

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLÂHİYAT ANA BİLİM DALI
İSLÂM TÂRİHİ VE SANATLARI BİLİM DALI

**1-2 NOLU MÜLÂZEMET DEFTERİ
(TAHLİL VE DEĞERLENDİRME)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Zeynep AYHÜN ÖZBEK

İstanbul, 2006

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLÂHİYAT ANA BİLİM DALI
İSLÂM TÂRİHİ VE SANATLARI BİLİM DALI

**1-2 NOLU MÜLÂZEMET DEFTERİ
(TAHLİL VE DEĞERLENDİRME)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan: Zeynep AYHÜN ÖZBEK

Danışman: Prof. Dr. Ziya YILMAZER

İstanbul, 2006

TEZ ÖZETİ

1-2 NOLU MÜLÂZEMET DEFTERİ (Tahlil ve Değerlendirme)

Giriş bölümünde 1012-1027 târihli mülâzemet defterinin özellikleri, kıymeti üzerinde durulduktan sonra bugün elimizde bulunan diğer mülâzemet defterlerinin sayısı ve bulunduğu yerler hakkında bilgi verildi.

Tezimiz üç bölümden oluşuyor. Birinci bölümde Mülâzemetin sistem içindeki yerini belirleyebilmek için Osmanlı İlimiye Teşkilâtı kısaca anlatıldıktan sonra mülâzemetin tanımı, doğuşu, çeşitleri, görülen aksaklıkları ve ortadan kalkması üzerinde duruldu.

İkinci bölümde yazmada geçen mülâzımları arz eden müderris, kadı, kadıasker, müftü, nakibü'l-eşraf ve Şeyhülislâmların isimleri ve bu ulemanın görev yaptıkları medrese ve şehirleri tespit edildi. Mülâzımların geldikleri şehirler ve adetleri, hangi usullerle mülâzım oldukları hususunda bilgiler verildi. Yazmada çokça geçen terimler hakkında kısa bir malumat eklendi.

Tezimizin üçüncü bölümünde ise yazmanın yeni Türk harflerine çevirisi ve ekler bölümünde yazmanın bazı kısımları verildi.

ABSTRACT

MÜLAZEMET DEFTERİ, nr. 1-2, (ANALYSIS AND EXPLANATION)

In the preface, after examining the features and value of 1012-1027 dated Mülâzemet Defters, we tried to expose numbers and places of other Mülâzemet Defters. This study consist of three chapters. In the first chapter, to determine place of Mülâzemet in the system, Ottoman Religious Organization is summarized shortly, then, touched subject of description and emergence of Mülâzemet and also abolishing of it later. In the second chapter, The müderris, kadı, kadıasker, müftü, nakibül-eşraf who are representing the mülâzemets, which is mentioned in the manuscript and also tried to

explane name of Şeyhulislams, medreses and cities where they were charged. The other subject is mülazıms and where they come from and how they appointed and promoted. İn addition to this, it is tried to give shortly the terms which are repeated frugently in the manuscript. Third and last chapter, is contains the trancription of the text and some original parts from the manuscript.

İÇİNDEKİLER

TEZ ÖZETİ.....	II
ABSTRACT.....	II
İÇİNDEKİLER	IV
ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	IX

GİRİŞ

I. DEFTERİN TANITIMI.....	1
A. Özellikleri.....	1
B. Yahyâ Efendi'nin Hayatı.....	2
C. Defterin Kıymeti	3
II. BUGÜN ELİMİZDE BULUNAN DİĞER MÛLÂZEMET DEFTERLERİ.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

I. İLMİYE TEŞKİLATI.....	6
A. Medreseler.....	6
B. Medresede Eğitim Görenler	9
C. İلميye Sınıfının İstihdam Sahaları	10

II. MÜLÂZEMET	13
A. Tanımı	13
B. Doğuşu	14
C. Usul Ve Kaideleri.....	14
D. Mülâzemet Yolları	18
1. Nevbetten	18
2. İadeden.....	18
3. Teşrifden	18
5. Müstakillen	19
6. Vefâttan.....	19
7. Hattı Hümayunla.....	19
8. Çeşitli Hizmetlerden	20
10. Gelecek Nevbetlere Kalanlar	21
E. Sistemde Görülen Aksaklıklar ve Alınan Tedbirler	21

İKİNCİ BÖLÜM

I. ESERİN TAHLİL VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	24
A. Şeyhülislamlar	24
B. Kadıaskerler	25
C. Padişah İmamı	26
D. Nakibü'l Eşraflar	26
E. Kadılar	27
F. Müderrisler	33
G. Medreseler.....	48
H. Darü'l Hadisler.....	56

İ. Yazmada Geçen Elkab.....	59
J. Yazmada Geçen Eser Sahipleri	60
K. Mülâzımların Geldikleri Şehirler	60
L. Mülâzımların Eşkali	64
M. Yazmada Sıkça Geçen Terimler.....	65

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

I. YAZMANIN YENİ TÜRK HARFLERİNE ÇEVİRİSİ.....	69
A. Çeviride Takib Edilen Yol	69
B. Metin	70
SONUÇ.....	166
BİBLİYOGRAFYA.....	168
EKLER	
I. YAZMADA GEÇEN MÜHÜRLER.....	172
II. METNİN ORJİNALİNDEN ÖRNEKLER.....	173

ÖNSÖZ

Büyük bir kısmı İstanbul Müftülüğü Şeriyeye Sicilleri Arşiv belgeleri arasında, az sayıda da Topkapı Saray Arşivi ve Nuri Osmanîye Kütüphanesi'nde bulunan mülâzemet defterleri, Osmanlı Devleti'nin özellikle ilmiye teşkilatı ile ilgili zengin bilgileri ihtiva etmektedir.

Giriş bölümünde 1012- 1027 târîhli mülâzemet defterinin özellikleri, kıymeti üzerinde durulduktan sonra bugün elimizde bulunan diğer mülâzemet defterlerinin sayısı ve bulunduğu yerler hakkında bilgi verildi.

Tezim üç bölümden oluşuyor. Birinci bölümde Mülâzemetin sistem içindeki yerini belirleyebilmek için Osmanlı İlmiye Teşkilâtı kısaca anlatıldıktan sonra mülâzemetin tanımı, doğuşu, çeşitleri, görülen akasaklıkları ve ortadan kalkması üzerinde duruldu.

İkinci bölümde yazmada geçen mülâzımları arz eden müderris, kadı, kadıasker, müftü, nakibü'l eşraf ve Şeyhülislâmların isimleri ve bu ulemanın görev yaptıkları medrese ve şehirleri tesbit edildi. Mülâzımların geldikleri şehirler ve adedleri, hangi usullerle mülâzım oldukları hususunda bilgiler verildi. Yazmada çokca geçen terimler hakkında kısa bir malûmat eklendi.

Tezimizin üçüncü bölümünde ise yazmanın yeni Türk harflerine çevirisi ve ekler bölümünde yazmanın bazı kısımları verildi.

Mülâzemet defterleriyle beni tanıştıran ve tez hazırlama aşamasında yardımlarıyla destekleyen kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Ziya Yılmaz Beyefendiye, metni anlamada yardımcı olan değerli hocalarım Prof. Dr. Cahit Baltacı, Prof. Dr. Mehmet İpşirli, Dr. Yüksel Çelik Beyefendilere, her türlü fedakârlığı esirgemeyen aileme

özellikle İsmail Hakkı Ayhün'e ve tezi hazırlamamda emeği geçen bütün dost ve arkadaşlarıma teşekkürü borç bilirim.

İstanbul 2006

Zeynep Ayhün Özbek

KISALTMALAR

- a. g. e.* : adı geçen eser
a. g. m. : adı geçen makale
AÜFD. : Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
b. : ibn, bin
bk. : bakınız
c. : cilt
DİA. : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
h. : hicri
haz. : hazırlayan
İŞSA. : İstanbul Şer'îye Sicilleri Arşivi
Ktp. : Kütüphanesi
md. : madde
MÜİF. : Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Nr. : numara
Nşr. : neşreden
RKR. : Rumeli Kadıaskeri Ruznamçeleri
s. : sayfa
thk. : tahkik eden
trc. : tercüme eden
tsh. : tashih eden
TSMA. : Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi
ty. : târih yok
v. : vefât

vr. : varak

yy. :yüz yıl

GİRİŞ

I-YAZMANIN TANITIMI

A. 1012- 1027 TARİHLİ MÜLÂZEMET DEFTERİ'NİN ÖZELLİKLERİ

İstanbul Müftülüğü Şer'îye Sicilleri Arşivi'nde 1012- 1027 târihli Mülâzemet defteri¹, Rûmeli Kadıasker Ruznamçeleri arasında yer alıyor. Şeyhülislâm Yahyâ Efendinin Rûmeli Kadıaskerliği döneminde yazılmaya başlanmış, vefâtından sonra da devam edilmiş. Şaban sonu 1027² târihinde tamamlanmış.

Defter 100 mm'ye 280 mm. ebadında, deri cilt üzerine şemse işlenmiş olup kapak içi ebrû kâğıt kaplıdır. Yazma üç bölümden oluşmuş ve üç ayrı kâtip tarafından; birinci bölüm nesih kırma, ikinci bölüm talik, üçüncü bölüm talik kırma olarak yazılmış. Toplam 119 sayfa, yazılı kısımlar 78 sayfadan oluşmaktadır. Özellikle her bölümün sonlarında mühürler var. Bazı varaklar yıpranmış, kurtların bıraktığı delikler oluşmuş, özellikle derkenarlar zor okunuyor. Zaman zaman kırmızı kalem kullanılmış. Bazı yazılar dikey iki çizgi çekilerek iptal edilmiş. 55. sayfaya “varaka-i hulûs irsal olunup” diyerek küçük ebatlı kâğıt eklenmiş.

Defterin birinci bölümü olan def'a-yi 'ûlâ'nın 6- 32 arası, teşrîf, hareket, hizmet, infisal, inzal, mütekaidlik sebepleriyle alınan müâzım kayıtlarını ihtiva ediyor. 33-42 arası, vefât edenlerin geriye kalan talebelerinin vefâttan, müncezen mülâzemet kayıtlarını ihtiva ediyor. 44. sayfa düzeltmeleri ihtiva ediyor.

Defterin ikinci bölümünün 50-70 sayfaları arası, teşrîf, hareket, hizmet, infisal, inzal, mütekaidlik sebepleriyle alınan mülâzım kayıtlarını ihtiva ediyor. 70-71 arası,

¹ Eski nr: 9, yeni nr: 184.

² Temmuz-Ağustos 1619

vefât edenlerin geriye kalan talebelerinin vefâttan, müncezen mülâzemet kayıtlarını ihtiva ediyor. 78, gelecek nöbetlere kalan mülâzım kayıtlarını ihtiva ediyor.

Defterin ikinci bölümünün 82–94 sayfaları arası, teşrîf, hareket, hizmet, infisal, inzal, mütekaidlik sebepleriyle alınan müâzım kayıtlarını ihtiva ediyor. 95–99 arası, düzeltmeleri ihtiva ediyor. 102–106 arası, vefât edenlerin geriye kalan talebelerinin vefâttan, müncezen mülâzemet kayıtlarını ihtiva ediyor.

114-118 arası, gelecek nöbetlere kalan mülâzım kayıtlarını ihtiva ediyor. Yazmanın son bölümü gelecek nevbete kalan mülâzımlara ayrılmış.

B. ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ EFENDİ (969–1053/1561–1643)

Şeyhülislâm Zekeriyâ Efendi¹'nin oğlu Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'dir. 960' da İstanbul'da dünyaya gelmiştir².

988' de mülâzım olduktan sonra Hoca Hayreddin Medresesi'nde altı sene görev yaptı, 18 Aralık 1587'de Atik Ali Paşa Medresesi'nde göreve başladı. Daha sonra sırasıyla; Haseki Sultan (1 Şubat 1590) , Üsküdar Atik Valide, Sahn (1591–92) , Şehzade (1593) , Üsküdar Valide (1594) medreselerinde müderrislik yaptı. 1595 yılında Halep'te başlayan kadılık döneminde, Şâm (1596–97) , Edirne, İstanbul (1603–04) kadılıkları yaptı³.

1013 Târihinde getirildiği kadıaskerlik vazifesinde bir defa Anadolu, iki defa Rumeli Kadıaskerliği'nde bulunduktan sonra 1622-1623'te Genç Osman vakâsında şeyhülislâm oldu. Ancak devrin sadrazamı Kemankeş Ali Paşa ile paşanın rüşvet almasından dolayı arası açıldı. Bunun üzerine sadrazam teşvikiyle IV. Murat tarafından azledildi. 1624'te tekrar şeyhülislâm oldu, 1632'de tekrar azledildi. İki sene sonra üçüncü defa Şeyhülislâm oldu. 18 Şubat 1644 târihinde vefât ederek Fatih'in Çarşamba semtinde babasının türbesi yanında defnolundu⁴.

¹ RKR, nr. 9, s. 18

² Baltacı, *XV–XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri*, II, 858

³ Murat Akgündüz, *Osmanlı Devletinde Şeyhülislâmlık*, s. 78–82, Baltacı, *age*, II, 858

⁴ Ataî, s. 568; Şeyhî, 110–112, oradan naklen; Baltacı, *age*, 858.

Ebussuud Efendi'den sonra gelen Şeyhülislâmlar arasında en yüksek seviyedeki şahsiyet olarak kabul edilen Yahyâ Efendi'nin kendi zamanındaki kanunnamelerin çıkarılmasında da mühim gayretleri oldu. Yahyâ Efendi'nin bir diğer mühim vasfı, icabında sadrazam ve padişaha bile sözünü dinletebilen, hangi durumda olursa olsun hakikati söylemekten çekinmeyen bir karaktere sâhib bulunmasıdır¹.

Yahyâ Efendinin fetvâları IV. Mehmet döneminde Şeyhülislâmlık yapan talebesi Esîrî Mehmed Efendi tarafından *Fetevây-ı Yahyâ Efendi* adıyla bir eser haline getirilmiştir². Divânı³ meşhurdur. *Kasîde-i Bürde*'ye yazdığı Arapça tahmîsi, Muhsin Kayseri'nin *Ferâiz Manzumesi*'ne şerhi vardır⁴.

C. DEFTERİN KIYMETİ

Her şeyden önce bu defterler Osmanlı Devleti'nin önemli yapı taşlarından birini oluşturan mülâzemet sistemi hakkında en sağlam bilgi kaynağı olma özelliğini taşıyorlar. Osmanlı 'ilmiye teşkilâtı ve bu teşkilâtın işleyişini anlamak için en önemli kaynaklardandır. Bunun yanında sadece okuduğum tek ve küçük ebatlı bu defter bini aşkın ulemanın ismini, elkâbını, geldikleri şehirlerin isimlerini, mülâzımların eşkalini ihtivâ ediyor.

O dönemin Şeyhülislâmları, Rumeli ve Anadolu Kadiaskerleri, Kadıları, Nakîbü'l Eşrâfları, padişah imamları, müderrisleri, medreseleri zikrediliyor. Hangi medreseden hangi medreseye; hangi medreseden hangi kadılıklara geçişler yapılmış, hangi medresede kaç muîd istihdâm edilmiş, Şeyhülislâm ve Kadiaskerler daha önce nerelerde görev yapmış, bazı medreseleri kimler yaptırmış, bazı ulema ne zaman vefât etmiş vs. pek çok bilgiye bu defterlerden ulaşabiliriz. Nakl, azl, hareket, infisal, tekâüd, Sahn, Dahil, Hariç gibi İlmiye teşkilâtının terimlerinin, teşrîf, hizmet, îade, nevbet, mümeyyiz gibi mülâzemet terimlerinin yüzlerce örneğini yine bu defterlerde bulabiliyoruz.

¹ Akgündüz, *age*, s. 80

² Bu eserin başlıca yazma nüshaları Süleymâniye Kütüphânesi, Şehit Ali Paşa, nr. 311; Serez, nr. 1116'da mevcuttur.

³ Bu eser İbnü'l Emîn Mahmud Kemâl tarafından 1334/1916 yılında İstanbul'da neşredilmiştir.

⁴ *Devhatü'l Meşâyih*, s. 46

Bazı ulema ve eserleri, dönemin zâdeleri, mühürleri, bazı önemli şahsiyetlerle ilgili malumatlar, vefât târihleri, müderris maaşları gibi sürpriz bilgileri de defterde görmek benim için heyecan vericiydi. Velhasıl her bir kelimesi zengin tarihimize ışık tutacak özellik taşıyor.

Yazmada geçen muzâf, muîd, muktedâ, çuka hizmeti, mümeyyiz, müncezen mülâzemet konuları belki diğer defterlerin de okunmasıyla daha çok netlik kazanacak konular arasında yer alıyor.

II. BUGÜN ELİMİZDE BULUNAN MÜLÂZEMET DEFTERLERİ

Bu defterlerin en azından XVI. yüzyıl başlarından itibaren tutulduğunu ve devamlı gelişerek düzenli bir şekil aldığı söylemek mümkündür. XVI. yüzyıl başlarına ait sadece mülâzemet kayıtlarını ihtiva eden bir defter bulunmaktadır¹

a- İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde :

'ilmiye sınıfı mensuplarının tayin, azil, nakil, terfî gibi işlemlerini "rûz-nâmçe" adı verilen defterlere Kadıaskerler tarafından kaydedilirdi² Kadıasker rûznâmçelerinin önemli bir kısmı bugün İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde yer almaktadır³.

İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivinde 257 si Rûmeli Kadıaskerli'ğine, 120 si Anadolu kadıaskerliğine ait, toplam 377 aded Kadıasker ruznamçesi mevcuttur. Mülâzemet defterleri ise bunların içinde yer alıp küçük ebatlı olup 55 adeddır.⁴ İstanbul Şer'iyye Sicilleri Arşivinde Rûmeli Kadıaskerliği Rûznâmçeleri arasında yer alan mülâzemet defterleri 952- 1224 târihleri arasını ihtiva etmektedir⁵

b-İstanbul Nûruosmâniye Kütüphanesi'nde:

İstanbul Nûruosmâniye Kütüphanesinde 5193 mükerrer numarası ile kaydedilmiş 52 adet ruznamçe vardır. Bunların büyük bir kısmı Anadolu, bir kaçı da Rûmeli kadıaskerliğine aittir. Bu defterlerin baş kısmında farklı olarak fermân, hüküm, emir,

¹ TSMA, nr. D. 5605/1-2

² Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilâtı*, s. 87

³ Mehmet İpşirli, "Kadıasker", *DİA*, İstanbul 2001, XXV, 140-143.

⁴ bk. Cahit Baltacı, "Kâdi-asker Rûznâmçeleri'nin Tarihi ve Kültürel Ehemmiyeti" *İslam Medeniyeti Mecmuası*, IV, 58.

⁵ Baltacı, agm, s. 68-100.

‘arz ve devletin ictimai ve iktisadi yapısı hakkında bilgiler yer almaktadır. Bunlardan bir kısmı mülâzemetle alakalıdır. 997–1146 târihleri arasındaki mülâzemet kayıtlarını ihtiva etmektedir¹.

c-Topkapı saray arşivinde: XVI. yüzyıl başlarına ait sadece mülâzemet kayıtlarını ihtiva eden bir defter bulunmaktadır².

¹ İsmail Erünsal, “Nuruosmaniye Kütühanesinde ulunan bazı Kadıasker Ruznamçeleri”, *İslam Medeniyeti Mecmuası* c. IV s. 19–31

² TSMA, nr. D. 5605/1–2; İpşirli, agm, s. 646.

I. BÖLÜM

I. OSMANLI DEVLETİ İLMİYE TEŞKİLÂTI

A. MEDRESELER

Osmanlı Beyliği'nde ilk medrese olarak Orhan Gazi'nin 1331'de kurduğu, İznik Orhaniyesi adını da taşıyan İznik Medresesi gösterilir. Bundan sonra I. Murâd, Yıldırım Bâyezid, Çelebi Mehmed ve II. Murâd'ın saltanatlarında pek çok medrese yapılmış ve faaliyete geçmiştir. Bu medreselere Anadolu'nun tanınmış şehirlerinden ve İslâm dünyasının Türkistan, İran, Mısır ve Suriye gibi merkezlerinden ilim adamları hoca olarak davet olunmuştur¹.

Fetihten XX. asrın başlarına kadar İstanbul'da da yüzlerce medresenin kurulduğu, XVII. yüzyıl ortalarında sadece sur içi kesiminde 122 medresenin bulunduğu bilinmektedir².

Osmanlı devlet teşkilâtında medreseye devam eden bir talebe önce bir miktar sarf ve nahivle diğer başlangıç derslerini (muhtasarât) ayrıca mantık, kelâm ve meânî okur, İstanbul'a gelince Hâşiye-i Tecrîd'le başlayan medreselerin her birinde üçer dörder ay kalarak her müderristen beş altı ders görüp dört beş yıl zarfında Semâniye medreselerine ulaşır, orada bir yıl kadar durur, ardından padişah medreselerine girer, birçok âlimden yararlanarak yirmi beş-otuz yaşlarında mülâzım olup medreseye veya kadılığa talip olurdu³.

Fatih Sultân Mehmed İstanbul'un fethinden sonra bugün kendi adıyla anılan semtte «Sahn-ı Semân» medreselerini kurmuş ve burası Osmanlı İlim târihinde bir dönüm noktası olmuştur. Ayrıca, devlet teşkilât ve teşrîfatına ait Kanunnâmesine 'ilmiye sınıfı mensuplarıyla ilgili çeşitli hükümler koydurmuştur. Ondan takriben bir

¹ Mehmet İpşirli, "Osmanlı Devletinde Kadiaskerlik (17. yy a kadar) ", *Belleten*. Sayı. 232, s. 642, Ankara 1998

² Hezarfen Hüseyin Çelebi 1086'da (1675) İstanbul'da 126 medresenin mevcut olduğunu belirtir. 1869'da düzenlenen bir listeye göre şehirde faal medrese sayısı 166'dır. Yine İstanbul'da XX. yüzyıl başlarında 185 medrese tesbit edilmişti, bunlardan 2000 yılına ulaşmış olanların sayısı harap olanlar da dâhil olmak üzere sadece doksan kadardır. Bk. Mübahat S. Kütükoğlu, *XX. Asra Erişen İstanbul Medreseleri*, s. IX-XIV, 4.

³ İpşirli, "Medrese", *DİA*, XXVIII, 329.

asır kadar sonra da Kanunî Sultân Süleymân, Süleymâniye Medrese'lerini yaptırmış ve böylece Osmanlı eğitim ve öğretim sistemi en yüksek noktasına ulaşmıştır¹

Süleymâniye'nin tesisinden sonra Osmanlı medreseleri şu mertebelerden oluşmaktaydı²; Yirmili (Haşiye-i Tecrîd) , Otuzlu (Miftâh) , Kırklı (Telvîh) , Ellili Hariç, Ellili Dahil, Sahn-ı Semân, Süleymâniye Medreseleri, Altmışlı Medreseler, Süleymâniye Dârü'l Hadîsi, 18. yüzyıldan itibaren giderek iki hâriç, iki dâhil, iki Sahn, iki altmışlı, üç Süleymâniye ve bir Dârül-hadîs olmak üzere; İbtidâ-i Hâriç, Hareket-i Hâriç; İbtidâ-i Dâhil, Hareket-i Dâhil; Mûsıla-i Sahn, Sahn-ı Semân; İbtidâ-i altmışlı, Hareket-i altmışlı Mûsıla-i Süleymâniye, Hâmise-i Süleymâniye, Süleymâniye, Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye dereceleri oluştu. Bu sistem Osmanlı Devleti'nin sonuna kadar devam etti³.

Müdrislerinin yevmiyesi yirmi veya yirmi beş akçe olan medreselere Haşiye-i tecrîd denirdi. Bu medreseleri yevmiyesi otuz, otuz beş akçe olan miftah medreseleri takib ederdi. Bunların bir üstünde kırk akçeli Kırklı veya Telvih medreseleri vardı. Kırk akçeliden bir derece yüksek olan medreseye Hâriç ellili denirdi⁴. Kırklı yani kırk akçe yevmiyeli ve Hâriç elli akçe yevmiyeli medreseler Osmanlı'lardan evvelki Anadolu Selçuklularının, Anadolu beylikleri hükümdarlarının ve onların ailelerinin Vezîr, sancak beyi ve ümeranın yaptırdıkları medreselerdi⁵. Dâhil medreseleri, Osmanlı pâdişahlariyle, şehzade valideleri ve şehzadeler ve pâdişâh kızlarının yaptırmış oldukları medreselerdir. Bundan sonra Sahn-ı Semâna geçilirdi⁶.

Mûsıla-i Sahn veya Tetimme Medreseleri: Esas itibariyle Dâhil medreseleri derecesinde ise de Sahn-ı Semân medreselerine, talebe yetiştirdikleri için Dâhil Medreseleri yerine Mûsıla-i Sahn denilmiştir.

Sahn-ı Semân Medreseleri: Sahn-ı Semân, Fatih'in yaptırdığı sekiz medrese ve bu medreselerin arkalarında bu büyük medreselere mahreç olmak, yani talebe yetiştirmek üzere inşa edilen sekiz "Tetimme" Medresesi'nden müteşekkildir. Süleymâniye Medresesi yapılıncaya kadar en yüksek derslerin okutulduğu

¹ İpşirli, agm, XXVIII, 329

² Cahit Baltacı, *XV. XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri*, I, 75, İstanbul 2005.

³ Ahmed Cevdet Paşa, *Târih-i Cevdet*, I, s. 108–117

⁴ Mehmet İpşirli, "Medreseler", *DİA*, XVIII, 330.

⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 11, TTK Yayınları, Ankara 1998.

⁶ Uzunçarşılı, age, s. 12.

medreselerdi¹. Sahn-ı Semân müderrisleri, XV. asırda Mevleviyet mertebesinde bulunup, sancak beylerinin üstünde bulunmaktaydılar².

Terfi eden Sahn müderrisleri Ayasofya Müderrisi olurlardı. Ayasofya Medresesi altmış akçelik olup buna Altmışlı deniyordu³. XVI. asırda Sahn-ı Semân müderrislerinin üstünde bir payede bulunan bu müderrislerin de mevleviyet rütbesindeki kadırlara yakın bir seviyede buldukları anlaşılmaktadır⁴.

İbtidâ-i Altmışlı denilen ve altmış akçe yevmiyeli müderrislerin adedi kırk sekizdi. Bu derecede bulunan bir müderris terfi edince bir yüksek dereceye hareket ettiği için Hareket-i altmışlı denilmiştir. Buradan birisi terfi ederse Mûsıla-i Süleymâniye denilen ve kendisini Süleymâniye müderrisliğine götürecektir olan müderrisliğe geçirdi⁵.

Mûsıla-i Süleymâniye müderrisliği (kibâr-ı Müderrisîn) denilen müderrisliklerin ilk kademesi olup bunun bir derece üstünde Hamise-i Süleymâniye müderrisliği ve onun da üstünde Süleymâniye'nin dört medresesinden birinin müderrisliği ve en son da Dâru'l-hadis Müderrisliği geliyordu⁶.

Süleymâniye Medreseleri: Süleymâniye külliyesinde Dâru'l-Hadîs, Tıp, Tabiiye, riyaziye ve sair dinî ve hukukî ve edebî tedrisatı yapmak için altı medrese ile hastahane, imâret, tabhâne, hamam ve sair müstemilât vücuda getirilmiştir. Süleymâniye medreseleri, yani Sahn-ı Süleymâniye yapıldıktan sonra Dâhil medreselerini ikmal etmiş olan talebelerden arzu edenler Sahn-ı Semân'a ve arzu edenler Sahn-ı Süleymâniye'ye devam ettiler. Süleymâniye medreseleri yapılıncaya kadar en yüksek müderrislik Sahn-ı Semân müderrisliği iken, Süleymâniye medreselerinin inşasından sonra müderrisler İbtidâ-i Altmışlı yani altmış akçe yevmiyeliden başlayarak Hareket-i Altmışlı, Mûsıla-i Süleymâniye, Hamise-i Süleymâniye, Süleymâniye ve müderrisliğin son kademesi olarak Dâru'l-Hadîs-i Süleymâniye müderrisliğine kadar bir müderrislik derecesi takip ederlerdi⁷.

¹ Mehmed Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü*, II, 611.

² Cahid Baltacı, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri: Teşkilat, Tarih*, İstanbul 1976.

³ İpşirli, "medrese", XVIII, 330

⁴ Baltacı, *age*, s. 41.

⁵ İpşirli, *agm*, XVIII, 330.

⁶ Uzunçarşılı, *age*, s. 37

⁷ Cevdet, I, 108-117

Dârü'l-Hadîs Medresesi: Dârü'l-Hadîs Medresesi üstünde müderrislik olmayıp buranın Müderrisi 'arzu ettiği takdirde Mahreç mevleviyetleri denilen Kudüs, Halep, Eyüp, Selanik, Tırhala Yenişehir, Galata, İzmir, Sofya, Trabzon ve Girid kadılıklarından birisine tâyin olunurdu¹. II. Murâd devrinden Kanûni Sultân Süleymân'a kadar geçen zamanda Edirne Dârü'l-Hadîs Medresesi, Kanûni'den itibâren de Süleymâniye Darü'l-Hadîsi Osmanlı Devleti'nin en yüksek kadrolu Medresesi, buraların baş müderrisleri de en yüksek rütbeli müderrisler sıfatını kazanmışlar ve devlet teşrifatında üst sıralarda yer almışlardır.²

Hâlâ Mahrûse-i İstanbul'da medâris-i Süleymâniye'nin birinde müderris olan zübdetü'l-mütehakkikîn Mevlânâ Yahyâ Efendi dâ'îlerinin sâbıkâ yevmiye altmış akçe ile Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde müderris iken berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Hasan bin Ali el-Hamîdî el-Günânî terakkî buyurularak yevmî yetmiş ile vusûlünden mülâzemeti kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu³.

B. MEDRESEDE EĞİTİM GÖRENLER

a) Softa: Tetimme Medresesi ve aşağı seviyelerdeki medrese talebelerine «sûhte» , «softa» deniliyordu⁴.

b) Dânişmend: Sahn medreseleri ve daha yüksek seviyelerdeki medrese talebelerine de «dânişmend» denildiği anlaşılmaktadır⁵.

c) Mu'îd: Osmanlı ilmiye sınıfında mu'îdi anlamak mülâzemeti anlamak için önemli. Çünkü Mülâzım olmanın yolu mu'îd olmaktan geçiyor. Okuduğumuz yazmada mu'îdlere padişah berâtı⁶ verildiği ve her medresenin farklı mu'îd kontenjanına sâhib olduğunu anlıyoruz.

Kelime olarak Arapça'da «avede» fiilinden gelmekte ve geri dönmek, hastayı ziyaret etmek, âdet hâline gelmek, tekrarlamak, ilimde hazık (maharetli) olmak, mücerreb (tecrübeli) olmak, v. s. manalarını ifâde etmektedir. Teknik ifâde olarak, “mü-

¹ Uzunçarşılı, *age*, s. 38.

² Ali Yardım, “Dârü'l- Hadis” *DİA*, VIII, s. 532

³ RKR, nr. 9, s. 10. .

⁴ Cahid Baltacı, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri: Teşkilat, Tarih*, İstanbul 1976.

⁵ Baltacı, *age*, s. 33.

⁶ RKR, nr. 9, s. 7

zakereci, müderrisin derslerini tekrarlayıp îzâh eden ve müderris" yardımcısı demektir. Mu'îdler, dânişmendlerin en liyâkatli olanlarının arasından seçilirdi, hem müderrisin derslerini tekrarlar, hem de dânişmendlerin disipliniyle meşgul olurdu. Sahn-ı Semân mu'îdlerinin ise, bunlara ilâveten Tetimme Medreseleri'nde sûhtelere ders verdikleri görülmektedir. Kendilerine beşer akçe yevmiyeleri yanında bir oda ve yemek verilirdi. Hücre sahibi olan öğrenciler ulemadan sayılıp, içlerinde makbul telif sahibi olanları bile vardı¹.

Mu'îdlerin Ellili Medreseler'den aşağı seviyelerdeki medreselerde de bulunduğu ve müderrisler gibi tayin edildikleri anlaşılmaktadır. Dânişmendler arasından mu'îd olabilecek evsafa bulunanların seçimini ise, müderrisler yapmış olmalıdırlar.

Mu'îdlerin kaç sene mu'îdlik yaptıkları bugün bilinmemektedir. En az iki sene Mu'îdlik yaptıkları ileri sürülmektedir. Mu'îdlik Osmanlılarda 1908 inkılâbından sonra da Sultânîler'de aynı vazifeyi görmek üzere ihdâs edilmişse de sonradan kaldırılmıştır².

C. İLMİYE SINIFININ İSTİHDÂM SAHALARI

Osmanlı devlet teşkilâtında 'ilmiye sınıfı, 'ilmî, dînî, idâri ve askerî birçok sahalarda istihdâm edilmişlerdir:

a) Kadılık: Medreseyi bitirenlerden Kadılığı isteyenler, mülâzemetten sonra en aşağı seviyedeki bir Kadılığa tayin olunurlardı. «İçel» medreselerinde yevmî 20 akçe ile müderris olanlar ise, Fâtih devrinde kazaya ayrıldıklarında yevmî 45 akçe ile Kadı olurlarda Bundan sonra da terakki ederek her payede kadılık yaparak, Anadolu, Rûmeli Kadıaskerlikleri ve Şeyhülislâm'lığa kadar yükselebilirlerdi. Kadılık yolunu seçenlerin istedikleri takdirde müderrisliğe veya müftülüğe geçmeleri mümkündü. Osmanlı Devleti'nde dereceleri itibariyle kadılıklar esas olarak iki gruba ayrılmıştır. Bunlardan ilkinde "Mevleviyyet kadılıkları", ikincisine ise "kaza kadılıkları" denilmekteydi. Osmanlılar'da payitaht olan Bursa, Edirne ve İstanbul gibi şehirlerle Balkanlar'da, Anadolu'da ve Osmanlı idaresinde bulunan çeşitli Arap topraklarında yer alan, gerek stratejik gerekse nüfus ve kültür bakımından önde gelen büyük şehirler yönetim ve halkın güvenliği açısın-

¹ Ziya Kazıcı, *Osmanlı'da Eğitim ve Öğretim*, İstanbul 2004, s. 116.

² Baltacı, age, s. 34.

dan önem arzettiğinden buraların adlî / kazâî idaresinin başına tecrübeli ulemâ gönderilir ve bu kadılıklar mevleviyet olarak anılırdı. Tayin edilen kadılar da mevleviyet rütbesini kazanmış olurdu. Bu nitelikleri taşıyan müderris ve kadılar "mevâlî, şüyûh-ı müderrisîn, kibâr-ı müderrisin" gibi sıfatlarla anılmıştır.

Mevleviyetlerin itibar bakımından derecelenmesi ise kadıların terfi sırasına göre devriye mevleviyetleri, mahreç mevleviyetleri, bilâd-ı hamse mevleviyetleri, Haremeyn mevleviyetleri şeklindeydi. Devriye mevleviyetine dâhil ve hâriç medreselerinin müderrisleri tayin ediliyordu. Peyderpey devriye mevleviyeti statüsüne geçmiş olan şehirler Adana, Antep, Bağdat, Belgrad, Beyrut, Bosna, Çankırı, Diyarbakır, Erzurum, Filibe, Konya, Kütahya, Maraş, Rusçuk. Sivas, Sofya, Trablusgarp, Van idi. Bu şehirlerde bir süre vazife yapan kadılar mâzul duruma düştükten sonra mahreç mevleviyeti payesi alırlar, gönderilecekleri bir mahreç kadrosunun boşalması halinde mahreç mevâlîsi olarak tayin edilirdi.

Devriye mevleviyetinin üzerinde yer alan kadılıklara ise mahreç mevleviyeti denilmiştir. Bunlar yüksek rütbeli medreselerden ilk olarak kadılığa çıkılan yerlerdir. Mahreç mevleviyeti statüsünde bulunan şehirler başlangıçta Galata, Halep, İzmir, Kudüs, Selanik, Tırhala Yenişehir'di. Daha sonra bunlara Eyüp, Girit, Sofya, Trabzon ve Üsküdar eklendi. Mahreç mevleviyetlerine önceleri Sahn medreseleri müderrisleri tayin edilirken XVI. yüzyılın ortalarından itibaren Sahn ile birlikte Süleymaniye, Süleymaniye Dârü'l-hadis-i, hâmise-i Süleymâniye ve mûsile-i Süleymâniye medreseleri müderrisleri tayin edilmeye başlandı.

Bilâd-ı hamse Mevleviyeti statüsündeki kadılıklar başlangıçta Mekke, Edirne ve Bursa olmak üzere üç şehirden (bilâd-ı selâse) ibaretti. Ardından bunlara Mısır (Kahire) kadılığı ilâve edildi ve sayı dörde (bilâd-ı erbaa) çıkarıldı. 1135'te (1723) Mekke kadılığı Haremeyn mevleviyetine dahil edilince bu kategorideki kadılıkların sayısı yine üçe indi, ancak Şam'ın derecesinin yükseltilip buraya dahil edilmesiyle tekrar eski sayıya ulaşıldı. Filibe'nin statüsünün yükseltilmesiyle de statü bakımından birbirine eşit bilâd-ı hamse mevleviyeti son haliyle teşekkül etmiş oldu. Bu şehirlerden birinin kadısı terfi edeceği zaman Haremeyn kadılıklarına yükseliyordu.

Haremeyn Mevleviyeti'ne dahil kadılıklar statü bakımından en yüksek kadılıklardı. Bu grupta yer alan şehirler İstanbul, Mekke ve Medine'dir. İstanbul'un Osmanlı Devleti'nin başşehri, Mekke ve Medine'nin İslâm'ın kutsal şehirleri olması dolayısıyla bunlar itibar ve önem bakımından en yüksek statüde tutulurdu. İstanbul kadılığı ise bütün kadılıklar içerisinde en üst kadılık ve dolayısıyla en yüksek mevleviyetti. İstanbul kadılığının bir üstü, ilmiye tarikinin zirvesini temsil eden şeyhülislâmlığa gidiş yolunun son merhaleleri olan Anadolu ve Rumeli kadiaskerliği idi. Şeyhülislâm olabilmek için normal şartlar altında önce sırasıyla Bursa, Edirne ve İstanbul kadılıklarını geçmek, sonra da Anadolu ve ardından Rumeli kadiaskerliği vazifelerinde bulunmak gerekiyordu¹.

b) Müderrislik: Medreseyi bitirenlerden müderris olmak isteyenler ise, mülâzemetle ilk defa yirmili bir medreseye tayin olunurlar ve burada beşer akçe terakki ile otuzlu bir medreseye ve ondan onar akçe terakki ile kırklı ve ellili medreselere yükselirlerdi. Diğer yüksek seviyelerdeki medreselerde de müderrislikten sonra Kadılığa geçip yine Şeyhülislâmlığa kadar yükselebilselerdi. Müderrislerin de istedikleri takdirde kadılık veya müftülüğe geçmeleri mümkündür.

c) Müftülük: İlmienin diğer hizmet yolu müftülüktü. Osmanlı devleti teşkilâtının ilk devirlerinde iftâ, Kadılık ve müderrislik, tek şahısta toplanırken sonraları hudutların genişlemesine bağlı olarak; kadılık, müftülük ve müderrislik ayrı şahıslarda temsil edilir oldu. Bununla beraber daha sonraki devirlerde de bâzan vazifelerin, tek şahısta toplandığı da vâkidir.

d) Nişancılık: Müderrislerden terakki ederek Dâhil ve Sahn payelerine yükselmiş olanlar, gerektiğinde nişancı olabilirlerdi².

e) Defterdarlık: İlmiyeye mensub olan zevat, gerektiğinde defterdarlık hizmetinde de istihdam edilirdi.

Fatih Kanunnamesine göre Defterdar padişahın malının vekilidir. Osmanlılar devletin mâlî işlerinde birinci derecede sorumlu olan şahsa defterdar demişlerdir. Fatih kanunnemesine göre 300 akçe kadılar ve reisülküttablar defterdarlığa getirilebilirdi³.

¹ M.Fahri Unan, "Mevleviyet", *DİA*, XXX, 467.

² Tayyib Gökbilgin, "Nişancı", *İA*, IX, 299- 302.

³ Mübahat S.Kütkoğlu, "Defterdar", *DİA*, IX, 94-96.

f) Cami Hizmetleri: Bilhassa hatiplik ve vaizlik vazifeleri medrese tahsili görmüş olanlara verilirdi. Bu zevâtan tasavvufa sâlik olanların daha çok vaizlik için tercih edildikleri anlaşılmaktadır¹.

II. MÜLÂZEMET

A. TANIMI

Lüzum mastarından bir yere veya bir kimseye bağlanmak, bir işte devamlı olmak anlamınadır. İlmiye ıstılahı olarak ise medrese mezunlarının görev almak için sıra beklemeleri² bu arada mesleki tecrübe kazanmaları ve belirli kontenjanlardan istifade ile göreve başlamalarıdır.

Namzet eğer Anadolu ve Mısır'da görev almak istiyorsa Anadolu kadıaskerinin; Rûmeli'de vazife almak istiyorsa Rûmeli kadıaskerinin muayyen günlerdeki meclisine devam eder, mülâzemet (matlab) defterine ismini kaydettirir³ ve sıra beklerlerdi. Bu bekleyişe, «nöbet» ve bu durumda olan dânişmendlere «mülâzım» denirdi. Ancak bu devrenin kimin yanında veya kime bağlı olarak geçirildiği ve bu devrede mülâzımların maaş alıp almadıklarını bugün için bilinmemektedir. Kadı olmak isteyenlerin bir kadı, müderris olmak isteyenlerin bir müderrise bağlanarak devrelerini doldurdukları anlaşılan mülâzımların bu sırada herhangi bir ücret almadıklarını söyleyenler olduğu gibi, yevmî on akçe aldıklarını ileri sürenler de vardır. Bir nevi staj devresi olan mülâzımlık devrinin iki veya üç yıl sürdüğü anlaşılmaktadır. Bizim tetkik edebildiğimiz hiç bir vakfiyede ve kaynaklarda mülâzımlar için herhangi bir akçe tayinine rastlamadığımızı göre, mülâzımlar bu devrede vakıflardan maaş almıyorlar ve şayed herhangi bir akçe alıyorsa bunun devlet hazinesinden ödenmiş olması gerekir.

Osmanlı Teşkilatında mülâzemet sadece ilmiye sahasına mahsus bir terim değildir. Staj devresi manasına Osmanlı idari ve askeri teşkilatında mülâzemet tabiri kullanılmıştır⁴.

İlmiye teşkilatında medreseden mezuniyet ile bir göreve ilk tayin arasında geçen belli süreye mülâzemet denildiği gibi, iki görev arasındaki süre için de kullanılmıştır.

¹ Baltacı, *age*, s. 56.

² Baltacı, *Medreseler*, I, 117.

³ Uzunçarşılı, *İlmiye*, s. 45, 48.

⁴ Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü*, II, 611.

Osmanlı sisteminde ‘ilmiye, seyfiye ve kalemiye mansıbları muayyen bir süre için verilirdi. O süreyi dolduran görevli ma’zûl sayılır ve yeni bir görev için İstanbul’a gelir, bir, iki yıl bazen daha uzunca bir süre beklerdi ki buna da mülâzemet denilirdi. Böylece bir ‘ilmiye mensubu meslek hayatı boyunca birkaç kere mülâzemet dönemi geçirirdi. Bu süreler zarfında kadiasker divanında yardımcı görev alır, İstanbul’da bulunmanın verdiği imkânlarla bilgisini, tecrübesini geliştirirdi. Bu dönemde çok fazla olmamakla beraber başta vakıflar olmak üzere bazı kaynaklardan kendisine mali imkânlar sağlanırdı¹. Bu ikinci manada mülâzemet kadılık veya müderrisliğin bir bölümü olduğu için konumuz dışında kalmaktadır.

B. DOĞUŞU

Osmanlı Devleti’nde Burusa, Edirne daha sonra İstanbul başta olmak üzere diğer şehir ve kasabalarda birçok medresenin yapılarak hizmete girmiş, pek çok talebe yetişmiş fakat Rûmeli ve Anadolu’da yapılan fetihler sebebiyle sadece ‘ilmiye alanında değil hemen her sahada yetişmiş elemana ihtiyaç olduğundan mezuniyetten hemen sonra bir vazifeye tayin edilmeleri ve uzun süre görevde kalmaları mümkün oluyordu. Fakat giderek medrese mezunlarının artması, birikmelere yol açmış ve tayin için beklemek zorunluluğu doğmuştu. Böylece medreseden mezun olmuş dânişmentlerin adaletli olarak göreve başlamalarını sağlamak üzere mülâzemet ve nevbetin düzene konulması ve devletin bünyesine uygun bir sistemin benimsenmesi gerekmiştir².

C. MÜLÂZEMETLE İLGİLİ USUL VE KAİDELER

Mülâzemetle ilgili usul ve kaideler eskiden beri mevcut olmakla beraber, başlangıçta izdiham olmadığından muhtemelen bu kaidelere fazla dikkat edilmemiştir. Ancak 16. asır ortasında meydana gelen bazı karışıklıklar ve haksızlıklar üzerine padişaha kadar şikâyetler ulaşmıştı. Anadolu kadiaskeri olan Çivi-zade Muhyiddin Efendi³ yabancılara mülâzemet hakkı tanınmamış, onlar topluca padişaha arzual

¹ İpşirli, agm, s. 642

² İpşirli, “Osmanlı Devletinde Kadiaskerlik”, s. 642

³ M. Cavid Baysun “Çivici-zâde” *İA*, III. 438–39; İpşirli, “Çivici-zâde Muhyiddin Mehmed Efendi”, *DİA*, VIII, 348- 349

sunmuşlardır. Kanûnî Sultân Süleymân şikâyet arzuhallerini Rûmeli kadıaskeri Ebussuud Efendiye vererek incelenmesini ve mülâzemetin bir düzene konulmasını istemiştir. Ebussuud Efendi inceleme sonunda bunların “mahrûm olmaları şayeste-i namus-i saltanat değildir”diyerek¹ her birini bir göreve tayin eylemiş, mülâzımlar için ayrı ayrı defter kullanılması usulünü getirmiştir. Ayrıca ulemadan her birine makamına göre ne kadar mülâzım vereceğini tespît ederek, kabiliyetli adaylar için yedi senede bir umumi nevbet usulünü düzenlemiştir².

Bundan sonra çeşitli vesilelerle ulemaya değerli talebelerini mülâzım vermek üzere belirli kontenjan tanımıştı. Padişahın cülusunda, ilk seferinde, zafer kazandığında, şehzade doğumunda bir teşvik olarak ulemanın iyi yetişmiş talebelerini mülâzım vermeleri teâmül olmuştur³. Özellikle Kanunî Sultân Süleymân’ın saltanatı döneminde muhtelif târihlerde hükümler çıkmıştır. Zilkâde 954 (Aralık 1547) de ulemâ zümresine, mülâzım vermeleri için izin çıktığında, görevli ve ma’zûl pek çok alim mülâzım vermiştir. Bu vesile ile Şeyhülislâm Ebussuud Efendi 10, mütekaid Şeyhülislâm Fenârî-zâde Muhyiddîn Efendi 10, Rûmeli Kadıaskeri Muslihiddîn Mustafa Efendi 7, Anadolu Kadıaskeri Sinân Efendi 5, Emir Efendi 7, Semâniye Müderrisi Hasan Çelebi 3, İstanbul kadısı Muhyiddîn Efendi 3, Edirne kadısı Abdurrahman Çelebi 2, Semâniye Müderrisi Taşköpri-zâde Ahmed Efendi 3, olmak üzere sıra ile diğer ulemâ mertebelerine göre mülâzım vermişlerdir⁴. Diğer taraftan her Müderrisin de mülâzemet veremediği ve ancak Ellili seviyesindeki müderrislerin mülâzemet verebildikleri anlaşılmaktadır. Bununla beraber meşhur bazı ulemânın, tekâüd hâlinde bile mülâzemet verdikleri görülmektedir⁵.

1 Şa’ban 963(10 Haziran 1556) târihinde İstanbul, Edirne, Bursa, Mısır kadılarında dörder mülâzım, Şâm, Halep, Bağdad kadılarında ikişer mülâzım, seksen akçeli müderrislerden ve seksen akçe ile mütekaid olanlardan üçer mülâzım alınarak, geçen nevbette bu usulün uygulandığı belirtilmiş, şimdiki halde de aynı usulün devam

¹ Uzunçarşılı, *İlmiye*, s. 45; İpşirli, agm, s. 642

² Ahmet Akgündüz, “Eussuud Efendi”, *DİA*, X, 366.

³ Uzunçarşılı, *İlmiye*, s. 45–46

⁴ N. Ceylan, *951–959 tarihli Rumeli Kadıaskeri Ruznamçesi*, İstanbul 1980, s. 18

⁵ Baltacı, *Medreseler*, s. 35.

etmesi hususunda Rûmeli Kadıaskeri Abdurrahman Efendi tezkire vermiş, buna binâen ruûsa kaydedilmiştir¹

Hâmid Efendi'nin Rûmeli kadıaskerliği sırasında biri Zilhicce 968², diğeri de Şa'ban 973³da olmak üzere iki kere nevbet fermân olunmuş, ulemadan mülâzım alınmıştır. Birincisinde kadıaskerler onar; İstanbul, Edirne, Bursa (Bilâd-ı selâse) kadı-ları beşer; diğeri büyük mevleviyetler üçer mülâzım vermişler ve bu kanun olmuştur. İkincisi, Ebussuud Efendi'nin *İrşâdü'l-Akli's-Selîm ilâ Mezâye'l-Kur'âni'l-Azîm* adlı meşhur tefsirini Padişaha 'arzetmesi üzerine olmuş, mevâcibine yüz akçe zam yapıp⁴, sayfiye ve şitâiye hil'atler verilip, bütün talebesi mülâzım alınmıştır. Bu vesile ile "tatyib-i hatır için" ma'zûl ve görevde olan kadıaskerlerden de onar mülâzım alınıp bu, usul ittihaz olunmuştur⁵. III. Mehmed tahta cülusunda Rûmeli Kadıaskerine fermân göndererek mülâzemetle ilgili bazı prensipleri tekrarlamıştır. ⁶

Bu cülus münasebetiyle ma'zûl mevâlî, kadıaskerler, İstanbul, Edirne ve Bursa kadıları, yüksek medrese müderrislerinin eskiden verdikleri mikdarlarda, hoca efendilerin 25, eski Şeyhülişlâmın 25' er, o sırada Şeyhülişlâm olan Bostan-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin ise 30 mülâzım vermesi fermân olunmuştur⁷.

Rûmeli Kadıaskerine hitaben gönderilen Ramazân 1006 (1598) târihli fermân mülâzemetle ilgili hükümler ihtiva etmekte, Haremeyn'den başkasında teşrîfden mülâzım alınmamasını, kenar medreselerden mülâzım ve 50 akçe medreseden muid alınmaması, ancak bânîsi hayatta olanlar bir Vezîriazam Medresesi olursa bunun müstesna olacağı belirtilmektedir⁸. Ayrıca hocanın ölümünden (mevtadan) iki nevbetlik dânişmend alınıp, geri kalan talebelerin diğeri ulemâyâ tevzi edilmesi, mevâlî ma'zûl olduğunda alınacak mülâzım sayısına dikkat edilmesi ve kasaba kadılarından,

¹ *Mühimme*, nr. II, h. 939

² Ağustos-Eylül 1561

³ Şubat-Mart 1566

⁴ Uzunçarşılı, *ilmiye*, s. 235

⁵ İpşirli, "Kadıasker", s. 644.

⁶ *Mühimme*, nr. LXXIII, h. 740.

⁷ İpşirli, "Kadıasker", s. 644.

⁸ Süleymaniye Ktp. Aşir Efendi, nr. 1004, vr. 69–70; Baltacı, *Osmanlı Medreseleri*, s. 630.

buldukları yerde mevleviyete nail olanlardan mülâzım alınmaması gibi hükümler ihtiva etmektedir¹.

¹ İpşirli, “Kadıasker”, s. 645.

D. MÜLÂZEMET YOLLARI

Devlet tekelden uzak olarak, ulemayı teşvik etmek, başarılı talebeyi ödüllendirmek için çeşitli mülâzemet yolları benimsemişti:

1-Nöbet(Nevbet) Yoluyla Mülâzemet: Muayyen aralıklarla yüksek dereceli Kadı ve müderrislerin mülâzım vermeleridir. Ebussuud Efendinin düzenlemesine göre yedi yıl olarak belirlenmiş ve bu süreye riayet edilmiştir¹.

2-Mu'îdlikten (İadeden) Mülâzemet: Müderrisler görev yaptığı medreseden hareket² sebebiyle, infisal³ sebebiyle, azl⁴ sebebiyle ve ya mütekaid⁵ olarak veya kadılığa geçerek ayrıldıklarında, mu'îdlerinden ve talebelerinden layık olanları mülâzım verirlerdi. Büyük Kadılar (mevâlî) , eğer medreselerden Kadılığa geçmişlerse, ayrıldıkları medresedeki mu'îdlerini iâdeden mülâzım verirlerdi. Ayrıca Kadılık yaptıkları şehrin medreselerinden birinde ders okutan büyük Kadıların mülâzım vermeleri gerektiğinde, buradaki mu'îdlerini iâdeden mülâzım verdikleri olurdu⁶.

Kayseri Kadısı ve Pervâne Bey Müderrisi olan Seydî-zâde Mevlânâ Efendi'nin mu'îdi Yahyâ bin Mehmed el-Kastamonî mülâzemet arz olundu⁷.

Âmid Kadısı ve Hüsrev Paşa Müderrisi Mevlânâ İsmail Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Osman bin Emin el-Gümüş mülâzemet arz olundu⁸.

3-Teşrîf Yoluyla Mülâzemet: Büyük Kadı ve müderrislerin, büyük şehir müftülerinin göreve tayinlerinde, görev değişikliklerinde, sefere katılmalarında teşrîfen mülâzım vermeleri usuldü. Bunun esaslarına mülâzemetle ilgili fermânlarda sık sık temas edilmiştir⁹. Okuduğumuz yazmada göreve atanmaları ve tekâüde ayrılmalarında şeyhülislamlar onar, Kadıaskerler, Haremeyn Kadıları, İstanbul Kadısı, Kudüs Kadısı, Nakibü'l eşrâflar dörder, Dârü'l- hadîs Müderrisleri üçer Mülâzım vermiş oldukları görülüyor.

¹ İpşirli, agm, s. 648

² RKR, nr. 9. s. 19, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 59, 59, 60, 61, 62, 63, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 107

³ RKR, nr. 9. s. 9, 31, 51, 53, 54, 55, 57, 59, 59, 70, 79, 84, 86, 92, 96, 102, 105, 106, 114, 6

⁴ RKR, nr. 9. s.19

⁵ RKR, nr. 9. s. 9, 17, 17, 63, 89, 102, 103, 114, 115

⁶ İpşirli, "Kadıasker", s. 653; Baltacı, *Medreseler*, I, s. 118

⁷ RKR, nr. 9. s. 13

⁸ RKR, nr. 9. s. 17

⁹ *Mühimme*, nr. 2, h. 117

Ahmed bin Ramazan el-Badirevî el-Moravî, Dervîş Mehmed bin Hüseyin es-Sirozî, Seyyid Abdurrahîm ibn-i es-Seyyid Mansûr, Mevlânâ Mûsâ bin Ahmed el-Kocavî; Kudûs Kadısı Mustafa Efendi'nin kanûn üzere teşrîfen mülâzemet kabûl olunan talebeleridir¹.

4-Müstakil 'arz ile Mülâzemet: Çalışkanlığı veya herhangi bir hizmete yaralılığı görülen dânişmendlerin bir yetkilinin vasıtası ile müstakil 'arz edilip mülâzım olurlardı. Bunların daha çok Padişah Hocası, Şeyhülislâm çocukları ve ileri gelen ulema çocukları olduğu anlaşılmaktadır².

Rûmeli kadıaskerinin talebesi ve Mekke-i Mükerreme kadısının oğlu³, Şeyhülislâm talebesi ve Ruscuk vaizinin oğlu⁴, Şeyhülislâm talebesi ve Halîle Sinân Paşa Müderrisinin oğlu⁵, Şeyhülislâm talebesi ve Rûmeli kadıaskerinin oğlu⁶. Şeyh Şemseddîn Sivasî hazretlerinin oğlu meşâyıha ihtirâmen müstakillen mülâzemet arz edilmiştir⁷.

5-Vefât Sebebiyle (Mevtâdan) Mülâzemet: Henüz mu'îdliğini tamamlamamış olanların bağılı buldukları hocalarının vefâtıyla mülâzım olma yoludur⁸. Ulemadan vefât edenlerin geride kalan dânişmendleri mağdur olamaması için belli usuller içinde mülâzım olurlardı. Eğer kalan talebeler çok ise bunlar dirayetli bir âlim tarafından, bazen de bizzat kadıasker tarafından imtihan edilir ve aralarından seçim yapılırdı. Hâcenin vefâtından sonra bundan istifade ile birçok kimsenin hak iddia etmesi mümkün olduğundan, mevtadan mülâzemet ihtilaflı ve suistimale müsait idi. Bu tür ihtilaflarda şikâyet kadıaskere yapılırdı⁹.

6-Hatt-ı Hümâyûnla Mülâzemet: Padişah tarafından ısdar edilen hatt-ı hümayunla mülâzım olma yoludur. ¹⁰ Zekeriyâ Efendinin talebesinden Muhyiddîn

¹ RKR, nr.9, s.89.

² Baltacı, *Medreseler*, I, s. 118.

³ RKR, nr.9, s.16

⁴ RKR, nr.9, s.19

⁵ RKR, nr.9, s.21

⁶ RKR, nr.9, s.9

⁷ RKR, nr.9, s.54

⁸ Baltacı, *Medreseler*, I, s. 119

⁹ İpşirli, "Kadıasker", s. 649

¹⁰ Baltacı, *Medreseler*, I, s. 118

Efendi hatt-ı humayunla mülâzmeti fermân olunmakla 17 Zilkâde 989–1581 târihinde yevmi yirmi akçe ile İstanbul'daki Kâtip Mehmed Medresesi'sine Müderris oldu¹.

7- Çeşitli hizmetlerden Mülâzemet

a) Tezkire Hizmetinden Mülâzemet: Kadıaskerlere tezkirecilik (özel kalem müdürlüğü) yapan dânişmendlerin mülâzım olma yollarıdır. ²Görevde bulunan kadıaskerlerin altı ayda bir tezkirecisini mülâzım vermesi usuldendi³.

Anadolu Kadıaskeri Kemaleddîn Efendi'nin tezkire hidmetinde olan talebesi Mehmet ibn-i Mevlânâ Mehmed eş-şehîr Bahaeddîn-zâde hizmet süresi bitiminde mülâzemet arz olunmuştu⁴.

Tezkirecilik hizmetinin fetvâ emâneti gibi Receb ile Muharrem ayları arasında yapıldığı anlaşılıyor⁵.

b) Fetvâ Emanetinden Mülâzemet: Şeyhülislâmın altı ayda bir Fetvâ eminliğinden bir mülâzım vermesi usuldü⁶. Genellikle recebden muharreme, muharremden receb ayına kadar bu hizmet yapılırdı. Şeyhülislâmın yanında altı ay Fetvâ eminliği yapan dânişmend mülâzım olurdu⁷.

Şeyhülislâm Esad Efendi'nin 1 Muharrem 1030⁸ tarihinde Fetvâ emâneti hidmetine ta'yîn olunan dânişmendi Ahmed bin Mehmed el-Bosnevî, 1 Receb 1030⁹ tihleri arasında altı ay hizmet ettikten sonra kânun üzre mülâzemet arz olunmuştur¹⁰

c) Mîrî Âhur Ve Hâssa Çayır Hizmetinden Mülâzemet:

Edirne Kadısı Abdulganî-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin talebesi olan Ali bin Alaiddîn el-Cânikî 1014¹¹ senesinde de mîrî âhur ve hâssa çayır hizmeti mukâbelesinde mülâzemet arz olundu¹.

¹ RKR, nr. 2, 36

² Baltacı, age, s. 118

³ İpşirli, "Kadıasker", s. 653.

⁴ RKR, nr. 9 s.

⁵ RKR, nr. 9, s. 9

⁶ İpşirli, "Kadıasker", s. 653.

⁷ RKR, nr. 9

⁸ 1 Muharrem 1030= 26 Kasım 1620

⁹ 1 Receb 1030= 1621

¹⁰ RKR, nr. 12

¹¹ 1014= 1605

d) Çuka Hizmetinden Mülâzemet:

Selânik Kadısı Nuh Efendi'nin talebesinden olan Şaban bin Abdullah el-Kefevî 1018 târîhinde çuka hidmetinde bulunup kânûn üzere 1 Cemaziyelûlâ 1019² 'da mülâzım kayd olundu.

e) Ordu-yu Hümâyûn Hizmetinden Mülâzemet :

Ordu-yu Hümâyûn hizmetinde bulunan talebeler kanunen müâzım alınırđı.

İstanbul Kadısı Mustafa Efendi'nin talebesi, Mehmed ibn-i Zarif Ahmed el-Canikî, Ordu-yu Hümâyûn hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım alındı³.

8-Gelecek Nevbetlere Kalanlar: Bakaya diye de isimlendirilmiş. Vefât eden ulemanın geriye kalan talebelerinin bir kısmı vefâttan bir kısmı müncezen alınırken bir kısmı da mümeyyizin işâreti ile gelecek nöbetlere bırakılıyordu. Gelecek nöbetlere kalan mülâzımların bazısı mümeyyizin temyizi esnasında o mahalde bulunamayan talebeler oluyordu.

Konya Kadısı iken vefât eden Nesimi-zâde Seyyid İbrahîm Efendi'nin üçüncü dânişmendi olan, Abdülfettah bin Sinân el-Karamânî mümeyyizleri Hasan Efendi imtihan edip nevbet-i âtiyede mülâzım olmak üzere bakâyâ kayd olundu⁴.

E. MÜLÂZEMET USULÜNÜN BOZULMASI

a) BAŞLICA AKSAKLIKLAR:

1-Mevâlî-zâdelerin mülâzemete kabulü: İlk defa fenâri-zadelere tanınan imtiyazlar giderek diğler ulema çocuklarına da tanınmıştır. Bir dânişmendin çok alışarak ulaştığı mevkie, bir 'ulema-zâdenin kolayca gelmesi çalışkanların teşvikini kırmış, daima şikayet konusu olmuştur.

2-Meslekten Olmayanların Mülâzemete Kabulü: İç-ahur, taş-ahur, has fırın, saraçhane, bostan, ambar gibi yerlerde Hocalık yapan kimselerin veya cündî denilen

¹ RKR nr. 9, s. 6.

² 1 Receb 1019= 1610

³ RKR, nr.9, s.86

⁴ RKR, nr.9, s.45

ile mu'âdi olan Mevlânâ Hüseyin bin Abdünnebî el-Aydînî kesîfü'l-lihye¹ infisâlinden mülâzemet kabûl buyurulmak recâsını 'arz olundukda kabûl buyuruldu².

Mülâzemet konusunda herhangi bir şüphe ve eksiklik olduğunda bunun isbatı önemliydi. Meselâ mülâzemet defteri bir şekilde kaybolabilirdi. Bu durumda, mülâzım olduğu Hocası sağ ise ondan temessük alarak, şahitler ile kadıasker huzurunda tesbit yapılırdı³. Mülâzemet usulü bazı değişikliklere uğrayarak imparatorluğun son zamanlarına kadar uygulanmış, Tanzimat döneminde memuriyet sisteminin değişmesiyle mülâzemet artık uygulanmaz olmuştur⁴.

¹ kesîfü'l-lihye: koyu, gür sakallı

² Rkr. Nr. 9, s. 11.

³ İpşirli, agm, s. 660.

⁴ İşirli, "Mülâzemet", *DİA*,

II. BÖLÜM

I. ESERİN TAHLİL VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yazmada toplam 893 mülâzım kaydı yapılmış.

Şeyhülislâmlar, Rûmeli ve Anadolu kadıaskerleri, Mekke, Medine, Kudüs kadıları, nakibü'l-eşrâflar, Padişah imamları, Dârü'l-Hadîs müderrisleri göreve atamalarında ve tekâüdlerinde teşrîfen mülâzım vermişlerdir. Şeyhülislâmın arpalık hâsları teşrîfinden on nefer¹, Şeyhülislâmın cülûs-ı Hümâyûn teşrîfinden on nefer², Rûmeli Kadıaskerliği teşrîfinden³, Anadolu Kadıaskerliğinden⁴, Mekke-i Mükerreme teşrîfinden⁵, Pâdişah imâmının tekâ'udi teşrîfinden⁶, Kudüs-i Şerîf Kadılığı teşrîfinden dört nefer⁷, Dâr'ül-Hadîs Müderrisliği teşrîfinden üç nefer mülâzım alındığı görülüyor.

Şeyhülislâmlar altı ayda bir fetvâ emâneti hizmetinden altı ayda bir, Rumeli ve Anadolu Kadıaskerleri tezkirecilik hizmetinden altı ayda bir mülâzım vermişlerdir.

Müderrisler başka bir medreseye ve ya kadılığa tayin edildikleri zaman buldukları medresedeki muîdlerini mülâzım vermişler. Bazı medreselerden tayinlerde iki muîd verilmiştir. Üsküdar'da merhûm Vâlîde Sultân Medresesi'nden iki muîd (s.7, 20, 57, 58) , Bursa'da Sultân Medresesi'nden iki (s.56, 84) , İstanbul'da Vâlîde-i Cedîd Medresesinden iki muîd mülâzım verilmiştir. (s.56)

A. ŞEYHÜLİSLÂMLAR

Yahyâ Efendi⁸, Esad Efendi⁹, Sun'ullah Efendi¹⁰, Mehmed Efendi¹¹, Zekeriyâ Efendi¹, Mustafa Efendi², Hâce-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi³

¹ Bk. Metin, s. 91,

² Bk. Metin, s. 89

³ Bk. Metin, s. 97, 53, 50, 57, 99,

⁴ Bk. Metin, s. 97, 89, 51,

⁵ Bk. Metin, s. 90, 94, 89, 92, 55, 59, 83, 85

⁶ Bk. Metin, s. 51,

⁷ Bk. Metin, s. 89,

⁸ yazmanın kapağında

⁹ Bk. Metin, s. 95, 86, 92, 90, 94, 85, 84

¹⁰ Bk. Metin, s. 54

¹¹ Bk. Metin, s. 61

Şeyhülislâm Esad Efendinin tezkirecilik hizmetinden; Ahmed bin Mehmed es-Selânikî, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Nakîbi'l-eşrâf el-Merhûm Mehmed Efendi, Hayreddîn bin Mehmed el-Kudsî, Ali bin Mustafa Efendi, Mevlânâ Abdüllâtif bin Yahyâ eş-Şâmî eş-şehîr bi-ibni'l-Menkıbar, Mesud bin Mustafa Efendi

Şeyhülislâm Sun‘ullah Efendi’nin tezkirecilik hizmetinden İbrahim bin Müyesser an-Amasya,

Şeyhülislâm Mehmed Efendi tezkirecilik hizmetinden, Hıdır bin Mehmed el-Amasî⁴ mülâzemetete alınmışlardır.

B. KADIASKERLER

Anadolu Kadıaskeri Abdülganî-zâde Efendi⁵

Anadolu Kadıaskeri Kemaleddîn Efendi⁶ (1. defa)

Anadolu Kadıaskeri Kemaleddîn Efendi⁷(2. defa)

Anadolu Kadıaskeri Kemaleddîn Efendi⁸(3. def’a)

Anadolu Kadıaskeri, Mustafa Efendi⁹(2. def’a)

Anadolu Kadıaskeri, Osman-zâde Efendi¹⁰,

Anadolu Kadıaskeri, Sinân-zâde Mehmed Efendi¹¹

Anadolu Kadıaskeri, Hüseyin Efendi¹²

Rumeli Kadıaskeri, Abdulaizz Efendi¹

¹ Bk. Metin, s. 18. Şeyhülislâm, Zekeriyâ Efendi, *Sâhibi't-Tesânîfi'r-Raşika ve Te'lifü'l-Enika* adlı bir eseri olduğu ve ellili bir medrese bina ettirdiği aynı sayfada kaydedilmiş. Defter sahibi Şeyhülislâm Yahyâ Efendi’nin babası olduğu anlaşılıyor.

² Bk. Metin, s. 19

³ Bk. Metin, s. 18

⁴ Bk. Metin, s. 53

⁵ Bk. Metin, s. 89, 91

⁶ Bk. Metin, s. 10

⁷ Bk. Metin, s. 6, 79

⁸ Bk. Metin, s. 50

⁹ Bk. Metin, s. 51, 115

¹⁰ Bk. Metin, s. 93

¹¹ Bk. Metin, s. 59

¹² Bk. Metin, s. 82, 89, 89

Rumeli Kadıaskeri, Bostan-zâde Mehmed Efendi²

Rumeli Kadıaskeri ve Mekke-i Mükerrer Kadısı, Yahyâ Efendi³

Rumeli Kadıaskeri, Abdülaziz Efendi⁴

Rumeli Kadıaskeri, Mehmed Efendi⁵

Rumeli Kadıaskeri, sahîbi't-Tesânîfi'l-fâika ve Te'lîfi'r-Râika Ahî-zâde Abdülhalîm Efendi⁶

[Rumeli]Kadıaskeri, Mehmed Efendi ibn eş-Şeyh Ahmed⁷

Rumeli Kadıaskeri, Kemaleddîn Efendi⁸

C. PADİŞAH İMAMI

Mustafa Efendi

Padişah İmamı Mustafa Efendi'ye Edirne Kazası tekâüdü sadaka buyurulduk da fermân üzere teşriften dört mülâzım vermiş olduğu görülüyor⁹.

D. NAKİBÜ'L EŞRAFLAR

Nakîbü'l göreve atanmalarında ve tekâüde ayrıldıklarında teşriften dört mülâzım vermişlerdir.

Nakîbü'l-Eşrâf Yavuz Seyyid Mehmed Efendi¹⁰

Nakîbü'l-Eşrâf Ali Efendi¹¹

¹ Bk. Metin, s. 106

² Bk. Metin, s. 83

³ Bk. Metin, s. 36

⁴ Bk. Metin, s. 59

⁵ Bk. Metin, s. 53

⁶ Bk. Metin, s. 33

⁷ Bk. Metin, s. 30

⁸ Bk. Metin, s. 82, 84

⁹ Bk. Metin, s. 51

¹⁰ Bk. Metin, s. 31, 43, 62, 79

¹¹ Bk. Metin, s. 79, 115

E. KADILAR

Âmid Kadısı, ‘arz-ı Rûm Kadısı, Şânî Efendi (s.55)

Âmid Kadısı, Çalık-zâde Abdurrahman Efendi Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle (s.53)

Âmid Kadısı, Mehmed Efendi, Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle (s.55)

Âmid Kadısı, Sinân Efendi, Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle (s.58)

Âmid Kadısı, Tâceddîn Efendi, Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle (s.55)

Âmid Kadısı, ve Hüsrev Paşa Müderrisi İsmail Efendi (s.17)

Ankara Kadısı, Abdullah Efendi (s.114)

Ankara Kadısı, Abdurrahman Efendi. (s.104)

Ankara Kadısı, Habib Efendi saından hareket etti. (s.88)

Erzurum Kadısı, Ahmed Efendi, Hâtûniyye Müderrisi (s.105)

Erzurum Kadısı, Gazzâlî demekle ma‘rûf Seyyid Mehmed Efendi (s.43)

Erzurum Kadısı, Seyyid Ma‘rifetullah Efendi, Kıbrıs'da ve mağfûrun leh Sultân Selîm Medresesi'nden munfasıl. (s.32)

Bağdad Kadısı, Ak Mustafa Efendi (s.9)

Bağdad Kadısı, İsmail Efendi Mercâniye Medresesi'nden (s.59)

Bağdad Kadısı, Muharrem Efendi, Medrese-i Mercâniye'den (s.104)

Bağdad Kadısı ve Mercâniye Müderrisi, Tursun-zâde Abdullah Efendi (s.9)

Bağdad Kadısı Muharrem Efendi, medrese-i Mercâniye'den (s.106)

Bosna Kadısı, Hüseyin Efendi Edirne'de Üç Şerefeli Medresesinden hareket etti. (s.91)

Bosna Kadısı ve zamîme tarîkiyla Selçuk Sultân Müderrisi Sufî Mehmed Efendi (s.54)

Burusa Kadısı, Mevlânâ İbrahim Efendi İstanbul'da Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nde müderris. (s.22)

Burusa Kadısı, Hüseyin Efendi, İstanbul'da Sultân Mehmed Hân vâlidresi Sultân Medresesi'nden. (s.7)

Edirne Kadısı, Abdulgânî-zâde Mehmed Efendi (s.8)

Edirne Kadısı, Abdullah Efendi, Eyyüb Kadısı (s.88)

Edirne Kadısı, Kara Çelebi-zâde Mehmed Efendi (s.52)

Edirne Kadısı, Salih Efendi (s.83)

Edirne Kadısı Muzaffer Efendi (s.52)

Eyyüb Kadısı, Abdülalî Efendi (s.87)

Filibe Kadısı, Kadı-zâde Şeyhî Efendi Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi'nden hareket etti. (s.90, 95)

Galata Kadısı, Sinân-zâde Mehmed Efendi, edîne-i Münevvere Kadılığından (s.105)

Haleb Kadısı, Hay-zâde Abdullah Efendi, İstanbul'da Sultân Mehmed Hân Cedîd Dârü'l-Hadîsi Müderrisi (s.13)

Haleb Kadısı, Kara Mu'îd dimekle ma'rûf Hüseyin Efendi (s.102, 114)

Haleb Kadısı, Hüsâm-zâde Mustafa Efendi Burusa'da Yıldırım Hân Medresesi'nden hareket etti. (s.98)

Halep Kadısı, Şerîf Mehmed Efendi, Süleymâniye Medârisinin birinden hareket etti. (s.16)

Havâss-ı Kostantiniyye Kadısı, Yavuz Seyyid Mehmed Efendi (s.32)

İstanbul Kadısı, Ahî-zâde Hüseyin Efendi İstanbul'da Sultân Mehmed Hân Dârü'l-Hadîs'inden hareket etti. (s.58)

İstanbul Kadısı, Abdülvehhab Efendi (s.35)

İstanbul Kadısı, Mustafa Efendi (s.104)

- İstanbul Kadısı, Nihâl Efendi (s.104, 85, 116)
- İstanbul Kadısı, Yahşî Efendi (s.20)
- İzmir Kadısı, Tâlib Hasmi Sinân Efendi (s.102)
- İzmir Kadısı, Abdullah Efendi Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesinden hareket etti. (s.63)
- İzmir Kadısı, Tâlib Hasmi diye ma'rûf Sinân Efendi (s.114)
- İzmir Kadısı, Ali Efendi (s.78)
- İzmir Kadısı, Zekeriyâ-zâde Mehmed Efendi(s.70)
- İzmir Kadısı, Seyyid Ali Efendi (s.70)
- Kayseri Kadısı ve Pervâne Bey Müderrisi Seydî-zâde Efendi(s.13)
- Kayseriye Kadısı, Mûsâb-zâde Mevlânâ İbrahîm Bursa'da Yıldırım Hân Müderrisi.(s.107)
- Kayseriye Kadısı, Hakimi Mehmed Efendi (s.103, 114)
- Kayseriye Kadısı, Civânî Efendi (s.105, 117)
- Kayseriye Kadısı, İnâbî Efendi (s.33)
- Kayseriye Kadısı, Ganâyî Mahmud Efendi (s.30)
- Konya Kadısı, Nesîmî-zâde İbrahîm Efendi, Semâniye medârisinin birinden. (s.44, 34, 45)
- Konya Kadısı, Nurullah Efendi İznik'de Sultân Orhan Hân Medresesi'nden hareket etti. (s.85)
- Konya Kadısı, Ramazan Efendi Bursa'da Orhan Gâzî Medresesi'nden. (s.84)
- Konya Kadısı, Nesimi-zâde Seyyid İbrahîm Efendi (s.34)
- Kudüs Kadısı, Hüsrev-zâde Hüsrev Efendi (s.15)
- Kudüs-1 Şerîf Kadısı, Hayyât Muslihiddîn Efendi (s.36)
- Kudüs-1 Şerîf Kadısı, Lâl Ahmed Efendi (s.34, 44)
- Kudüs-1 Şerîf Kadısı, Ömer Efendi (s.94)

Kudüs-i şerîf Kadısı, Cafer Efendi Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi hareket etti. (s.57)

Kudüs-i Şerîf Kadısı, Hayyad Muslihiddîn Efendi (s.45)

Kudüs-i Şerîf Kadısı, İstanbul'da Ayasofya Medresesi'nden Mevlânâ Abdülkerîm Efendi (s.10)

Kudüs-i Şerîf Kadısı, Mustafa Efendi (s.88)

Kudüs-i şerîf Kadısı, Receb Efendi (s.98)

Kudüs-i Şerîf Kadısı, Şeca'addîn Efendi (s.71)

Kudüs-i Şerîf Kadısı, Tekmeci-zâde damadı Ahmed Efendi (s.45)

Kütahya Kadısı, Ali Efendi İznik'de Süleymân Şah Gâzî Medresesi'nden Sahn, Sahn'dan kazaya hareket etti. (s.87, 88)

Kütahya Kadısı, Seydî-zâde Seyyid Mehmed Efendi (s.32, 43)

Mağnisa Kadısı, Burhan Efendi Mağnisa'da Murâdiye Müderrisinden hareket etti. (s.96, 105, 117)

Mağnisa Kadısı, Veli Efendi Rodos'da Sultân Süleymân Hân Medresesi'nden Sahn hareket, Sahn'dan kazaya hareket etti. (s.57, 70, 80)

Manisa Kadısı, Abdî Efendi (s.31)

Mar'aş Kadısı, Ömer Efendi (s.106, 118)

Maraş Kadısı, Seyyid Ali Efendi (s.70)

Medîne-i Münevvere Kadısı, Sun'î-zâde Mustafa Efendi (s.115)

Medîne-i Münevvere Kadısı, Sa'dî-zâde Mehmed Efendi (s.70,78)

Medîne-i Münevvere Kadısı, Galata Kadısı, Sinân-zâde Mehmed Efendi (s.105, 118)

Medine-i Münevvere Kadısı, Razi Efendi Bursa'dan ma'zûl. (s.105, 117)

Mekke-i Mükerreme Kadısı, Sadruddîn-zâde Efendi, Sultân Ahmed Hân Medresesi. (s.88)

- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Ömer Efendi (s.91)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı Nişancı-zâde Mehmed Efendi (s.94)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı Ali Efendi Süleymâniye'den. (s.94)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı Hasan Efendi zamîmesi Sultân Süleymân Hân Medresesi. (s.62)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı olup Yenişehir kazâsı sadaka buyurulan Şeyh Mehmed Efendi (s.55)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Abdülcabbâr-zâde Dervîş Mehmed Efendinin Kayıtbay Sultân 'nden hareket etti. (s.57)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Celeb Mustafa Efendi (s.114)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Hidâyetullah Efendi (s.83)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Mutahhar Efendi Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden hareket etti. (s.94)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Sultân Süleymân Hân Medresesi'nde müderris Hasan Efendi (s.62)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, , Yenişehir Kadısı, Mehmed Efendi (s.55)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Şerîf Efendi, Şâm Kadısı iken Mekke-i Mükerrermeye hareket etti. (s.58)
- Mekke-i Mükerrerme Kadısı, Dâvud-zâde Mehmed Efendi Şâm Kadısı olup Mekke-i Mükerrermeye hareket etti. (s.92)
- Mekke-i Mükerrerme Salih Efendi (s.63)
- Mekke-i Mükerrerme'de Kayıtbay Medresesi'nden Mekke-i Mükerrerme Kadısı Cafer Efendi (s.16, 51)
- Mısır Kadısı, Bahsî Mehmed Efendi (s.61)
- Sakız Kadısı, Nurullah Efendi Sahn Müderrisi. (s.55)
- Sakız Kadısı, Muslihiddîn Efendi Halebîye Medresesi'nden hareket etti. (s.91)

Sakız Kadısı, Nurullah Efendi İstanbul'da Fâtıma Sultân Medresesi'nden, Sahn'a, Sahn'dan Sakız Kazasına hareket etti. (s.59)

Saray Kadısı, Çukacı-zâde Mehmed Efendi Saray'da Selçuk Sultân Medresesi'nde müderris (s.s.96)

Saray Kadısı, Mehmed Efendi (s.86)

Saray Kadısı, Nurullah Efendi Saray'da Selçuk Sultân Medresesi'nde müderris. (s.93)

Saraybosna Kadısı, Mevlânâ Zünnûn Efendi. Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde Müderrisi. (s.21)

Selânik Kadısı, Abdülhay Efendi, Süleymân Hân Medresesi'nden hareket etti. (s.90, 95)

Selânik Kadısı, Ali Çelebi-zâde Abdullah Efendi Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye Müderrisi. (s.54)

Selânik Kadısı, Mehmed Efendi (s.93)

Selânik Kadısı, Mûsâ Efendi Süleymâniye'den (s.96)

Selânik Kadısı, Uşşâkî-zâde Efendi (s.85)

Selânik Kadısı, Nuh Efendi (s.58)

Selanik Kadısı, Molla-zâde Mehmed Efendi Süleymâniye'den hareket etti. (s.93, 87)

Selânik Kadısı, Salih Efendi (s.62)

Sermin Kadısı, Dekkâk Mehmed Efendi (s.31)

Sofya Kadısı, Vildân-zâde Mevlânâ Ahmed Efendi, İstanbul'da Mihrimâh Sultân Müderrisi (s.19)

Sofya Kadısı, Mehmed Sâdık Efendi (s.105)

Şâm Kadısı, Mekke-i Mükerrime Kadısı, Şerîf Efendi (s.58)

Şâm-ı şerîf Kadısı, Ali Bey-zâde İbrahîm Efendi İstanbul'da Dârü'l-Hadîs'i Süleymâniye Müderrisi (s.15)

Şâm-ı şerîf Kadısı, Mu'îd-zâde Efendi (s.Sultân Süleymân Hân Dâru'l- hadisinden (s.106)

Şâm-ı şerîf Kadısı, Şems Efendi-zâde Şeyh Mehmed Efendi (s.103)

Tîre Kadısı, Bekçi Hüseyin Efendi, Burusa'da birer Sultâniyede Sahn hükmü ile Müderrisi (s.42)

Tire Kadısı, Zünnûn Efendi (s.104)

Üsküdar Kadısı, Kepenekçi-zâde demekle ma'rûf Fazıl Mevlânâ Şah Mehmed Efendi (s.17)

Üsküdar Kadısı, Receb Efendi, İstanbul'da Haseki Sultân Müderrisi hareket etti. (s.93)

Üsküdar Kadısı, Muslihiddîn Efendi (s.71, 79)

Yenişehir Kadısı, Hidayetullah Efendi, İstanbul'da Vefa'da Hâkâniye-i Cedîde Medresesinden hareket etti. (s.57)

Yenişehir Kadısı, Seyyid Ali Efendi (s.8)

Yenişehir Kadısı, Nâzır-zâde Efendi, Üsküdar'da Valide Sultân Müderrisi (s.58)

Yenişehir Kadısı, Mûsâ Efendi, Şâm-ı Şerîf pâyesiyle (s.94)

Yenişehir ve Kudüs-i Şerîf Kadısı, Şecaaddîn Efendi (s.79)

F. MÜDERRİSLER

Abdülhay Efendi, Sultân Süleymân Hân medreselerinden birinde müderris olup Selânik Kazâsı'na hareket etti. (s.90)

Abdullah Efendi, Dâvud Paşa Müderrisi. (s.62)

Abdullah Efendi, Sahn Müderrisi olup Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi'ne hareket etti. (s.55)

Abdullah Efendi, Şeh-zâde Müderrisi olup Süleymâniye'ye hareket etti. (s.95)

Abdullah Efendi, Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olup İzmir Kazâsı'na hareket etti. (s.63)

Abdulvehhab Efendi, Zekeriyâ Efendi Medresesi Müderrisi olup Hâce Hayreddîn dâhiline hareket etti. (s.61)

Abdurrahîm Şa'ravî Efendi, Zâl Paşa dâhili Müderrisi olup Sahna hareket etti. (s.60)

Abdurrahîm Şa'ravî, Medîne-i Münevvere'de Sultân Murâd Hân Medresesi'nden munfasıl oldu. (s.86)

Abdurrahman Efendi, Gevher Hân Sultân Müderrisi. (s.82)

Abdülcabbâr-zâde Dervîş Mehmed Efendi, Kayıtbay Sultân Medresesi'nden munfasıl, Mekke-i Mükerreme Kadısı. (s.57)

Abdülkadir Efendi, İznik'de Süleymân Paşa-yı Ârî Müderrisi olup İstanbul'da Gazanfer Ağa dâhiline hareket etti. (s.62)

Abdülkerîm Efendi, İstanbul'da Ayasofya Medresesi'nden Kudüs-i Şerîf Kazâsı'na nakl olundu. (s.10)

Abdülkerîm Efendi, İstanbul'da vezîr-i mükerrerem Hâfız Ahmed Paşa Medresesi'nde müderris iken Mahmiye-i Üsküdar'da Mihrimâh Sultân Medresesi'ne nakl olundu (s.12)

Abdülkerîm Efendi, Sahn Müderrisi olup Üsküdar Vâlidesi'ne hareket etti. (s.61)

Abdülkerîm Mehmed Efendi, Hafız Ahmed Paşa Medresesi'nden Rüstem Paşa Medresesi'ne hareket etti. (s.97)

Ahî-zâde Mahmud Efendi, İstanbul'da Fâtıma Sultân Müderrisi iken medâris-i Semânın birine nakl olundu. (s.17)

Ahî-zâde Hüseyin Efendi, İstanbul Kazâsı'ndan munfasıl İstanbul'da Sultân Mehmed Hân Dârü'l-Hadîs'inde müderris. (s.58)

Ahmed Efendi, Sahn'dan altmışlıyla Hankâh Medresesi'ne hareket etti. (s.96)

Ahmed Efendi, Erzurum Kadısı ve fetvâ ile Hâtûniyye Müderrisi iken vefât etti. (s.14)

Ahmed Efendi, Sahn Müderrisi. (s.88)

Ahmed Efendi, Edirne'de Câmi-ardı demekle ma'rûf medresede müderris iken İstanbul'da Hankâh Medresesi 'ne nakl olundu (s.13)

Ahmed Efendi, Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi iken tekâ'üd etti. (s.53)

Ahmed Efendi, Gazanferağa Müderrisi. (s.11)

Ahmed Efendi, İstanbul'da Hankâh Müderrisi iken Sahn medreselerinden birine nakl olundu. (s.21)

Ahmed-zâde Müverrih Efendi, Üsküdar'da Vâlide Sultân Müderrisi iken İstanbul'da Sultân Mehmed Vâlidesi Sultân Medresesi'ne nakl olundu. (s.21)

Ahmed Efendi, Amasya'da Sultân Bâyezid Hân Müderrisi ve müftüsü iken vefât etti. (s.71)

Ak Mustafa Efendi, Bağdad Kazâsı'ndan mütekâ'id, Mağnisa'da Sultân Süleymân vâlidesi Medresesi sadaka buyuruldu. (s.9, 14)

Ali Bey-zâde İbrahîm Efendi, İstanbul'da Sultân Süleymân Hân Medreselerinden birinde müderris iken Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'ne nakl olundu. İstanbul'da Dârü'l-Hadîs'i Süleymâniye Müderrisi iken Şâm-ı şerîf Kazâsı'na nakl olundu. (s.20)

Ali Çelebi-zâde Abdullah Efendi, Mekke-i Mükerrerme Kadısı ve Mekke-i Mükerrerme'de Kayıtbay Medresesi Müderrisi. (s.85)

Ali Çelebi-zâde Abdullah Efendi, Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye Müderrisi olup Selânik Kazâsı'na hareket etti. (s.54)

Ali Efendi, Ebû Eyyüb Ensârî Medresesi'nde altmışıyla müderris olup Süleymâniye'ye hareket etti. Mekke-i Mükerrerme Kadısı oldu. (s.95)

Ali Efendi, İstanbul'da Mehmed Ağa Müderrisi iken Şâh Sultân Medresesi 'ne nakl olundu. (s.16)

Ali Efendi, İznik'de Süleymân Şah Gâzî Medresesi müderrisliği, Sahn müderrisliği, Kütahya Kadılığı yaptı. (s.87)

Ali Efendi, Kalenderhâne Medresesi Müderrisi. (s.83)

Ali Efendi, Sahından Eyüb Medresesi'ne hareket etti (s.83)

Ali Efendi, Üsküdar'da Vâlîde Sultân Medresesi'nden Ebû Eyyûb el-Ensârî Medresesine hareket etti.

Sinân Efendi, Âmid Kadısı ve Hüsrev Paşa Medresesi Müderrisi(s.58)

Arap İmâm demekle meşhûr Mustafa Efendi, Şeh-zâde Medresesi'nden Hâkâniye'ye hareket etti. (s.84)

Arab-zâde Mahmud Efendi, Sinân Paşa Müderrisi olup Sinân Paşa Sultânî dâhiline hareket etti. (s.60)

Arpacı-zâde Mehmed Efendi, Zâl Paşa hârici Müderrisi olup İstanbul'da Fâtıma Sultan dâhiline hareket etti. (s.62)

Bahri-zâde Abdülbakî Efendi, İstanbul'da Nişancı Paşa Müderrisi olup Zâl Paşa hâricine hareket etti. (s.56)

Bâki-zâde Şeyh Mehmed Efendi, Sahn Müderrisi. (s.87)

Bâlî Efendi, Edirne Dârü'l-Hadîs Müderrisi. (s.61)

Bâlî Efendi, Pîrî Paşa dâhili Müderrisi olup Hankâh dâhiline hareket etti. (s.59)

Bâlî Efendi, Hankâh dâhilinden Sahn hareket etti. Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi oldu. (s.59)

Hüseyin Efendi, Bursa Sultâniye Medresesi'nde Sahn hükmü ile müderris olup Tîre Kazâsı'ndan munfasıl iken 1605 Ramazanında vefât etti. (s.31)

Ahmed Efendi, Sahn medreselerinden birinde müderris. (s.31)

Burhan Efendi, Murâdiye Müderrisi, Mağnisa Kadısı (s.96)

Câfer Efendi, Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olup Kudüs-i şerîf Kazâsı'na hareket etti. (s.57)

Câfer Efendi, Mekke-i Mükerrreme'de Kayıtbay Medresesi'nde müderris, Mekke-i Mükerrreme Kadısı. (s.51)

Câfer Efendi, Edirne Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olup Kudüs-i şerîf Kazâsı'na hareket etti. (s.57)

Cenânî-zâde Seyyid Mehmed Efendi, Sahn medreselerinden birinde müderris iken vefât etti. (s.36)

Cevânî Efendi, Şâm-ı Şerîf'de Süleymân Hân Müderrisi. (s.19)

Çavuş-zâde İbrahîm Efendi, Şâh Sultân dâhili Müderrisi olup Fatıma Sultân dâhiline hareket etti. (s.61)

Çelebi-zâde İbrahîm Efendi, İstanbul'da Sultân Selîm Hân Müderrisi iken medâris-i Süleymâniye'den birine nakl olundu, def'a-i sâniyede Sahn medreselerinden birinde Müderrislik yaptı. (s.14)

Çivi-zâde Şeyh Mehmed Efendi, İstanbul'da Vâlîde-i Cedîd Müderrisi olup Süleymâniye'ye hareket etti. (s.56)

Çukacı-zâde Mehmed Efendi, Saray Kadısı ve Selçuk Sultân Müderrisi (s.96)

Dâvud-zâde Mehmed Efendi, Hâdim Hasan Paşa Müderrisi iken Mahmud Paşa Medresesi'ne nakl olundu. İstanbul'da vezîr-i a'zam iken vefât etti. (s.11)

Dâvud-zâde Mehmed Efendi, Mahmud Paşa Müderrisi olup Şâh Sultân dâhiline hareket etti. (s.54)

Dâvud-zâde Mehmed Efendi, Sahn Müderrisi olup Haseki altmışına hareket etti. (s.63)

Dervîş Mehmed Efendi, Bursa'da Sultân Medresesi'nden Sahn Müderrisi oldu. (s.84)

Dervîş Mehmed Efendi, Sahn'dan altmışılıyla Medîne-i Hazret-i Ebî Eyyûb Ensârî Müderrisi olup Zâl Paşa Sultânî Medresesi'ne hareket etti. (s.93)

Ebû Bekir Efendi, İstanbul'da Halîle Sinân Paşa Müderrisi iken vefât etti. (s.21)

Ebû Said Mehmed Efendi, Sultân Medresesi Müderrisi, Sahn Müderrisi. (s.88)

Ebu's-Suud Mehmed Efendi, Rüstem Paşa Medresesi'nden Fâtıma Sultân Medresesi'ne hareket etti. (s.96)

Ebu's-Suud-zâde Mehmed Efendi, Mahmud Paşa Müderrisi olup Sadr-ı a'zam Murâd Paşa Medresesine hareket etti. (s.56)

Edhem-zâde Mustafa Efendi, Sahn müderrislerinden olup Edirne'de Dârü'l-Hadîs Medresesi'ne hareket etti. (s.96)

Edhem-zâde Mustafa Efendi, Yeni Murâd Paşa Medresesi'nden Sahna hareket etti. (s.85)

Edibi diye meşhûr Ali Efendi, Ahmed Paşa Medresesi'nde müderris iken vefât etti. (s.104)

El-Hâcc Ali Efendi, Ankara'da Seyf Medresesi'sinden ma'zûl. (s.93)

Emrullah Efendi, Çorlu'da Sultân Süleymân Hân Medresesi'nde pâye-i Sahn ile müderris iken vefât etti. (s.31)

Es-Seyyid Mehmed Efendi, Hâfız Ahmed Paşa Müderrisi (s.99)

Fenârî-zâde Şeyh Mehmed Efendi, Semâniye'den birinde müderris iken altmışılıyla Zâl Paşa Sultânî Medresesi'ne hareket etti. (s.94)

Gubârî Seyyid Kasım Efendi, İstanbul'da Fethiyye'de Sinân Paşa hâricinde müderris iken Vezîr Hâfız Ahmed Paşa Medresesi'ne nakl olundu. (s.14)

Habib Efendi, Şâh Huban Medresesi Müderrisi, sahn Müderrisi, Ankara Kadısî. (s.89)

Hasan Bey-zâde Mustafa Efendi, Süleymâniye Müderrisi. (s.95)

Hasan Efendi, Süleymân Şah Medresesi Müderrisi. (s.20, 32, 34, 42, 107)

Hayy-zâde Abdullah Efendi, İstanbul'da Şeyh Ebu'l-Vefa kuddise sırruhu merkadi kurbunda Sultân Mehmed Hân Cedîd Dârü'l-Hadîsi Müderrisi iken Haleb Kazâsı'na nakl olundu. (s.13)

Helvacı-zâde Mehmed Efendi, Bursa Sultân Müderrisi olup Sahna hareket etti. (s.56, 58)

Hemşîre-zâde Ali Efendi, Zekeriyâyâ Efendi Medresesi'nde. (s.99)

Hidayetullah Efendi, Mahmiye-i Edirne'de mağfûrun leh Sultân Selîm Hân Müderrisi, İstanbul'da Sultân Mehmed Han Dârü'l-Hadîsi nde müderris. (s.11)

Hidayetullah Efendi, mezbûr İstanbul'da Vefa'da Hâkâniye-i Cedîde Müderrisi olup Yenişehir Kazâsı'na hareket etti. (s.57)

Hidâyetullah Efendi, Semâniye müderrislerinden. ¹ (s.87)

Hidayetullah Efendi, Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nden Sahna hareket etti. (s.83)

Hüsâm Efendi, Şâm-ı Şerîfde Medrese-i Süleymâniye'de müderris ve müftî. 106

Hüsâm-zâde Mustafa Efendi, Burusa'da Yıldırım Hân Medresesi'nden Haleb Kadısı oldu. (s.99)

Hüseyin Efendi, Edirne'de Sultân Selîm Han Medresesi'nden hareket etti. (s.83)

Hüseyin Efendi, Edirne'de Üç Şerefeli Müderrisi olup Bosna Kazâsı'na hareket etti. (s.91)

Hüseyin Efendi, Hankâh Medresesi'nden Sahna hareket etti. 894)

Hüseyin Efendi, Hankâh Müderrisi, Ali Paşa Medresesi Müderrisi, Pîrî Paşa dâhiline hareket etti. (s.56)

Hüseyin Efendi, Bursa Sultâniyesi'nde Sahn hükmü ile müderrislik yaptı, Tire Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât etti. (s.42)

Hüseyin Efendi, İstanbul'da Pîrî Paşa dâhilinde müderris olup Hankâh dâhiline hareket etti. (s.57)

Hüseyin Efendi, İstanbul'da Sultân Mehmed Hân vâlidesi Sultân Medresesi'nde Müderris, daha sonra Bursa Kadısı oldu. (s.7)

İbrahîm Efendi, Bursa Kazâsı'ndan mütekâ'id ve İstanbul'da Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nde müderris iken vefât etti. (s.22)

Îmâm-zâde Mehmed Efendi, İstanbul'da Fethiyye'de Mehmed Paşa Müderrisi iken Ebî Eyyûb'da İsmihân Sultân Medresesi'ne, İsmihân Sultân Medresesi'nde müderris iken Sahn medreselerinden birine nakl olundu. (s.15)

Îmâm-zâde Mustafa Efendi, Kapu Ağası Medresesi'nden Sahna hareket etti. (s.96)

¹ vf. 1620

İpeklî Mehmed Efendi, İstanbul'da Siyavuş Paşa zevcesi Fâtıma Sultân Medresesi'nde müderris iken Sahn medreselerinden birine nakl olundu. (s.9)

İsmail Efendi, Mercâniye Medresesi'nden munfasıl, Bağdad Kadısı. (s.59)

İsmail Efendi, Âmid Kadısı ve Hüsrev Paşa Müderrisi. (s.17)

Muslihiddîn Efendi, İstanbul'da Hâce Hayreddîn dâhili Müderrisi olup Şâh Sultân dâhiline hareket etti. (s.60)

Kâbil Ali Efendi, Semân Müderrisi. (s.19)

Kadı-zâde Şeyhî Efendi, Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi'nden Filibe Kazâsı'na hareket etti. (s.90)

Kadı-zâde Şeyhî Efendi, Süleymâniye Medresesi Müderrisi. (s.99)

Kâf-zâde Abdülhay Efendi, İstanbul'da Hâce Hayreddîn dâhili Müderrisi, Ahmed Paşa Müderrisi olup Gevherhân Sultân dâhiline hareket etti. (s.60)

Kara Çelebi-zâde Mahmud Efendi, Sahn medreselerinden birinde müderris olup Mahmiye-i Edirne'de Dârü'l-Hadîse oradan Haseki Sultân Medresesi'ne hareket etti. (s.92) Altmışlıyla Haseki Sultân Medresesi'nde müderris iken Sultân Selîm Medresesi'ne hareket etti. (s.95)

Kasım Efendi, Semâniyeden birinde müderris. (s.83)

Kösec Taceddîn Efendi, Amasya'da Sultân Bâyezid Hân Müderrisi iken vefât etti. (s.70)

Mahmud Efendi, Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi. (s.83)

Mahmud Efendi, Edirne'de Sultân Selîm Hân Medresesi'nde müderris olup Mahmiye-i İstanbul'da Şeyh Vefâ medresesine hareket etti. (s.92)

Mahmud Efendi, İstanbul'da Mihrimâh Sultân Medresesi'nden Sahna hareket etti. (s.90)

Mahmud-zâde Abdullah Efendi, Haseki Sultân Medresesi Müderrisi. (s.85)

Mehmed Efendi, Saray Kadısı, İznik'de Orhan Gâzî Medresesi Müderrisi, Selânik'de Sultân Murâd Hân Gâzî Medresesi Müderrisi. (s.86)

Mehmed Efendi, Eyyüb'de Zâl Paşa Müderrisi iken, İstanbul'da Gazanferağa Medresesi'ne nakl olundu. (s.11)

Mehmed Efendi, İstanbul'da Sultân Mehmed vâlidesi Sultân Medresesi'nde müderris iken Havass-ı Kostantiniyye¹ Kazâsı'na nakl olundu. (s.14)

Mehmed Efendi, Sahn Müderrislerinden olup Şeh-zâde Medresesi'ne hareket etti. (s.95)

Mehmed Efendi, Sahn Müderrisi olup Âmid Kazâsı'na hareket etti. Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle Âmid Kadısı olup Halep Kazâsı'ndan munfasıl. (s.55)

Mehmed Efendi, Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nden Sahna hareket etti. (s.96)

Mehmed Efendi, Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi Müderrisi. (s.82)

Mehmed Efendi, İstanbul'da Haseki Sultân Müderrisi, Sahna hareket etti. (s.60)

Mehmed Sıdkı Efendi, İsmihan Sultân Medresesi'nde müderris olup Sahna hareket etti. (s.92)

Mehmet Efendi, İznik'de Sultân Orhan Medresesi'nden hareket etti. (s.83)

Hasan Efendi, Mekke-i Mükerrreme Kadısı zamîmesi Sultân Süleymân Hân medresesi Müderrisi. (s.62)

Mekkî Ali Efendi, Dârü'l-Hadîs Müderrisi. (s.54)

Molla-zâde Mehmed Efendi, Süleymâniye Müderrisi iken Selanik Kadısı oldu. (s.93)

Mu'îd-zâde Mehmed Efendi, Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden Şâm-ı Şerîf Kadısı oldu. (s.86)

Mu'îd-zâde Mehmed Efendi, Sultân Süleymân Medresesi'nden Dârü'l-Hadîse hareket etti. (s.83)

Muharrem Efendi, Medrese-i Mercâniye'den sonra Bağdad Kadısı iken vefât etti. (s.106)

¹ Eyüb

Sıdkı Efendi, İsmihan Sultân Medresesi'nde müderris olup Sahn hareket etti. Sahn'dan atılmışıyla Çorlu Medresesi'ne hareket etti. (s.92)

Mûsâ Efendi, İstanbul'da Vezîr Sinân Paşa Medresesi'nde müderris olup Sinân Paşa Sultânî dâhiline hareket etti. (s.62)

Mûsâ Efendi, Haseki Sultân Medresesi'nden Süleymâniye Medresesine hareket etti. (s.87)

Mûsâb-zâde İbrahîm, Bursa'da Yıldırım Hân Müderrisi olup Kayseriye Kazâsı'na hareket etti. (s.107)

Muslihiddîn Efendi, Pâye-i Sahn ile Edirne'de Çelebiye Müderrisi olup Sakız Kazâsı'na hareket etti. (s.91, 97)

Muslihiddîn Efendi, Mağnisa'da Sultân Süleymân Vâlidisi Müderrisi. (s.7)

Muslihiddîn Efendi, Semân Müderrisi. (s.7)

Muslihiddîn Efendi, Bursa'da Yıldırım Bâyezid Hân Müderrisi olup İstanbul'da Hâce Hayreddîn dâhiline hareket etti. (s.62)

Muslihiddîn Efendi, Bursa'da Yıldırım Hân Müderrisi olup İstanbul'da Hâce Hayreddîn Medresesi'ne hareket etti. (s.52)

Mustafa Efendi Hâkâniyeden Süleymâniye'ye hareket etti. (s.89)

Mustafa Efendi İstanbul'da Hasan Paşa Müderrisi olup Hadîce Sultân dâhiline hareket etti. (s.63)

Mustafa Efendi Zekeriyâ Efendi Medresesi'nde müderris iken İstanbul'da Halîle-i Sinân Paşa İsmihan Sultân Medresesi'ne nakl olundu. (s.19)

Mutahhar Efendi Rüstem Paşa Müderrisi olup Üsküdar'da Mihrimâh Sultân Medresesi'ne hareket etti. (s.63)

Mutahhar Efendi Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden Mekke-i Mükerreme Kadısı oldu. ¹. (s.94)

¹ 30 Temmuz 1619

Mutahhar Efendi, Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden Mekke-i Mükerreme Kazâsı'na hareket etti. (s.90)

Nakşîd-zâde Mustafa Efendi, Kadırğa limanında Mehmed Paşa Medresesi Müderrisi. (s.99)

Nâzır-zâde Ahmed Efendi, İstanbul'da Sinân Paşa türbesi ve mescidi Sahnında Medresesi'nde müderris iken İstanbul'da Mihrimâh Sultân Medresesi'ne nakl olundu olundu. (s.9)

Nâzır-zâde Efendi, Üsküdar'da Valide Sultân Müderrisi olup Yenişehir Kazâsına hareket etti. (s.59)

Nefes-zâde Mustafa Efendi, İstanbul'da Sultân Mehmed Hân Şeyh Ebu'l-Vefâ Câmî'i kurbundaki Dârü'l-Hadîsi'nde Müderrisi. (s.30)

Muslihiddîn Efendi, Bursa'da Kaplıca Müderrisi iken Amasya fetvâsı verilip vefât etti. (s.30)

Nesîmî-zâde İbrahîm Efendi Semâniye medreselerinden birinde Müderris iken Konya Kazâsı'na nakl olundu. (s.13)

Nevâlî-zâde Sa'deddîn Efendi Medâris-i semânın birinde müderris iken Ebî Eyyüb Ensârî Medresesi'ne nakl olundu. (s.12)

Nevâlî-zâde Ata Efendi Hasan Paşa Medresesi Müderrisi olup Ali Paşa Medresesi'ne hareket etti. (s.52)

Nevâlî-zâde Ataullah Efendi, İstanbul'da Ali Paşa-yı Cedîd Müderrisi olup Pîrî Paşa dâhiline hareket etti. (s.57)

Nevâlî-zâde Ziyaeddîn Efendi, Sofya'da Mehmed Paşa Medresesi'nden munfasıl. (s.63)

Nuh Efendi, Üsküdar'da Vâlîde Sultân Müderrisi iken İstanbul'da Vâlîde Sultân Mehmed Hân Medresesi'ne nakl olundu. (s.20)

Nurullah Efendi İstanbul'da Fâtıma Sultân Medresesi'nden Sahn, Sahn'dan Sakız Kazasına hareket etti. (s.59)

Nurullah Efendi İznik'de Sultân Orhan Hân Medresesi'nde müderris olup Konya Kazâsı'na hareket etti. (s.85)

Nurullah Efendi, Sahn Müderrisi olup Sakız Kazâsı'na hareket etti. (s.55)

Nurullah Efendi, Saray'da Selçuk Sultân Medresesi'nden Saray Kadısı oldu. (s.93)

Ömer Efendi, İstanbul'da Hâkâniye Müderrisi. (s.92)

Ramazan Efendi, Bursa'da Orhan Gâzî Medresesi'nde müderris olup Konya Kazâsı'na hareket etti. (s.84)

Ramazan Efendi, pâye-i Sahn ile Bursa'da Sultân Mehmed Hân ve Bursa'da Sultân Orhan Hân Medresesi'nden Konya Kazâsı'na hareket etti. (s.97)

Râzî Efendi, Sahn medreselerinden birinde müderris iken Ayasofya Medresesine nakl olundu. (s.9)

Receb Efendi, İstanbul'da Haseki Sultân Müderrisi olup Üsküdar Kazâsı'na hareket etti. (s.93)

Receb Efendi Sahn'da olup altmış ile Haseki Sultân Medresesi'ne hareket etti. (s.84)

Sadruddîn-zâde Efendi, Mekke-i Mükerreme Kazâsı'ndan mütekâ'id, Sultân Ahmed Hân Medresesi'nde müderris. (s.89)

Said Efendi, Hankâh Müderrisi iken vefât etti.

Salih Efendi, medâris-i Süleymâniye'den birinde müderris iken Selanik Kazâsı'na hareket etti. Mekke-i Mükerreme kazasından mütekâ'id. (s.63)

Seydî-zâde Efendi, Kayseri Kadısı ve Pervâne Bey Medresesi Müderrisi (s.13)

Seyrek-zâde Seyyid Mehmed Efendi, Çorlu'da Sultân Süleymân Hân dâhili Müderrisi olup İstanbul'da Zâl Paşa Sultânî dâhiline hareket etti. (s.60)

Seyyid Kâsım Gubarî Efendi, Sahn Müderrisi. (s.62)

Seyyid Ma'rifetullah Efendi, Erzurum Kadısı olup Kıbrıs'da Sultân Selîm Medresesi'nden munfasıl iken vefât etti. (s.32)

Seyyid Sun‘ullah Efendi, Konya'da yevmî seksen akçe ile Dârü'l-Hadîs Medresesi'nde müderris iken vefât etti. (s.34)

Razî Efendi, Ayasofya Müderrisi. (s.34)

Sinân-zâde Mehmed Efendi, Ebi Eyyüb Ensârî Müderrisi olup Vefa Dârü'l-Hadîsi'ne hareket etti. (s.60)

Sinân-zâde Mehmed Efendi, Sahn Müderrisi olup altmış pâyesiyle Hazret-i Ebî Eyyüb Medresesi'ne hareket etti. (s.51)

Sufî Mehmed Efendi, Bosna Kadısı ve zamîme tarîkıyla Selçuk Sultân Müderrisi (s.54)

Sun‘ullah Efendi, Sahn medreselerinden birinde müderris iken Âmid Kazâsı verildi. (s.10)

Süleymân Efendi, Selânik'de Sultân Murâd Müderrisi. (s.53)

Mûsâ Efendi, Süleymâniye müderrislerinden, Sultân Selîm Medresesi Müderrisi. (s.89)

Şa‘ravî Abdurrahîm Efendi Şah Sultân Müderrisi olup Zâl Paşa Sultânî dâhiline hareket etti. (s.51)

Şah Efendi, Mağnisa'da Murâdiye Medresesi'nde müderris. (s.97)

Şâh Efendi, İstanbul'da Sinân Paşa hâricinde müderris olup Burusa'da Yıldırım Hân Medresesi'ne hareket etti. (s.56)

Şânî Efendi, Medîne-i Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle Âmid Kadısı olup Erzurum Kazâsı'na hareket etti. (s.55)

Şecâeddîn Efendi, Trabzon'da Sultân Selîm Hân Müderrisi iken Amasiyye fetevâsına nakl olundu. (s.11)

Şemseddîn Efendi-zâde Şeyh Mehmed Efendi, İstanbul'da Hânkâh Müderrisi iken Sahn medreselerinden birine nakl olundu (s.10)

Şemsi Efendi-zâde şeyh Mehmed Efendi Üsküdar'da Vâlîde Müderrisi olup Sultân Selîm Hân Medresesi'ne hareket etti. (s.57)

Şerîf Ahmed Efendi, Amasya'da müftü ve Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olup vefât etti. (s.34)

Şerîf Mehmed Efendi, Süleymâniye Medreselerinden birinde Müderris, Halep Kadısı. (s.16)

Şeyh Mehmed Efendi, İstanbul'da Kızıl Musluk'da Hânım Sultân Medresesi'nden Sahna hareket etti. (s.90)

Şeyh Mehmed Efendi, İznik'de Orhan Gâzî Medresesi'nde Sahn pâyesiyle müderris olup daha sonra Amasya müftisi olup vefât etti. (s.87)

Şeyhî Efendi, Sahn'dan, Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi Müderrisi (s.87)

Şeyhî Efendi, Rüstem Paşa Müderrisi olup Mihrimâh Sultân dâhiline hareket etti. (s.52)

Çavuş-zâde İbrahîm Efendi, Zâl Paşa Müderrisi olup Şah Sultân dâhiline hareket etti. (s.52)

Şeyhî Efendi, Şâh Sultân Medresesi'nden Sahna hareket etti. (s.90)

Şeyh-zâde Ahmed Efendi, İstanbul'da Sahn medreselerinden birinde müderris iken Sultân Mehmed Medresesi'ne nakl olundu. (s.20)

Şeyh-zâde Ali Efendi, İstanbul'da Mehmed Ağa Müderrisi olup Şah Hûban dâhiline hareket etti. (s.56)

Şükrullah Efendi, Kapu Ağası Mustafa Ağa Müderrisi. (s.62)

Tâceddîn Efendi, Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle Âmid Kadısı oldu. (s.55)

Taceddîn Efendi, Sahn Müderrisi iken Mağnisa Kazâsı sadaka buyurulup kabûl etmedi. (s.70)

Taceddîn-zâde Ahmed Efendi, Balıkesir'de Sultân Bâyezid Medresesi'nde müderris iken Amasya karyesindeki Medresesine iftâyla nakl olundu. (s.15)

Tevfik-zâde Ahmed Efendi, Zâl Paşa Sultânî, Şâh Sultân Medresesi'nden Sahna hareket etti. (s.93)

Tursun-zâde Abdullah Efendi, Bağdad Kadısı ve Mercâniye Müderrisi. (s.9)

Uşşâkî-zâde Mustafa Efendi, Üsküdar'da Mihrimâh Sultân Müderrisi iken Sahn medreselerinden birine nakl olundu. (s.9)

Mehter-zâde Efendi, Üsküdar'da Mehmed Paşa dâhili Müderrisi olup Hankâh dâhiline hareket etti. (s.59)

Veli Efendi, Rodos'da Sultân Süleymân Hân Medresesi'nden sonra Mağnisa Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât etti. (s.57)

Vildân-zâde Ahmed Efendi, İstanbul'da Mihrimâh Sultân Müderrisi iken mevleviyet ile Sofya Kazâsı sadaka olundu. (s.19)

Yahşî Mehmed Efendi, Süleymâniyenin birinde müderris iken Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye'ye nakl olundu. (s.20)

Yahyâ Efendi, Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde müderris daha sonra İstanbul'da medâris-i Süleymâniye'nin birinde müderris. (s.11)

Yahyâ Mehmed Efendi, Süleymâniye'nin birinde müderris.

Yavuz Efendi, Süleymâniye'de müderris (s.44)

Yusuf Efendi, İstanbul'da Vezîr-i Mükerrerem Hafız Ahmed Paşa Medresesi'nde müderris iken Kalenderhâne Medresesine inâyet buyruldu. (s.9)

Zekeriyyâ-zâde Mehmed Efendi, İstanbul'da Vezîri Nişancı Paşa Müderrisi iken Zâl Paşa Medresesi'ne nakl olundu. (s.16)

Zünnûn Efendi, Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde müderris olup Saraybosna Kazâsı'na nakl olundu. (s.21)

Zünnûn Efendi, İstanbul'da Mihrimâh Sultân Medresesi'nde Müderris iken Edirne Dârü'l-Hadîsi'ne nakl olundu. (s.16)

G. MEDRESELER

Ahmed Paşa Medresesi¹

Ali Paşa Medresesi²

Amasya'da Sultân Bâyezid Hân Medresesi³

Âmid Hüsrev Paşa Medresesi⁴

Ankara'da Seyf Medresesi⁵

Ayasofya Medresesi⁶

Bağdad 'da Mercâniye Medresesi⁷

Balıkesir Sultân Bâyezid Medresesi⁸

Bursa Sultâniyesi⁹

Burusâ'da Kaplıca Medresesi¹⁰

Burusa'da Sultân Medresesi¹¹

Burusa'da Sultân Mehmed Hân¹²

Burusa'da Sultân Orhan Hân Medresesi¹³

Burusa'da Yıldırım Hân Medresesi¹⁴

Çorlu Medresesi¹⁵

Çorlu'da Sultân Süleymân Hân Medresesi (dahili) ¹⁶

¹ Bk. Metin, s. 104, 56

² Bk. Metin, s. 52, 56

³ Bk. Metin, s. 34, 71

⁴ Bk. Metin, s. 59, 55

⁵ Bk. Metin, s. 93

⁶ Bk. Metin, s. 9, 10, 34,

⁷ Bk. Metin, s. 9, 59, 106

⁸ “Yıldırım Beyazıd Medresesi”, Bk. Metin, s. 15

⁹ “Çelebi Mehmed Medresesi”, Bk. Metin, s. 42

¹⁰ Bk. Metin, s. 30

¹¹ Bk. Metin, s. 84

¹² Bk. Metin, s. 97,

¹³ Bk. Metin, s. 97

¹⁴ Bk. Metin, s. 56, 99

¹⁵ Bk. Metin, s. 92

¹⁶ “Çorlu Medresesi” ismiyle de geçiyor, Bk. Metin, s. 31

Dâvud Paşa Medresesi¹
Ebî Eyyûb Ensârî'de Zâl Paşa Sultânî Medresesi' altmışlı²
Ebî Eyyûb'da İsmihân Sultân Medresesi³
Ebî Eyyûb Ensârî Medresesi⁴
Rüstem Paşa Medresesi⁵
Edirne'de Câmî-ardı demekle ma'rûf Medrese⁶
Edirne'de Çelebiye Medresesi⁷
Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi⁸
Edirne'de Sultân Murâd Hân⁹
Edirne'de Sultân Selîm Hân Medresesi¹⁰
Edirne'de Üç Şerefeli Medresesi¹¹
Eyüb'de Mehmed Paşa dâhili Medresesi¹²
Fatıma Sultân dâhili Medresesi¹³
Fâtıma Sultân Medresesi¹⁴,
Gevher Hân Sultân Medresesi¹⁵,
Gevherhân Sultân dâhili Medresesi¹⁶
Hâce Hayreddîn dâhili Medresesi¹,

¹ Bk. Metin, s. 62

² Bk. Metin, s. 93

³ Bk. Metin, s. 15

⁴ Bk. Metin, s. 12, 60, 91, 95

⁵ Bk. Metin, s. 52,

⁶ Bk. Metin, s. 13

⁷ Bk. Metin, s. 97

⁸ Bk. Metin, s. 55, 57, 63, 82, 87, 90

⁹ Bk. Metin, s. 53

¹⁰ Bk. Metin, s. 83, 92, 6

¹¹ Bk. Metin, s. 91

¹² “Zâl Paşa Medresesi” ismiyle de geçiyor, Bk. Metin, s. 89

¹³ Bk. Metin, s. 61

¹⁴ Bk. Metin, s. 9, 59, 96

¹⁵ Bk. Metin, s. 61, 62, 82

¹⁶ Bk. Metin, s. 60

Hadîce Sultân dâhili Medresesi²,
Hâdim Hasan Paşa Medresesi³,
Hafız Ahmed Paşa Medresesi⁴
Hâkâniye Medresesi⁵
Halebîye Medresesi⁶
Hankâh Medresesi altmışlı Medresesi⁷
Hasan Paşa Medresesi i⁸
Haseki Sultân Medresesi altmışlı Medresesi⁹
Hâtuniye Medresesi¹⁰
Hüsrev Paşa Medresesi¹¹
İnzik'de Orhan Gâzî Medresesi¹²
Ebî Eyyüb'de İsmihan Sultân Medresesi¹³
İstanbul'da Ahmed Paşa Medresesi¹⁴
İstanbul'da Ali Paşa-yı Cedîd Medresesi¹⁵
İstanbul'da Siyavuş Paşa zevcesi Fâtıma Sultân Medresesi
İstanbul'da Fâtıma Sultân Medresesi¹⁶

¹ Unkapanı semtinde bulunuyor. "Hace Efendi Medresesi" ismiyle de geçiyor. Bk. Metin, s. 9, 17, 61,

² Bk. Metin, s. 63

³ Cağaloğlu'nda bulunuyor, Bk. Metin, s. 11

⁴ Topkapı'da bulunuyor. Bk. Metin, s. 9, 97, 99, 14

⁵ "Vefâ Medresesi" ismiyle de geçiyor. Bk. Metin, s. 84, 89

⁶ Edirne' de bulunuyor. Bk. Metin, s. 91

⁷ Bk. Metin, s. 96, 59, 59, 57, 96

⁸ Bk. Metin, s. 52

⁹ Bk. Metin, s. 87, 85, 92, 84, 95, 63

¹⁰ Bk. Metin, s. 33

¹¹ Bk. Metin, s. 53, 17, 55 "Hüsreviye Medresesi" ismiyle de geçiyor. Diyarbakır ve Halep şehirlerinde bulunuyor, bk, Baltacı, Medreseler I, 484, 485.

¹² Bk. Metin, s. 86

¹³ Bk. Metin, s. 15, 19. "Yazılı Medrese", "Mehmed Paşa Medresesi" isimleriyle de bilinmektedir, bk, Baltacı, Medreseler, I, 496.

¹⁴ Bk. Metin, s. 60

¹⁵ Bk. Metin, s. 57

¹⁶ Bk. Metin, s. 17, 59

İstanbul'da Fethiyye'de Mehmed Paşa Medresesi¹

İstanbul'da Gazanfer Ağa Medresesi dâhili²

İstanbul'da Hâce Hayreddîn Medresesi dâhili³

İstanbul'da Hâdim Hasan Paşa Medresesi

İstanbul'da Hâkâniye Medresesi⁴

İstanbul'da Halîle Sinân Paşa Medresesi⁵

İstanbul'da Hasan Paşa Medresesi⁶

İstanbul'da Haseki Sultân Medresesi⁷

İstanbul'da Kızıl Maslak'da Hanım Sultân Medresesi⁸

İstanbul'da Mehmed Ağa Medresesi⁹

İstanbul'da Mihrimâh Sultân Medresesi¹⁰

İstanbul'da Nişancı Paşa¹¹

İstanbul'da Pîrî Paşa Dahili¹²

İstanbul'da Sinân Paşa hârici İsmihan Sultân Medresesi¹³

İstanbul'da Sultân Mehmed Medresesi¹⁴

İstanbul'da Sultân Mehmed Vâidesi Sultân Medresesi¹⁵

İstanbul'da Şeyh Vefâ Medresesi¹

¹ Bk. Metin, s. 15

² Bk. Metin, s. 62

³ Bk. Metin, s. 60

⁴ Bk. Metin, s. 92

⁵ Bk. Metin, s. 20

⁶ Bk. Metin, s. 63,

⁷ Bk. Metin, s. 60, 93

⁸ Bk. Metin, s. 90

⁹ Bk. Metin, s. 16 , 56

¹⁰ Bk. Metin, s. 90,

¹¹ Bk. Metin, s. 56, 16

¹² Bk. Metin, s. 56, 57, 59

¹³ Bk. Metin, s. 92, 105

¹⁴ Bk. Metin, s. 20

¹⁵ Atik Valide'de bulunuyor. "Valide Sultan Mehmed Han Medresesi" ismiyle de geçiyor. Bk. Metin, s. 20, 21

İstanbul'da Vâlide Sultân Mehmed Hân Medresesi²

İstanbul'da Vâlide-i Cedîd Medresesi³

İstanbul'da Vefa'da Hâkâniye-i Cedîde⁴

İstanbul'da Vezîr Sinân Paşa Medresesi⁵

İstanbul'da Vezîr Hâfız Ahmed Paşa Medresesi⁶

Yeni Murâd Paşa Medresesi⁷

İznik'de Orhan Gâzî Medresesi⁸

İznik'de Sultân Orhan Hân Medresesi⁹

İznik'de Sultân Orhan Medresesi¹⁰

İznik'de Süleymân Paşa-yı Ârî Medresesi¹¹

İznik'de Süleymân Şah Gâzî Medresesi¹²

Kadırga limanında Mehmed Paşa Medresesi¹³

Kalenderhâne Medresesi¹⁴

Kapu Ağası Mustafa Ağa Medresesi¹⁵

Kıbrıs'da Sultân Selîm Medresesi¹⁶

Kızıl Musluk'da Hânım Sultân Medresesi¹⁷

Manisa'da Murâdiye Medresesi¹

¹ Bk. Metin, s. 92

² Bk. Metin, s. 20

³ Bk. Metin, s. 56

⁴ Bk. Metin, s. 57

⁵ Bk. Metin, s. 62

⁶ Topkapı'da bulunur. Bk. Metin, s. 12

⁷ Bk. Metin, s. 85

⁸ Bk. Metin, s. 87

⁹ Bk. Metin, s. 85

¹⁰ Bk. Metin, s. 83

¹¹ Bk. Metin, s. 62

¹² Bk. Metin, s. 87

¹³ "Sokullu Medresesi" olarak da biliniyor. Bk. Metin, s. 99

¹⁴ Bk. Metin, s. 83. İstanbul'da bulunuyor, bk, Baltacı, age, I, 507

¹⁵ Bk. Metin, s. 62, 96

¹⁶ "II. Selim Medresesi" olarak biliniyor. Bk. Metin, s. 43

¹⁷ Bk. Metin, s. 90

Mahmud Paşa Medresesi²

Manisa'da Sultân Süleymân Vâldesinin tekve diye ma'rûf Medresesi³

Medîne-i Münevvere'de Sultân Murâd Hân Medresesi⁴

Mehmed Ağa Medresesi⁵

Şeh-zâde Medresesi⁶

Mekke-i Mükerreme Kayıtbay Sultân Medresesi⁷

Mekke-i Mükerreme'de kadîlara meşrûta olan Sultân Süleymân Han Medresesi⁸

Mercâniye Medresesi⁹

Mihrimâh Sultân dâhili Medresesi¹⁰

Murâd Paşa Medresesi¹¹

Nişancı Paşa Medresesi,¹²

Kayseriyye Pervâne Bey Medresesi¹³

Pîrî Paşa dâhili Medresesi¹⁴

Rodos'da Sultân Süleymân Hân Medresesi¹⁵

Rüstem Paşa Medresesi¹⁶

Sadr-ı a'zam Murâd Paşa Medresesi¹⁷

Sahn-ı Semân Medreseleri¹

¹ Bk. Metin, s. 92, 96, 97

² Bk. Metin, s. 11, 54, 56,

³ Bk. Metin, s. 14

⁴ "III: Murad Medresesi" olarak biliniyor. Bk. Metin, s. 86

⁵ Bk. Metin, s. 56

⁶ Bk. Metin, s. 95

⁷ Bk. Metin, s. 51, 57, 85

⁸ Bk. Metin, s. 94

⁹ Bağdat' ta bulunuyor. Bk. Metin, s. 106, 59

¹⁰ Bk. Metin, s. 52

¹¹ Bk. Metin, s. 85,

¹² Bk. Metin, s. 56

¹³ Bk. Metin, s. 13

¹⁴ Bk. Metin, s. 56, 59, 57

¹⁵ Bk. Metin, s. 57

¹⁶ Bk. Metin, s. 96, 63, 97

¹⁷ Bk. Metin, s. 56

Saray'da Selçuk Sultân Medresesi²

Selânik'de Sultân Murâd Hân Gâzî Merdesesi³

Selçuk Sultân Mevlânâ Medresesi⁴

Seyyid Gâzî'de Sultân Süleymân Hân Medresesi⁵

Sinân Paşa Sultânî dâhili⁶

Sofya'da Mehmed Paşa Medresesi, ⁷

Sultân Ahmed Hân Medresesi⁸

Sultân Bâyezid Hân Medresesi⁹

Sultân Medresesi¹⁰

Sultân Mehmed Medresesi¹¹

Sultân Selîm Hân Medresesi¹²

Sultân Süleymân Hân¹³

Sultân Süleymân vâlidresi Medresesi¹⁴

Sultân Süleymân Vâlidresinin tekye diye ma' rûf Medresesi¹⁵

Sultân Yıldırım Hân Medresesi¹⁶

Süleymân Şah Medresesi¹

¹ “Sultan Mehmed Medresesi” ismiyle de geçiyor. Bk. Metin, s. 87, 13, 19, 45, 59, 82, 94, 95, 104, 106, 90, 5955, 56, 59, 59, 60, 83, 84, 85, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 9, 15, 20, 21, 31, 70, 71, 84, 87, 95, 97, 117, 61, 63, 70, 84, 105, 36, 42, 90, 16, 51.

² Bk. Metin, s. 93

³ Bk. Metin, s. 19, 53, 86

⁴ Bk. Metin, s. 96

⁵ Bk. Metin, s. 96, Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılmıştır, bk, Baltacı, age, I, 378.

⁶ Bk. Metin, s. 62, 9, 14, 19, 23a, 56, 60, 62, 83, 96

⁷ Bk. Metin, s. 63

⁸ Bk. Metin, s. 89

⁹ Bk. Metin, s. 7, 34, 57, 63, 70, 71, 85, 87, 90, 92

¹⁰ Bk. Metin, s. 89

¹¹ Bk. Metin, s. 20

¹² “Yavuz Sultan Selim Medresesi” ismiyle biliniyor. Bk. Metin, s. 57, 89, 89, 92, 95

¹³ Bk. Metin, s. 19, 36, 60, 62, 82, 83, 86, 89, 90, 95, 96, 16, 20, 87, 93, 95, 99, 106

¹⁴ Bk. Metin, s. 9

¹⁵ Bk. Metin, s. 14

¹⁶ Bk. Metin, s. 13

Süleymâniye Haseki Sultân Medresesi²

Süleymâniye Medresesi altmışlı³

Şah Hûban Medresesi dâhili⁴

Şâh Sultân Medresesi dâhili⁵

Şâm-ı Şerîf'de Süleymân Hân Medresesi⁶

Şeh-zâde Medresesi⁷

Şeh-zâde Sultân Mehmed Medresesi⁸

Trabzon'da Sultân Selîm Hân Medresesi⁹

Üsküdar'da Mehmed Paşa dâhili Medresesi¹⁰

Üsküdar'da Mihrimâh Sultân Medresesi¹¹

Üsküdar'da Vâlîde Sultân Medresesi¹²

Vefa'da Hâkâniye-i Cedîde Medresesi¹³

Zal Paşa hârici Medresesi¹⁴

Zâl Paşa Sultânî dâhili¹⁵

Zekeriyâ Efendi Medresesi¹⁶

Zeyrek-zâde Mehmed Efendi Medresesi¹⁷

¹ Bk. Metin, s. 107

² Bk. Metin, s. 87

³ Bk. Metin, s. 95, 44, 89, 95, 99, 63, 93, 96, 95, 35,

⁴ Bk. Metin, s. 56, 89, 56

⁵ Bk. Metin, s. 61, 60, 52, 54, 93,

⁶ Bk. Metin, s. 19, 106

⁷ Bk. Metin, s. 84

⁸ Bk. Metin, s. 21, 20, 31, 32, 43

⁹ Bk. Metin, s. 11

¹⁰ Bk. Metin, s. 59

¹¹ Bk. Metin, s. 63

¹² Bk. Metin, s. 91, 20, 21, 61, 57, 59, 89,

¹³ Bk. Metin, s. 57

¹⁴ Bk. Metin, s. 11, 16, 52, 56, 60, 62, 93, 94

¹⁵ Bk. Metin, s. 51, 93

¹⁶ Bk. Metin, s. 99, 89, 89, 91, 94, 102, 114, 61

¹⁷ Bk. Metin, s. 54, 91

H. DÂRU'L HADÎSLER

- 1) Edirne Dârü'l-Hadîsi¹
- 2) Sultân Murat Han Dârü'l-Hadîsi²
- 3) Süleymâniye Dârü'l-Hadîsi³
- 4) Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Sultân Mehmed Hân Dârü'l-Hadîsi (Şeyh Ebu'l-Vefâ kuddise sırrahu Câmi'î kurbunda) Vefa Dârü'l-Hadîsi⁴
- 5) Konya Dârü'l-Hadîs Medresesi⁵
- 7) Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi⁶

a) DÂRU'L HADÎS'E NAKİLLER

Ebi Eyyüb Ensârî Medresesinden Vefa Dârü'l-Hadîsi'ne hareket⁷

Edirne'de Sultan Selîm Hân Mederesesi'nden- İstanbul'da Sultân Mehmed Han Dârü'l-Hadîsi'ne⁸

İstanbul'da Mihrimah Sultân Medresesi'nden, Edirne Dârü'l-Hadîsi'ne⁹

Süleymâniye Medresesinin birinden- Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye'ye¹⁰

Sahn Medresesi'nden-Edirne Dârü'l-Hadîsi'ne¹¹

Medîne-i Münevvere'den mütekâ'id iken Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisliğine¹²

Hankâh dâhilinden Edirne Dârü'l-Hadîs'ine¹ nakiller yapılmış.

¹ Bk. Metin, s. 15 , 16, 19 , 21, 61, 92, 53, 59, 115

² Bk. Metin, s. 54

³ Bk. Metin, s. 90, 15, 33, 54, 86, 82, 83, 94,

⁴ Bk. Metin, s. 6, 13, 59

⁵ Bk. Metin, s. 34

⁶ Bk. Metin, s. 83 , 96, 17

⁷ Bk. Metin, s. 60

⁸ Bk. Metin, s. 11

⁹ Bk. Metin, s. 16

¹⁰ Bk. Metin, s. 83, 15, 20

¹¹ Bk. Metin, s. 59, 61, 92, 96a

¹² Bk. Metin, s. 115

b) DÂRU'L HADÎS'DEN NAKİLLER

Edirne Dârü'l-Hadîsi'nden, Saraybosna Kazâsı'na²

Dârü'l-Hâdis-i Süleymâniyeden, Selânik Kazâsı'na³

İstanbul'da Şeyh Ebu'l-Vefa da Sultân Mehmed Hân Cedîd Dârü'l-Hadîsi'nden Haleb Kazâsı'na⁴

Edirne Dârü'l-Hadîsi'nden, Süleymâniye'nin birine

Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nden, Sahna⁵

Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden, Şâm Kadılığına⁶

Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden-Mekke-i Mükerrime Kazâsı'na⁷

Edirne Dârü'l-Hadîsi'nden-Medîne-i Münevvere'ye nakiller yapılmış.

c) DÂRU'L HADÎS MÜDERRİSLERİ

Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Edhem-zâde Mustafa Efendi⁸

Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Balî Efendi⁹

Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Ahmed Efendi¹⁰

Edirne'de Sultân Murâd Hân Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Mekkî Ali Efendi¹¹

İstanbul'da Sultân Mehmed Hân Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Ahî-zâde Hüseyin Efendi¹²

¹ Bk. Metin, s. 59

² Bk. Metin, s. 21

³ Bk. Metin, s. 54

⁴ Bk. Metin, s. 13

⁵ Bk. Metin, s. 96,

⁶ Bk. Metin, s. 86, 90, 20

⁷ Bk. Metin, s. 90, 92

⁸ Bk. Metin, s. 96

⁹ Bk. Metin, s. 115, 59

¹⁰ Bk. Metin, s. 53

¹¹ Bk. Metin, s. 54

¹² Bk. Metin, s. 59

Konya'da Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Seyyid Sun‘ullah Efendi¹,

Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Mutahhar Efendi²

Sultân Süleymân Dârü'l-Hadîs Müderrisi Mu‘id-zâde Mehmed Efendi³

Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Ali Çelebi-zâde Mevlânâ Abdullah Efendi⁴

Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nde Müderrisi olan Mehmed Efendi⁵

Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi Kara Çelebi-zâde Mahmud Efendi⁶

Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi Müderrisi Mehmed Efendi⁷

Sinân Paşa Dârü'l-Hadîs Müderrisi Hidayetullah Efendi⁸

Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Mu‘id-zâde Mehmed Efendi⁹

Vefa Dârü'l-Hadîs Müderrisi, Sinân-zâde Mehmed Efendi¹⁰

d) Dârü'l-Hadîs Medresesinde Müderrislerin Aldığı Ücretlere Bir İki Misal:

Yevmiye altmış akçe¹¹ ile Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde müderris iken terakkî buyurulup yevmî yetmiş akçe ile Mahrûse-i İstanbul'da medârisi Süleymâniye'nin birinde müderris olan zübdetü'l-mütehakkikîn. .

Konya'da yevmî seksen akçe¹² ile Dârü'l-Hadîs Medresesi'nde müderris iken vefât eden merhûm Seyyid Sun‘ullah Efendi...

¹ Bk. Metin, s. 34

² Bk. Metin, s. 94, 90

³ Bk. Metin, s. 83

⁴ Bk. Metin, s. 53, 54

⁵ Bk. Metin, s. 82

⁶ Bk. Metin, s. 92

⁷ Bk. Metin, s. 96

⁸ Bk. Metin, s. 83

⁹ Bk. Metin, s. 86

¹⁰ Bk. Metin, s. 60

¹¹ Bk. Metin, s. 11

¹² Bk. Metin, s. 34

İ. YAZMADA GEÇEN ELKAB

Padişah Elkabı; Sultân-ı a‘zam Hâkân-ı efham sa‘âdetlü pâdişah-ı âlem-penâh halledet-i hilâfete hazretleri, devletlü ve sa‘âdetlü Pâdişâh zillullâh hazretleri.

Şeyhülislâm Elkabı; Şeyh Şeyhülislâm ve müftiyyü'l-enâm, Şeyhülislâm ve müftiyyü'l-enâm olan a‘lemü'l-ulemâi'l-a‘lâm efendi hazretleri, a‘lemü'l-ulemâi'l-‘izâm¹, Şeyhülislâm olan sadru'l-ulemâi'l-ehille, Sadru'l-ulemâi'l-‘izâm reîsü'l-fudelâi'l-fihâm (görevden ayrılmış)

Padişah İmamı Elkabı; umdetü'l-ulemâi'l-‘izâm.

Nakîbü'l-Eşrâf Elkabı; umdetü'l-ulemâi'l-kirâm.

Dâru'l Hadîs Müderrislerinin elkabı; zübdetü'l-mütehakkikîn, fahrü'l-müderrisîni'l-fihâm, umdetü'l-ulemâ'il-muhakkikîn, umdetü'l-muhakkikîn, muhtâru'l-muhakkikîn, fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm, Fahrü'l-müderrisîn.

Kadıaskerler İçin Kullanılan Elkab: a‘lemü'l-ulemâi'l-izâm, a‘lemü'l-ulemâ, a‘lemü'l-izâm, ekremü'l-mevlâ'l-kirâm, efhamü'l-ulemâi'l-fihâm(görevden ayrılmış), A‘lemü'l-ulemâi'l-izâm ekremü'l-fudelâi'l-kirâm, a‘lemü'l-ulemâi'l-izâm ekremü'l-fudelâi'l-fihâm².

Kadıların Elkabı: Efdalu'l-fudala, kıdvetü'l-ulemâi'l-kirâm, umdetü'l-mevâlî'l-kirâm, umdetü'l-ulemâi'l-kirâm, muhtâru'l-ulemâi'l-a‘lâm, üsvetü'l mevâlî, eşrefü'l-ulemâi'l-‘izâm, umdetü'l-mevâlî, umdetü'l-ulemâ, umdetü'l-ulemâi'l-‘izâm, fahrü'l-ulemâi'l-‘izâm, fahr-i şuyûhi'l-‘ulemâ, ekremü'l-ulemâi'l-‘izâm, kıdvetü'l-ulemâ, ekremü'l-‘ulemâ.

Süleymâniye ve Sahn Müderrislerinin Elkabı; Kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm, fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm, fahrü'l-müderrisîni'l-fihâm, zeyne'l-muhâdîmi'l-fihâm, a‘lemü'l-ulemâ, zübdetü'l-muhakkikîn, kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn, umdetü'l-müderrisîni'l-fihâm, üsvetü'l-kirâm, üsvetü'l muhakkikîni'l-fihâm, umdetü'l-muhakkikîn, fahrü'l-müderrisîn, fahrü'l-Müderrisîni'l-kirâm.

¹ “a‘lemü'l-ulemâi'l-‘izâm” ifadesi için bk. Mübahat S. Kütükoğlu, Osmanlı Belgelerinin Dili, İstanbul 1998, s.105.

² “fihâm” ifadesinin görevden ayrılmış ulema için kullanıldığı görülüyor.

J. YAZMADA GEÇEN ESER İSİMLERİ

Rumeli Kadıaskeri, Abdülhalîm Efendi, *Tesânîfi'l-fâika ve Te'lîfi'r-Râika* ¹

Şeyhülislâm, Zekeriyâ Efendi, *Sâhibi't-Tesânîfi'r-raşîka ve Te'lîfü'l-Enika* ²

K. MÛLÂZIMLARIN GELDİKLERİ ŞEHİRLER

Akhisâr³, Aksaray⁴, Akşehir⁵, Amasya⁶, Âmid⁷, Bilecik⁸, Çatalca⁹, Isparta¹⁰, İstanbul¹¹, Karaferye¹², Balcık¹³, Cuma Pazarı¹⁴, Edremid¹⁵, Gümüş¹⁶, Veys¹⁷, Ağros¹⁸, Aydonat¹⁹, Konrapa²⁰, Kütahya²¹, Anabol²², Ankara²³, Arac²⁴, Erzurûm²⁵, Asonya²⁶, Ayaş²⁷, Ayazmendi²⁸, Hisar-ı Kilis²⁹, Aydın³⁰, Ayıntâb³¹, Ayvalı³², Badracığı³³, Bafra³⁴,

¹ Bk. Metin, s. 33

² Bk. Metin, s. 18

³ Bk. Metin, s. 52

⁴ Bk. Metin, s. 79, 103, 105

⁵ Bk. Metin, s. 10, 50, 51, 52, 19, 102

⁶ Bk. Metin, s. 15, 21, 70, 71, 87, 89, 104, 35, 44, 53, 63, 83, 89, 91, 93, 95, 105, 106

⁷ Bk. Metin, s. 10, 55, 53

⁸ Bk. Metin, s. 93

⁹ Bk. Metin, s. 87

¹⁰ Bk. Metin, s. 91

¹¹ Bk. Metin, s. 19, 34, 53, 61, 63, 84, 89, 91, 97, 106

¹² Bk. Metin, s. 36, 103; Yunan Makedonyasının güneyinde bugünkü adı Berio (Veria) olan şehir Selanik'in batısında Vermio dağının eteklerine kurulmuştur. Bk; Machiel Kiel- Eleni Gara, "Karaferye", *DİA*, 24, 392- 95.

¹³ Bk. Metin, s. 97

¹⁴ Bk. Metin, s. 96

¹⁵ Bk. Metin, s. 93

¹⁶ Bk. Metin, s. 71, 104

¹⁷ Bk. Metin, s. 96

¹⁸ Bk. Metin, s. 90

¹⁹ Bk. Metin, s. 90

²⁰ Bk. Metin, s. 116

²¹ Bk. Metin, s. 84, 87

²² Bk. Metin, s. 91

²³ Bk. Metin, s. 59, 79, 91, 97, 114

²⁴ Bk. Metin, s. 99

²⁵ Bk. Metin, s. 55

²⁶ Bk. Metin, s. 117

²⁷ Bk. Metin, s. 70

²⁸ Bk. Metin, s. 53

²⁹ Bk. Metin, s. 17

³⁰ Bk. Metin, s. 10, 11, 12, 14, 17, 30, 51, 55, 59, 51, 60, 63, 71, 79, 89, 91, 102, 103, 104, 116

³¹ Bk. Metin, s. 59, 103

³² Bk. Metin, s. 53

³³ Bk. Metin, s. 93

³⁴ Bk. Metin, s. 63

Bosna¹, Bağdad², Balçık³, Balıkesir⁴, Belgrad-ı Arnavud⁵, Belgrad⁶, Benderek⁷, Bergama⁸, Beypazâr⁹, Beyşehir¹⁰, Birgi¹¹, Bolu¹², Bor¹³, Bursa¹⁴, Çine¹⁵, Çorum¹⁶, Edirne¹⁷, Edremid¹⁸, Lazik¹⁹, Ermenak²⁰, Erzincan²¹, Eyüb²², Ezdin²³, Filibe²⁴, Gedegra²⁵, Geğbuze²⁶, Gelibolu²⁷, Gerede²⁸, Germiyân²⁹, Gölpazarı³⁰, Gülikesri³¹, Gönen³², Haleb³³, Hersek³⁴, Honazi³⁵, İnebahtı³⁶, İnebolu³⁷, İznik³⁸, Kamle³⁹, Kankırı⁴⁰, Karahisar-ı Şarki⁴¹, Karahisâr¹, Karamân², Karasu Yenicesi³, Karesi⁴, Karnabadi⁵,

¹ Bk. Metin, s. 16, 57, 86, 90, 102, 106, 32, 114,

² Bk. Metin, s. 9, 59

³ Bk. Metin, s. 105

⁴ Bk. Metin, s. 14, 15, 36, 82, 84, 104, 114

⁵ Bk. Metin, s. 79

⁶ Bk. Metin, s. 55, 99

⁷ Bk. Metin, s. 117

⁸ Bk. Metin, s. 34, 35, 36, 56

⁹ Bk. Metin, s. 19, 13, 34, 37, 42, 44, 102

¹⁰ Bk. Metin, s. 19, 116

¹¹ Bk. Metin, s. 51

¹² Bk. Metin, s. 17, 31, 32, 35, 36, 42, 43, 44, 52, 55, 56, 59, 60, 61, 70, 79, 79, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 92, 103, 104, 105, 106, 114, 115, 116, 117, 119

¹³ Bk. Metin, s. 30

¹⁴ Bk. Metin, s. 7, 12, 13, 16, 33, 34, 42, 50, 53, 56, 58, 62, 71, 84, 90, 91, 95, 97, 98, 102, 104, 105, 107

¹⁵ Bk. Metin, s. 13

¹⁶ Bk. Metin, s. 6, 30, 106

¹⁷ Bk. Metin, s. 9, 16a, 11, 13, 16, 19, 19, 21, 51, 52, 53, 55, 59, 61, 63, 83, 84, 85, 87, 89, 91, 92, 97, 103, 115, 21, 43, 84, 104

¹⁸ Bk. Metin, s. 115

¹⁹ Bk. Metin, s. 62

²⁰ Bk. Metin, s. 89

²¹ Bk. Metin, s. 96

²² Bk. Metin, s. 91

²³ Bk. Metin, s. 91

²⁴ Bk. Metin, s. 95, 97

²⁵ Bk. Metin, s. 95, 106

²⁶ Bk. Metin, s. 116

²⁷ Bk. Metin, s. 62, 79, 92, 97, 116

²⁸ Bk. Metin, s. 10, 42

²⁹ Bk. Metin, s. 20, 42, 45, 89, 51, 57, 60, 61, 70, 71, 103, 105

³⁰ Bk. Metin, s. 71

³¹ Bk. Metin, s. 59

³² Bk. Metin, s. 6, 59, 114

³³ Bk. Metin, s. 12, 16, 21, 19, 50, 91, 106

³⁴ Bk. Metin, s. 57

³⁵ Bk. Metin, s. 97

³⁶ Bk. Metin, s. 60, 63, 94

³⁷ Bk. Metin, s. 107

³⁸ Bk. Metin, s. 102

³⁹ Bk. Metin, s. 106

⁴⁰ Bk. Metin, s. 19, 31, 35, 36, 37, 91, 117, 57, 71, 90, 99, 114, 115

⁴¹ Bk. Metin, s. 82, 92, 5, 43

Karitime⁶, Zile⁷, Bor⁸, Çatalca⁹, Dârende¹⁰, Güre¹¹, İshaklar¹², Keçiborlu¹³, Varna¹⁴, Kastamonu¹⁵, Kayseri¹⁶, Kefe¹⁷, Kesriye¹⁸, Kırnabadi¹⁹, Kızılhisar²⁰, Koca²¹, Konya²², Kostantin²³, Köstendil²⁴, Kürdûs²⁵, Lâdik²⁶, Lâzik²⁷, Livâdiye²⁸, Mağnisa²⁹, Makdes³⁰, Manastır³¹, Manavgad³², Mar‘aş³³, Menemen³⁴, Mengen³⁵, Menteşâ³⁶, Mercâniye³⁷, Merzifon³⁸, Meved³⁹, Mısır⁴⁰, Mialkara⁴¹, Mihalic⁴², Mora⁴³, Muğla¹, Mukaddes²,

¹ Bk. Metin, s. 50, 63, 85, 105, 90, 102, 114, 31, 34, 42, 103, 115, 117.

Türkiye de bazı yerlerin ortak coğrafi adıdır. Ülkemizde otuzdan fazla Karahisar adına rastlanmaktadır. Bk; Metin Tuncel, “Karahisar”, *DİA*, XIV, 416–18.

² Bk. Metin, s. 6, 20, 30, 31, 42, 45, 57, 60, 71, 83, 86, 89, 92, 94, 102, 103, 106, 114, 115

³ Bk. Metin, s. 89, 93, 102

⁴ Bk. Metin, s. 42, 59, 79, 119

⁵ Bk. Metin, s. 95

⁶ Bk. Metin, s. 16

⁷ Bk. Metin, s. 50, 104, 82

⁸ Bk. Metin, s. 20, 92, 97

⁹ Bk. Metin, s. 50

¹⁰ Bk. Metin, s. 97

¹¹ Bk. Metin, s. 70

¹² Bk. Metin, s. 57

¹³ Bk. Metin, s. 55

¹⁴ Bk. Metin, s. 59

¹⁵ Bk. Metin, s. 12, 13, 15, 19, 32, 35, 37, 42, 43, 44, 45, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 59, 60, 62, 79, 79, 84, 89, 93, 95, 97, 102, 103, 104, 105, 106, 115, 116, 117, 119

¹⁶ Bk. Metin, s. 12, 14, 62, 83, 102, 103, 105

¹⁷ Bk. Metin, s. 59

¹⁸ Bk. Metin, s. 99

¹⁹ Bk. Metin, s. 89

²⁰ Bk. Metin, s. 14

²¹ Bk. Metin, s. 56, 61, 89, 99, 103, 106, 115, 119

²² Bk. Metin, s. 32, 87, 90, 91, 106

²³ Bk. Metin, s. 102

²⁴ Bk. Metin, s. 114

²⁵ Bk. Metin, s. 83, 96

²⁶ Bk. Metin, s. 90

²⁷ Bk. Metin, s. 53

²⁸ Bk. Metin, s. 6, 89, 92, 95

²⁹ Bk. Metin, s. 7, 9, 13, 14, 42, 70, 79, 92, 97, 105, 117, 12, 62, 94, 104, 114

³⁰ Bk. Metin, s. 59

³¹ Bk. Metin, s. 87, 91, 94

³² Bk. Metin, s. 59

³³ Bk. Metin, s. 85, 117

³⁴ Bk. Metin, s. 56, 105

³⁵ Bk. Metin, s. 52

³⁶ Bk. Metin, s. 9, 33, 117, 116, 17, 52, 54, 71, 83, 84, 85

³⁷ Bk. Metin, s. 9

³⁸ Bk. Metin, s. 19

³⁹ Bk. Metin, s. 6

⁴⁰ Bk. Metin, s. 33, 60

⁴¹ Bk. Metin, s. 95

⁴² Bk. Metin, s. 102

⁴³ Bk. Metin, s. 53, 89, 91

Niğde³, Nahcivan⁴, Nazilli⁵, Ohri⁶, Osmaniçik⁷, Pirizrin⁸, Pirlpe⁹, Pojega¹⁰, Pravadi,¹¹ Samsûn¹², Saray¹³, Saruhân¹⁴, Seferihisâr¹⁵, Selânîk¹⁶, Seydişehir¹⁷, Sinob¹⁸, Siroz¹⁹, Sivâs²⁰, Sofya²¹, Şâm²², Tırna²³, Tırhala²⁴, Timurhisâr²⁵, Tire²⁶, Tokat²⁷, Tophane²⁸, Tosya²⁹, Toyran³⁰, Trabzon³¹, Ustrumçe³², Uşşâk³³, Üsküb³⁴, Vardar³⁵, Vestenice³⁶, Teke³⁷, Vize³⁸, Yalvaç³⁹, Yanbol⁴⁰, Yenice-i Vardar⁴¹, Yenişehir⁴², Zağra-i Atika⁴³.

¹ Bk. Metin, s. 85

² Bk. Metin, s. 103

³ Bk. Metin, s. 19, 84, 55, 106, 19,

⁴ Bk. Metin, s. 51

⁵ Bk. Metin, s. 17

⁶ Bk. Metin, s. 102, 105

⁷ Bk. Metin, s. 99

⁸ Bk. Metin, s. 90

⁹ Bk. Metin, s. 33

¹⁰ Bk. Metin, s. 53

¹¹ Bk. Metin, s.97

¹² Bk. Metin, s. 9, 14, 16, 20, 30, 32, 33, 36, 43, 44, 51, 54, 55, 56, 57, 59, 70, 71, 84, 87, 89, 99, 102, 104, 105, 115, , 116 , 117, 119

¹³ Bk. Metin, s. 93

¹⁴ Bk. Metin, s. 19, 30, 35, 79, , 42, 61, 70, 89 106, 114, 115, 117

¹⁵ Bk. Metin, s. 9

¹⁶ Bk. Metin, s. 7, 86, 89, 94, 96, 21, 35, 61

¹⁷ Bk. Metin, s. 15

¹⁸ Bk. Metin, s. 82, 89, 99, 105, 114

¹⁹ Bk. Metin, s. 9, 56, 82, 86, 87, 89, 96, 97, 106

²⁰ Bk. Metin, s. 53, 90

²¹ Bk. Metin, s. 14, 19, 63, 105, 116

²² Bk. Metin, s. 55, 84, 89, 90, 106, 6, 12, 94

²³ Bk. Metin, s. 94

²⁴ Bk. Metin, s. 21, 59, 63, 83, 91, 104

²⁵ Bk. Metin, s. 53, 55, 52

²⁶ Bk. Metin, s. 54

²⁷ Bk. Metin, s. 7, 61, 89, 94, 119

²⁸ Bk. Metin, s. 83

²⁹ Bk. Metin, s. 57

³⁰ Bk. Metin, s. 56, 82, 102, 6, 116, 95

³¹ Bk. Metin, s. 11

³² Bk. Metin, s. 51, 115

³³ Bk. Metin, s. 3, 9

³⁴ Bk. Metin, s. 20, 32, 36, 79, 85, 94, 114

³⁵ Bk. Metin, s. 82, 89, 102, 105, 114

³⁶ Bk. Metin, s. 89

³⁷ Bk. Metin, s. 57

³⁸ Bk. Metin, s. 91

³⁹ Bk. Metin, s. 85

⁴⁰ Bk. Metin, s. 86

⁴¹ Bk. Metin, s. 17

⁴² Bk. Metin, s. 105, 9, 14, 59, 71, 79, 92, 94

⁴³ Bk. Metin, s. 6

L. EN FAZLA MÜLÂZIMIN GELDİĞİ ŞEHİRLER SIRASIYLA

Kastamonu¹, Bolu², Samsûn³, Bursa⁴ Edirne⁵, Aydın⁶, Karamân⁷, Amasya⁸, Manisa⁹, Kankırî¹⁰, Saruhân¹¹, Germiyân¹², Haleb¹³, Balıkesir¹⁴, Akşehir¹⁵.

M. MÜLÂZIMLARIN EŞKÂLİ

yazmada mülâzımların künyesi, geldikleri şehirler, varsa tanındıkları sülâleleri verildikten sonra eşkâli hakkında kısa belirleyici bilgiler verilmiş. Fotoğrafları çekilmiş de diyebiliriz. Çok belirgin özellikleri yoksa evsat diyerek geçilmiş.

Yazmada mülâzımlar târif edilirken aşağıdaki ifadeler kullanılmış;

el-mecrûha yedihi'l-yüsrâ,¹⁶ el-mecrûhu'l ibham fî yedihi'l-yüsrâ¹⁷, hafifü'l-lihye¹⁸, kesîfü'l-lihye¹⁹, ra'sihi'l eymeni eseri't-tağun²⁰, et-tavîl²¹, el- kasîr²², evsat²³,

¹ Bk. Metin, s. 12, 13, 15, 19, 32, 35, 37, 42, 43, 44, 45, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 59, 60, 62, 79, 79, 84, 89, 93, 95, 97, 102, 103, 104, 105, 106, 115, 116, 117, 119

² Bk. Metin, s. 17, 31, 32, 35, 36, 42, 43, 44, 52, 55, 56, 59, 60, 61, 70, 79, 79, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 92, 103, 104, 105, 106, 114, 115, 116, 117, 119

³ Bk. Metin, s. 9, 14, 16, 20, 30, 32, 33, 36, 43, 44, 51, 54, 55, 56, 57, 59, 70, 71, 84, 87, 89, 99, 102, 104, 105, 115, , 116 , 117, 119

⁴ Bk. Metin, s. 7, 12, 13, 16, 33, 34, 42, 50, 53, 56, 58, 62, 71, 84, 90, 91, 95, 97, 98, 102, 104, 105, 107

⁵ Bk. Metin, s. 9, 16a, 11, 13, 16, 19, 19, 21, 51, 52, 53, 55, 59, 61, 63, 83, 84, 85, 87, 89, 91, 92, 97, 103, 115

⁶ Bk. Metin, s. 10, 11, 12, 14, 17, 30, 51, 55, 59, 51, 60, 63, 71, 79, 89, 91, 102, 103, 104, 116

⁷ Bk. Metin, s. 6, 20, 30, 31, 42, 45, 57, 60, 71, 83, 86, 89, 92, 94, 102, 103, 106, 114, 115

⁸ Bk. Metin, s. 15, 21, 70, 71, 87, 89, 104, 35, 44, 53, 63, 83, 89, 91, 93, 95 , 105, 106

⁹ Bk. Metin, s. 7, 9, 13, 14, 42, 70, 79, 92, 97, 105, 117, 12, 62, 94, 104, 114

¹⁰ Bk. Metin, s. 19, 31, 35, 36, 37, 91, 117, 57, 71, 90, 99, 114, 115

¹¹ Bk. Metin, s. 19, 30, 35, 79, , 42, 61, 70, 89 106, 114, 115, 117

¹² Bk. Metin, s. 20, 42, 45, 89, 51, 57, 60, 61, 70, 71, 103, 105

¹³ Bk. Metin, s. 12, 16, 21, 19, 50, 91, 106

¹⁴ Bk. Metin, s. 14, 15, 36, 82, 84, 104, 114

¹⁵ Bk. Metin, s. 10, 50, 51, 52, 19, 102

¹⁶ Sağ eli yaralı, Bk. Metin, s. 34

¹⁷ Bk. Metin, s. 57

¹⁸ Hafif sakallı, Bk. Metin, s. 9, 16, 19, 30, 31, 34

¹⁹ Gür, koyu sakallı, Bk. Metin, s. 11, 19

²⁰ Başının sağ tarafında tâûn izi var, Bk. Metin, s. 35

²¹ Uzun, Bk. Metin, s. 9, 15, 34, 35, 36

²² Kısa, Bk. Metin, s. 35

²³ Orta, Bk. Metin, s. 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 17, 30, 34, 35, 36, 45

akran¹, evsatü'l-efrak, ² asfar³, ellezî fikılta aynihî beyaz sır⁴, mahrûk bi-yedihi'l yüsra, el-evsat⁵, ellezî alâ cebhetihi cerâha ⁶, ellezî alâ lihyetihi eseri'ş-şeyb⁷

N. YAZMADA GEÇEN BAZI TERİMLER

azl⁸: Müderrisler beklemleri gereken müddetin dolmasıyla alâkalı mercilerce eski vazifelerinden alınarak bir üst dereceye yükselttilirlerdi ki bu muamele, «*ma'zûliyet*» ile⁹ ifâde edilirdi. Müderrisler azledildikeri zaman da mülâzım vermişlerdir.

nakl¹⁰: müderris hareketlerinde bazen “naklinden mülazemete” kabul olundu ifadeleri kullanılmış.

Sadaka edilmek; görevin verilmesine denirdi¹¹

infisâl¹², **munfasıl**¹³: ‘Ulemânın kendi isteği ile bulunduğu yerden ayrılmasıdır¹⁴. Yazmada “infisalinden mülâzım alındı” ifadeleri kullanılmış.

hareket¹⁵: Müderris ve ya kadının normal muameleye göre aşağıdan yukarıya yükselmesi hareket diye ifade edilmiş¹⁶.

Fetvâ Emâneti¹⁷: Şeyhülislâm yanında altı ay fetvâ emaneti hizmeti yapan mudidler mülâzım alınıyor. Bu altı ayın muharrem-rabiulevvel ayları arasında başlayıp bittiği görüldü.

¹ Bk. Metin, s. 9, 13, 35

² Bk. Metin, s. 19, 20

³ 31

⁴ Bk. Metin, s. 30

⁵ Bk. Metin, s. 34

⁶ Cebhesinde yara var, Bk. Metin, s. 10

⁷ Sakalında beyazlıklar var, Bk. Metin, s. 10

⁸ Bk. Metin, s. 19

⁹ Atâî, s. 289, 308, 452. oradan naklen Baltacı, *Medreseler*, s. 28

¹⁰ Bk. Metin, s. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 19, 20, 21

¹¹ İlber Ortaylı, “Kadı”, *DİA*, 69- 73

¹² Bk. Metin, s. 10, 11, 12, 84, 89, 104, 86, 87, 91, 92, 93

¹³ Bk. Metin, s. 9, 31, 51, 53, 54, 55, 57, 59, 59, 70, 79, 84, 86, 92, 96, 102, 105, 106, 114, 6.

¹⁴ Baltacı, *Medreseler*, s. 28.

¹⁵ Bk. Metin, s.19, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 59, 59, 60, 61, 62, 63, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 107

¹⁶ Baltacı, *Medreseler*, s. 110.

¹⁷ Bk. Metin, s. 7, 19, 21, 53, 84, 86, 90, 94.

gelecek nevbetler¹ nevbet-i âtiye²: Vefât eden ulemanın geriye kalan talebelerinden bir kısmı gelecek nevbetlere bırakılmış. bunlar arasında hastalıktan, sefer dolayısıyla mümeyyizin imtihanında bulunamayan talebelerin olduğu da görüldü.

müncezen³: Çoğunlukla mümeyyiz defterine göre “müncezen mülâzım alındı” ifadesi kullanılıyor. Vefât etmeyen müderris talebelerinden de müncezen mülâzım alındığı görüldü. Şimdiye kadar mülâzemetle ilgili yapılan çalışmalarda müncezen mülâzemetle ilgili bir malumata rastlamadım. Müncez söz verilmiş anlamına geliyor. Belki mülâzemet şartlarında bir kısmını taşımayan talebelere eksiklerini tamamlamak şartıyla mülâzemet veriliyor olabilir.

tezkire hidmeti: Rûmeli ve Anadolu kadıaskeri yanında altı ay tezkirecilik hizmeti yapan mudirler mülâzım alınıyor. Bu altı ayın muharrem-rabiulevvel ayları arasında başlayıp bittiği görüldü.

mütekâ'id⁴, tekâ'üd⁵: emeklilik anlamına geliyor. Ulema tekaüd ettikleri zaman da mülâzım veriyorlar. Özellikle Rûmeli kadıaskeri Anadolu kadı askeri, Mekke, Medine, Kudüs kadıları , darül hadis müderrisleri tekâüd teşrîfinden belli sayılarda mülâzım veriyorlar

teşrîfen⁶: Mülazemete alınma yöntemlerinden biri. Şeyhülislâm, Kadıaskerler, nakibü'l eşraflar, Haremeyn kadıları, darü'l hadis müderrisleri göreve atandıklarında veya tekaüdlarinde teşrîfen mülâzım veriyorlar.

vefât⁷: Vefât eden ulemanın talebeleri mülâzım alınırken “Mevtinden mülazemete kayd olundu”ifadesi kullanılmış. ehl-i 'ilm ve sâhib-i fazl vefâtında mevcûd olan talebesi umûmen mülâzım olunmak kânûn-ı kadîm olmağın⁸:Vefât eden ulemânın geriye kalan talebeleri mülâzım alınırken ulemanın derecesine göre tayin edilen miktarda dânişmentlerinden mülâzım alındığı anlaşılıyor.

¹ Bk. Metin, s. 45, 114, 119.

² Bk. Metin, s. 44, 45, 79, 79, 115.

³ Bk. Metin, s. 51, 70, 71, 79, 102, 103, 104, 105, 106, 114, 115, 116, 117, 119

⁴ Bk. Metin, s. 9, 17, 17, 63, 89, 102, 103, 114, 115

⁵ Bk. Metin, s. 12, 19, 23a, 50, 53

⁶ Bk. Metin, s. 6 9, 10, 7, 15, 19, 20, 23a, 63

⁶ Bk. Metin, s. 10, 21, 37, 6 17, 53, 61, 82, 84, 86, 89, 90, 94

⁷ Bk. Metin, s. 30, 32, 34, 35, 36, 87, 104, 105, 37

⁷ Bk. Metin, s. 9, 52, 60, 83, 85, 86, 87, 89, 95

⁸ Bk. Metin, s. 32

çuka¹: Mîrî çayır ve çuka hizmet karşılığında mülâzım alınmış.

Sahn-semân²: Çoğunlukla Sahn ve ya Semân olarak kullanılmış. Fatih Sultan Mehmed'in yaptırdığı sekiz medresenin adı. Ayrıca bazı medrese atamalarında "Sahn payesiyle" ifadesi kullanılıyor.

muzâf³: Mu'îde yakın bir anlamı olduğu anlaşılıyor. İznik'de Süleymân Şah Medresesi müderrisi Hasan Efendi vefât ettiğinde beratlı mu'îdi ve muzâfî sehven kaydolanmayıp, bu deftere kaydı yapılmış.(107)

muktedâ⁴: padişahın muktedası olan Mustafa Efendi Kadıaskerlik payesiyle mütekaid olup vefât ettiğinde yedi talebesi müncezen mülâzım alındı.

atebe-i aliyye mülâzemeti⁵: Kadıasker ruznamçesinin dışında padişah katında da ruznamenin olduğu anlaşılıyor. "Hazret-i Mevlânâ kuddise sırruhu'l-azîz evlâdından hâlâ seccâde nişîn olan Ebu Bekir Çelebi'nin oğlu ve bu dâ'îlerinin talebesinden olup ve istihkâk-ı zâtiyesi olmağla cedd-i emcedine ikrâmen atebe-i aliyye mülâzemeti kabûl buyurulmak recâsına"

berât-ı pâdişâhi⁶: Mu'idlere berat verildiği anlaşılıyor. Yazmada geçen muidlerin neredeyse tamamı için "berât-ı pâdişahi ile muidi olan" ifadesi kullanılıyor.

dâhil⁷: Medreselerde bir derece. Ellili ve üzeri medreselerde görev yapan müderrislerden mülâzım alınmış.

efrak⁸: Alınan mülâzımları sıfatlandırırken kullanılmış bir tabir. Genellikle evsatü'l-efrak, efrakü'l-akran şekline kullanılmış. Akranlarından farklı, vasatın üzerinde manasında olabilir.

nikâb¹: Nakibü'l eşrafaların da atamalarında teşrîfen mülâzım verdikleri görülüyor, "nikâbete eşrâf teşrîfinden beş nefer dânişmendi"²mülâzemeteye kayd olunmuş.

¹ Bk. Metin, s. 54, 59, 59, 62, 93, 95

² Bk. Metin, s. 45, 59, 95, 104, 106

³ Bk. Metin, s. 107

⁴ Bk. Metin, s. 103, 115

⁵ Bk. Metin, s. 90, 61

⁶ Bk. Metin, s. 7, 9, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 19, 20, 21, 17, 30, 21, 34, 35, 36

⁷ Bk. Metin, s. 51, 52, 54, 56, 59, 59, 60, 61, 62, 30, 42, 43, 44, 45, 70, 79, 105, 119

⁸ Bk. Metin, s. 19, 20, 35, 36

sehven, ³ **tashîh olundu**⁴: Mülâzımların isimlerinde, mülazemete alınma çeşidinde vb. hatalar yazma içerisinde düzeltilmiş. Daha çok defterin son bölümlerinde tashihlere yer verilmiş.

¹ Bk. Metin, s. 9

² Bk. Metin, s. 32

³ Bk. Metin, s. 30, 63, 90, 96, 103, 107

⁴ Bk. Metin, s. 103

III. BÖLÜM

I. YAZMANIN YENİ TÜRK HARFLERİNE ÇEVİRİSİ

A. ÇEVİRİDE TAKİB EDİLEN METOD

İstanbul Müftülüğü Şer'îye Sicilleri Arşivi'nde 1012- 1027 târihli 9 nolu¹ Mülâzemet defteri, Rûmeli Kadıasker Ruznamçeleri arasında yer alıyor.

Şeyhüislâm Yahyâ Efendinin Rûmeli Kadıaskerliği döneminde yazılmaya başlanmış, vefâtından sonra da devam edilmiş, Şaban sonu 1027² târihinde tamamlanmış olan yazmanın, yeni Türk harflerine çevrilirken; okunamayan kelimeleri beş nokta ile katib hatası ve ya boşlukları köşeli parantez içinde belirtildi. Okuyup da emin olunmayan kelimeler parantez içinde verildikten sonra mümkün olduğu kadarıyla kelimenin orjinali yazılmaya çalışıldı. Hicrî târihlerin milâdi târihe çevirisi dipnotta gösterildi. Kaf ve ayın harflerinden sonra gelen uzun ve kalın “a” ve “u” harfleri “ā”ve “ū” şeklinde, bunun dışındaki uzatmalar “^”, ayın harfleri “ ‘ ’ ” işâretiyle, hemzeler “ ’ ’ ” , işâretiyle belirtildi.

Defter daha önceden varak usulüyle değil de sayfa usulüyle numaralandırılmış, biz de o numaraları esas aldık.

¹ Yeni numarası 184

² Temmuz-Ağustos 1619

B. METİN

Merhûm Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin def'a-i ûlâ ve def'a-i sâniye ve sâliseleri defterleridir. 1013¹ ve 1018² -1026 ve 1027³

[6] Bismillahirramânirrahîm

Elhamdülillahî rabbi'l-âlemîn ve's-salatü ve's-selâmü 'alâ Seyyidi'l-mürselîn ve 'alâ âlihi ve ashâbihi el mülâzımîne li enâbihi ibtidâi fî selhi Zilhicce li-sene selâse aşer ve elf⁴. Bu da'i-i fakîr hakkında inâyeti celîle-i Rabbâniye zuhûr eyleyüp sadakati 'aliyye-i Sultânîden Anadolu Kadıaskerliğinden Rûmeli Kadıaskerliği ihsân buyuruldukda kânûn-ı kadîmi Osmânî üzere teşrîfen mülâzemete kabûl buyurulan talebemizden dört nefer tâlib-i ilimdir ki zikr olunur;

Mevlânâ(Medrese verildi) Mustafa bin Abdülhalim an Zağra-i Atîka,

Mevlânâ es-Seyyid Ali ibn-i es-Seyyid Mehmed el-Unsurî,

Mevlânâ Mehmed bin Hasan el-Burusevî,

Mevlânâ Veli bin Hasan an Toyran.

Kemaleddîn Efendi hizmetlerine def'a-i sâniyede Anadolu Kadıaskerliği sadaka buyuruldukta teşrîfen;

Mevlânâ Ni'metullah bin Kurd Efendi el-Çorumî,

Mevlânâ Mehmed Hıdır el-Cânîkî,

Mevlânâ Mustafa bin Mûsâ el-Karamâniyyü'l-(Mevedî) المودى

Mevlânâ Mehmed bin el-Karamân.

Bu dâ'îlerinin Anadolu Kadıaskerliğinden tezkirecilik hizmetinde;

Mevlânâ Abdülkerîm bin Mustafa eş-Şâmî eş-şehîr bi-Bağdâdî-zâde

¹ 1013= 1604/ 1605

² 1018= 1609/ 1610

³“ Merhûm Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin d....1013 ve 1018 -1026 ve 1027” bu kısım defter kapağına daha sonradan yazılmış.

⁴ 30 Zilhicce 1013= 17 Mayıs 1605

Rûmeli Kadıaskerliğine bi-‘inâyetillahî te‘âlâ nakli vâkı‘ oldukda kânûn üzere mülâzemeti ‘arz olunup ba‘de'l-kabûl kayd olundu.

Kadıasker-i sâbıka a‘lemü'l-ulemâi'l-’izâm Mevlânâ Feyzullah Efendi hizmetlerinin Rûmeli Kadıaskerliği'nde tezkirecilik hizmetinde olan

İbrahîm bin Hüseyin an Lîvâdiye irtifâ vâkı‘ oldukta kânûn üzere mülâzemeti ba‘de'l-’arz ve’l kabûl kayd olundu.

[7] Mevlânâ Mehmed Efendi ibnü'l-Mevlâ el-merhûm Mustafa Efendi ibnü'l-Mevlâ allâme ve’l hayri’l-inâyeti’l merhûm Ebu's-Su‘udü'l-‘imâdî

Müşârun ileyh Mehmed Efendi bil fi’l şeyhu'l-islâm müftiyyü'l-enâm olan a‘lemü'l-ulemâi'l-a‘lâm Mevlânâ Sun‘ullah Efendi hazretlerinin hizmet-i fetavâya zamîme olan merhûm cennetmekân Sultân Bâyezid Hân medrese-i celîlelerinde berât-ı pâdişâhî ile hizmeti i‘âdelerinde olup ehl-i ‘ilm ve mevâlîyyü'l-’izâm evlâdı kirâmından olmağla kânûn üzere mülâzemetete kabûl recâsına ‘arz olundukda ba‘de'l-kabûl kayd olundu.

Mûmâ-ileyhin Şeyhüliislâm hazretlerinin sene selâse aşer ve elf Muharremi¹ hilâline Recebi hilâline gelince

Mevlânâ Mehmed ibn el-Hâc İbrahîm Alâî ve ondan işbu sene erba‘a aşere ve elf Muharremi hilâline² gelince

Mevlânâ Mahmud bin Ahmed es-Selânîkî Fetvâ Emâneti hizmetinde olduklarına binâen kânûn üzere mülâzemetete kabûl buyurulmaları ‘arz olundukda ba‘de'l-kabûl kayd olundu.

Hâlâ Mahrûse-i Burusa Kadısı ekremü'l-‘ülemâ Mevlânâ Hüseyin Efendi'nin Mahmiye-i İstanbul'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Mehmed Hân vâlidesi Sultân Hazretlerinin medrese-i şerîfelerinde müderris iken berât-ı pâdişâhî ile mu‘îd-i sâniyi olan Mevlânâ Mustafa bin İsmail et-Tokadî. Kazâ-i mezbûre hareketinden kânûn üzere mülâzemeti ‘arz olundukda ba‘de'l-kabûl kaydolundu.

¹ Muharrem 1013= Mayıs 1604

² 1 Muharrem 1014= 19 Mayıs 1605

Sâbıkâ Mahrûse-i İstanbul'da medârisi Semânın birinde müderris olan Mevlânâ Muslihiddîn Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Hâfız Mehmed bin Abdülhalim eş-şehîr es-Sâdık-zâde medrese-i mezbûreden infisâlinde kânûn üzere mülâzemeti ba'de'l-'arz ve'l-kabûl kayd olundu.

Sâbıkâ Mahmiye-i Mağnisa'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Süleymân Vâlidesi Müderrisi Mevlânâ Muslihiddîn Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Muslihiddîn bin Durmuş el-İhdarî medrese-i mezbûreden infisâlinde kânûn üzere mülâzemeti ba'de'l-'arz ve'l kabûl ve kayd olundu.

[8] Mevlânâ Mustafa bin Fazlullah el-Uşşakî el-evsatü'l-akran,

Mevlânâ (medrese tevcîh olunmuştur) Süleymân bin Budak el-Uşşakî,

Mevlânâ AbdülKadir bin Ömer el-Çerkeşî et-tavîl,

Mezbûrlar Yenişehir Kazâsı'ndan munfasıl eşrefu'l-'ulemâi'l-kirâm Mevlânâ Es-Seyyid Ali Efendi dâ'îlerine nikâb-ı eşrâfî sadaka buyuruldukta teşrîfen mülâzemet kabûl buyurulmaları 'arz olunup ba'de'l-kabûl kayd olundu.

Mahrûse-i İstanbul'da Vezîr-i Mükerrerem Hafız Ahmed Paşa Medresesi'nde müderris iken Kalenderhâne Medresesine inâyet buyurulan Mevlânâ Yusuf Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Muslihiddîn bin İslâm an Akçeşehir emsâlinde alındığı üzere mülâzemet kabûl buyurulmak için 'arz olundukda ba'de'l-kabul buyuruldu.

Hâlâ Mahrûse-i Edirne Kadısı Abdulgânî-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin talebesi mukaddemilerinden olan Mevlânâ Ali bin Alaidîn el-Câniki işbu sene erba'a aşere ve elf¹ de Mahrûse-i mezbûrede mîrî âhur ve hâssa çayır hizmetinde sa'y-i mevfur ve bezl-i makdûr etmişdir deyu hizmeti mukâbelesinden olugeldiği üzere zümre-i mülâzemet ilhaki babında inâyet recâ ittiği üzere 'arz olundukda ilhak buyurulup kaydolundu.

Mevlânâ Abdulhay ibn el-Mevlâ Feyzullah Efendi müşârun ileyh Abdulhay Efendi Sadru'l-ulemâi'l-'izâm Hâce Efendi dâ'îleri talebesinden olup sâbıkâ Rûmeli Kadıaskeri olan a'lemü'l-ulemâi'l-fihâm Mevlânâ Feyzullah Efendi duacılarının veled-i

¹ 1014= 1605

necîbi olduğundan gayri haddizâtında ehl-i ilim ve sahîb-i fazilet olup mustehakkı-ı himmet-ü inâyet olmağın müstakillen mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukta kabûl buyurulup kayd olundu.

[9] Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Sinân Paşa türbesi ve mescidi Sahnında olan Medresesi'nde müderris iken Mahrûse-i mezbûrede merhûme Mihrimâh Sultân Medresesi'ne nakl olunan Nâzır-zâde Mevlânâ Ahmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Abdullah bin Yahyâ an Ereğli Karamâni ba‘de'l-'arz mülâzemeteye kabûl buyurulup mahalline kayd olunmamakla bu mahalle kayd olundu.

Bağdad Kâzasından mütekâ‘id zübdetü'l-‘ülemâ Mevlânâ Ak Mustafa Efendi dâ‘îlerine Mağnisa'da merhûm Sultân Süleymân vâlidisi Medresesi sadaka buyuruldukda emsâlinden alındığı üzere talebesinden;

Mevlânâ İsmail ibn el-Hâc Yusuf el-Menteşavî anYerkesiği,

Mevlânâ (tezkire verildi)¹ İbrahîm Ramazan el-Menteşavî an- Seradyos teşrîfen mülâzım alınmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Sâbıkâ Bağdad Kadısı ve Mercâniye Müderrisi olan Efdalü'l-fudalâ Tursun-zâde Mevlânâ Abdullah Efendi dâ‘îlerinin medrese-i mezbûrede mu‘îdi olan Mevlânâ Ali bin Hüsrev es-Sirozî mülâzemeteye kabul buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sahn medârisinin birinde müderris iken Ayasofya Medresesine nakl olunan mevlânâ Râzî Efendi dâ‘îlerinin berât-ı Pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ (medrese tevcih olunmuştur) Ömer bin İbrahîm an-Sûfiyye el-haffû'l-lihye mülâzemeteye kabûl buyurulmak için ‘arz olundukda buyuruldu.

Üsküdar'da merhûme Mihrimâh Sultân Müderrisi iken Sahn medârisinin birine nakl olunan Uşşâkî-zâde Mevlânâ Mustafa Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Mustafa bin Memi es-Samsûnî el-evsat mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Siyavuş Paşa zevcesi merhûme Fâtıma Sultân Medresesi'nde müderris iken Sahn medârisinin birine nakl olunan Mevlânâ İpeklî Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Hasan bin Yahyâ an

¹ Deftere kaydı yapılan mülâzımların bazılarının üzerine “tezkire verildi”, “mülâzım şüd”, “merdeseye verildi”, “medrese tevcih olunmuştur” şeklinde şerh düşüldüğü görülmüştür.

Seferihisâr mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

[10] Mahrûse-i İstanbul'da Hânkâh Müderrisi iken Sahn medârisinin birine nakl olunan Şemseddîn Efendi-zâde Mevlânâ Şeyh Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Ali bin Mehmed el-Budinî ellezî alâ lihyetihi eseri’ş-şeyb mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Sâbıkâ Rûmeli Kadıaskeri olan ekremü'l-mevâlî'l-kirâm Mevlânâ Mehmed Efendi ibn Şeyh Ahmet dâ‘îlerinin def‘a-i sâniyede tezkire hizmetinde olan Mevlânâ Ali bin İbrahîm an Seferihisar infisâl vâki‘ oldukda mülâzemete kabûl buyurulmak için ‘arz olundukda kabûl buyurulup mahalline kayd olunmağın bu mahalle kayd olundu.

İstanbul'da Ayasofya Medresesi'nden Kudüs-i Şerîf Kazâsı'na nakl olunan Mevlânâ Abdülkerîm Efendi dâ‘îlerinin talebesinden;

Mevlânâ Mehmed bin İsmail el-Aydinî el-Kestelî,

Mevlânâ Mûsâ bin Sinân el-Akşehrî ve

Mevlânâ Mustafa ibn Şeyh Ali an Karahisâr-ı şarkî teşrîfen mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu. Müşârun ileyh Abdülkerîm Efendi'nin Medresesi-i mezbûrede berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Mustafa bin Süleymân an Gerede mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sahn medârisinin birinde müderris iken Âmid Kazâsı verilen Mevlânâ Sun‘ullah Efendi'nin mu‘îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Mehmed bin Sinân el-Hamîdî mülâzemete kabûl buyurulmak için ‘arz olundukda buyuruldu.

Hâlâ refikimiz olan Anadolu Kadıaskeri a‘lemü'l-ulemâi'l-‘izâm Mevlânâ Kemaleddîn Efendi'nin def‘a-i ûlâda Anadolu Kadıaskerliğinde tezkire hizmetinde olan Mevlânâ Mehmet ibn-i Mevlânâ Mehmed eş-şehîr Bahâeddîn-zâde infisâlinde mülâzemete kabul buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i ma‘delet masîre ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Ali bin Dervîş el-Vardârî mezbûr dâ‘îlerinden bin on târîhinde Edirne’de çayır hizmeti mukâbelesinde mülâzemete kabûl olundu.

[11] Hâlâ Mahrûse-i İstanbul'da medâris-i Süleymâniye' nin birinde müderris olan zübdetü'l-mütehakkikîn Mevlânâ Yahyâ Efendi dâ'îlerinin sâbıkâ yevmiye altmış akçe ile Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde müderris iken berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Hasan bin Ali el-Hamîdî el-Günânî terakkî buyurulup yevmî yetmiş ile vusûlünden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu.

Medîne-i Ebî Eyyüb'de Zâl Paşa Müderrisi iken, İstanbul'da Gazanferağa Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Receb ibn-i el-Hâc İbrahîm el-Aydîni mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da sâbıkâ merhûm Gazanferağa Müderrisi olan Mevlânâ Ahmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Hüseyin bin Abdünnabî el-Aydîni kesîfû'l-lihye infisâlinden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsını 'arz olundukda kabûl buyuruldu.

Halâ Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Sultân Mehmed Han Dârü'l-Hadîsi'nde müderris olan Mevlânâ Hidayetullah Efendi'nin sâbıkâ Mahmiye-i Edirne'de mağfûrun leh Sultân Selîm Hân Müderrisi iken berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Ataullah bin Tacüddîn el Alâî (medrese verildi) infisâlinden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Trabzon'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Selîm Hân Müderrisi iken Amasiyye fetevâsına nakl olunan Mevlânâ Şecâeddîn Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Seyyid Osman ibnû's-seyyid Süleymân et-Trabzonî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da vezîr-i a'zam iken vefât eden merhûm Hâdim Hasan Paşa Müderrisi iken merhûm Mahmud Paşa Medresesi'ne nakl olunan Dâvud-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Mustafa ibn-i el-Hâcc Murâd el-Aydîni el-Bayındırî el-evsat [12] mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da vezîr-i mükerrerem Hâfız Ahmed Paşa Medresesi'nde müderris iken Mahmiye-i Üsküdar'da merhûme Mihrimâh Sultân Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Abdülkerîm Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ

Abdünnebî ibn-i Resul Kastamonî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyurulup kayd olundu.

Medâris-i Semânın birinde müderris iken Ebî Eyyüb Ensârî aleyhi’r-rahmeti’l-bârî Medresesi'ne nakl olunan Nevâlî-zâde Mevlânâ Sa‘deddîn Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Mağnisavî eş-şehîr bi-Karabulut-zâde mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Bu dâ‘îlerine bundan akdem İstanbul Kazâsı’ndan infisâl vâki‘ oldukda Kadıasker tekâ‘üdü olmak üzere inâyet-i hüsrevânîden yevmî 250 akçe vazîfe-i tekâ‘üd ta‘yîn buyurulmağın emsâlimizden alındığı gibi kânûn üzere teşrîfen talebimizden dört nefer

Mevlânâ Lutfullah bin Ahmed an Birkî ve

Mevlânâ Mustafa bin Hayreddîn el-Halebî ve

Mevlânâ Sâlih bin İbrahim eş-Şâmî,

Mevlânâ Mehmed bin Mehmed el-Aydîni,

mülâzemete kabul buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Hâlâ Anadolu Kadıaskeri olan a‘lemü'l-ulemâi'l-‘izâm Mevlânâ Kemaleddîn Efendi dâ‘îlerine sâbıkâ Kadıasker-i Anadolu'dan infisâli vâki‘ oldukda ber-vech-i terakkî yevmî 250 akçe vazîfe tekâ‘üd sadaka buyuruldukda kânûn üzere teşrîfen talebesinden dört nefer;

Mevlânâ Ahmed bin Ahmed el-Burusevî eş-şehîr Beşir bin-zâde ve

Mevlânâ Ahmed bin Mehmed er-Rûmî ani'l-Akhisâr....

Mevlânâ Seyyid Süleymân ibn el-Kadı Seyyid İbrahim el-Kayserî eş-şehîr (Süleymâneki-zâde) سليمانكي زاد

[13] Mevlânâ Yunus bin Mûsâ el-Kastamonî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Semâniye medârisinin birinde Müderris iken Konya Kazâsı’na nakl olunan Nesîmî-zâde Mevlânâ İbrahim Efendi dâ‘îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan

Mevlânâ Halîl ibn el-Hâcc Cihân Şâh el-Bey pazârî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyuruldu.

Mahrûse-i Burusa'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Yıldırım Hân Müderrisi iken Mağnisa fetevâsına nakl olunan Mevlânâ Osman Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ (tezkiresi verildi) Osman bin Mehmed Alâî el-evsat ve alâ cebhetihî cerâha mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyuruldu.

İstanbul'da Şeyh Ebu'l-Vefa kuddise sırruhû merkadi kurbunda merhûm ve mağfûrun leh Sultân Mehmed Hân Cedîd Dârü'l-Hadîsi Müderrisi iken Haleb Kazâsı'na nakl olunan ve Hay-zâde Abdullah Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Mehmed ibn Kastamonî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyuruldu.

Mahmiye-i Edirne'de Câmi-ardı demekle ma‘rûf medresede müderris iken İstanbul'da Hankâh Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Ahmed Efendi dâ‘îlerinin berâtlı mu‘îdi olan Mevlânâ Ömer ibn el-Hâcc Osman an Çine el-evsât mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Kayseri Kadısı ve Pervâne Bey Müderrisi olan Seydî-zâde Mevlânâ Efendi'nin Medresesi-i mezbûrede mu‘îdi olan Mevlânâ Yahyâ bin Mehmed el-Kastamonî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Bu def‘a Mekke-i Mükerrime Kazâsı sadaka buyurulan Mevlânâ Ca‘fer Efendi dâ‘îlerinin talebesinden [14] Teşriften mülâzemetleri fermân olunan dört neferdir ki zikr olunur;

Mevlânâ İbrahîm bin Hasan an Yenişehir-i Rûmeli,

Mevlânâ Murtaza bin Ca‘fer an Sofya,

Mevlânâ (medrese verildi) İbrahîm ibn Hatîb Mehmed el-Evrenî,

Mevlânâ Nurullah bin muharrem el-Aydinî an Kazâ-i Kızılhisar.

Mahrûse-i İstanbul'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Mehmed vâlidesi Sultân Medresesi'nde müderris iken Havass-ı Kostantiniyye Kazâsı'na nakl olunan Mevlânâ

Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Hasan bin Mehmed el-Alâî an Kasaba-i (İbrâdî) mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da Fethiyye'de Sinân Paşa hâricinde müderris iken Vezîr Hâfız Ahmed Paşa Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Gubârî Seyyid Kasım Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Seydi bin Hasan el-Kayserî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Medîne-i Ebî Eyyûbi'l-Ensârî'de merhûm İsmihan Müderrisi Mevlânâ Muslihiddîn Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Mehmed bin Ahmed Balıkesrî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mağnisa'da merhûm Sultân Süleymân Vâlikesinin tekye dimekle ma'rûf Medresesi'ne yine belde-i mezbûrede fetvâ ile gerü medresesine nakl olunan Mevlânâ Ak Mustafa Efendinin berat-ı âlişan-ı sultanî ile mu'îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Mehmed bin Sa'idî el-mütemenna el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Selîm Hân Müderrisi iken medâris-i Süleymâniye'den birine nakl olan Molla Çelebi-zâde Mevlânâ İbrahîm Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Pîrî bin Ali es-Samsûnî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu.

[15] Müşârun ileyh İbrahîm Efendi'nin def'a-i sâniyede Sahn medârisinden birinde Müderrisi iken berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Sinân bin Hamza el-Kastamonî et-tavîl mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da Fethiyye'de merhûm Mehmed Paşa Müderrisi iken Medîne-i Ebî Eyyûb'da İsmihân Sultân Medresesi'ne nakl olunan İmâm-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin berâtlı mu'îdi olan Mevlânâ Abdülbâki bin Hıdır an Hurpişte el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin mezbûre İsmihân Sultân Medresesi'nde müderris iken Sahn medârisinin birine nakl olundukda beratlû mu'îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Eyyûb bin Burhan el-Kastamonî an Kasaba-i (Zârî) el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Bu def'a Kudüs-i Şerîf Kazâsı sadaka buyurulan Hüsrev-zâde Mevlânâ Hüsrev Efendi'nin talebesinden teşrîfen mülâzemetleri fermân olunan üç neferdir ki zikr olunur;

Mevlânâ Mehmed ibn-i Mustafa el-Alâî an Kasaba-i Mahmudseydi,

Mevlânâ Halîl ibn eş-şeyh Şemseddîn el-Kurceviyyü'l-evsat,

Mevlânâ Ömer ibn Nur Ali el-Çorimiyyü'l-evsat.

Balikesirî'de merhûm ve mağfûrun leh Sultân Bâyezid Medresesi'nde müderris iken Amasya da yine merhûm-ı merkûmun Medresesine iftâyyla nakl olunan Taceddîn-zâde Mevlânâ Ahmed dâ'îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Ali bin Mehmed an Balikesirî el-evsat mülâzemetete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

İstanbul'da medâris-i Süleymâniye'nin birinde müderris iken Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye'ye nakl olunan Ali Bey-zâde Mevlânâ İbrahîm Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ(tezkire verildi) Osman bin Sefer an Seydişehirî mülâzemetete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu.

[16] Mevlânâ Mehmed bin Hasan es-Samsûnî el-haffû'l-lihye mezbûr Mehmed sâbıkâ Şâm-ı Şerîf müftüsü Cevânî Efendi'nin talebesinden olup li-mâni'in teşrîfleri kayd olunmamakla hâlâ târîh-i mezbûreden birinin mülâzemetete kâni olmağın ba'de'l-'arz ve'l-kabûl kayd olundu.

Sâbıkâ Halep Kadısı kıdvetü'l-'ulemâ Şerîf Mehmed Efendi'nin mukaddemî Süleymâniye Medârisinin birinde Müderris iken berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Ali bin Mustafa el-İzmirî el-evsat mülâzemetete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu

Mahrûse-i İstanbul'da Vezîr Nişancı Paşa Müderrisi iken Zâl Paşa Medresesi'ne nakl olunan Zekeriyâ-zâde Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Abdullah bin Mahmud an Karitene mülâzemetete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Mehmed Ağa Müderrisi iken Şâh Sultân Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Ali Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan

Mevlânâ Ömer bin Hüseyin el-Bosnevî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Abdülbâkî ibn el-Mevlâ Ca‘fer Efendi müşârun ileyh Abdülbâkî bu dâ‘îlerinin talebesinden olup hâlâ Mekke-i Mükerreme Kadısı fahr-u şuyûhu'l-‘ulemâ Mevlânâ Ca‘fer Efendi'nin veled-i necbî olduğundan gayri hadd-i zâtında ehl-i ‘ilm ve müstehakk olmağın sâir evlâd-ı emcâd-ı mevâlî gibi müstakillen mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da Mihrimâh Sultân Medresesi'nde Müderris iken Edirne Dârü'l-Hadîsi'ne nakl olunan Mevlânâ Zünnûn Efendi'nin berâtla mu‘îdi olan Mevlânâ Mehmed bin Kasım el-Uluhorî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sa‘âdetlü Zıllullâh-ı ‘âlem-penâh hazretleri asker-i zafer-i rehber ile Mahrûse-i Bursa'ya vardıklarında mahrûse-i mezbûre Kadısı Mevlânâ Abdurrahman Efendi [17] talebesinden Mevlânâ Hâmid bin Zilfikâr el-Bolevî el-evsat zehâir ve sâir umûr-ı mühimme tedârükünde cidd-ü sa‘y edüp kemâ yenbağî hizmet etmeğın hizmet mukâbelesinde mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Bu dâ‘îlerinin gurre-i Muharrem'den gurre-i Receb'e değın tezkireciliğî hizmetinde olan talebemizden Mevlânâ Takiyyüddîn bin eş-Şeyh Ömer.... . kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Hâlâ refikimiz Anadolu Kadıaskeri a‘lemü'l-ulemâ Kemaleddîn Efendi hizmetlerinin dahî talebesinden târih-i mezkûrde tezkirecilik hizmetlerinde olan Mevlânâ Ahmed bin Mehmed el-efrak el- ma‘il ile't-tûl an Yenice-i Vardar kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Âmid Kadısı ve Hüsrev Paşa Müderrisi Mevlânâ İsmail Efendi dâ‘îlerinin medrese-i mezbûrede berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Osman bin Emin el-Gümüş evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Fâtıma Sultân Müderrisi iken medâris-i Semânın birine nakl olunan Ahî-zâde Mevlânâ Mahmud Efendi dâ‘îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ İbrahîm bin Mustafa el-Bolevî naklinden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Mehmed Bâkî ibn el-merhûm Şâh Mehmed Efendi mezbûr reîsü'l-ulemâi'l-'izâm Hâce Efendi hazretlerinin talebesinden olduğundan ma'adâ sâbıkâ Üsküdar Kazâsı'ndan mütekâ'id iken vefât eden Kepenekçi-zâde dimekle ma'rûf Fazıl Mevlânâ Şah Mehmed Efendi merhûmun veled-i necîbi olup haddizâtında mahall-i himmet müstehakk-ı inâyet olmağın müstakillen mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına işbu sene erba'a aşere ve elf Muharrem'i evâsıtında¹ 'arz olundukda kabûl buyurulup bu mahalle kayd olundu.

Hâlâ Şeyhülislâm müftiyyü'l-enâm hazretlerinin [18] İşbu sene erba'a aşere ve elf Muharremi² hilâlinden Receb'i hilâline değın Fetvâ Emâneti hizmetinde olan Mevlânâ (medrese tevcih olunmuşdur) Mehmed bin Hamza el-Akşehirî eş-şehîr Yabağıyan-zâde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsını 'arz olundukda buyuruldu.

Mahmiye-i Selânik'de merhûm ve mağfûrun leh Sultân Murâd Hân Müderrisi iken Edirne'de yine merhûm-ı merkûmun Cami-ardı dimekle ma'rûf Medresesine nakl olundukda berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Muhyiddîn bin Hızır el-Beyşehrî el-evasıtı'l akran kânûn üzere naklinden mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Şeyhülislâm olan a'lemü'l-ulemâi'l-a'zâm Hâce-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi dâ'îlerinin talebesinden olduğundan gayri mukaddemi Semâniye medârisinden birinde müderris olan kıdvetü'l-ulemâ Kâbil Ali Efendi'nin veledi necibi olan Mevlânâ Seyyid Şeyh Mehmed ehl-i 'ilm ve müstahakk-ı himmet ve inâyet olmağın kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Şeyhülislâm müftiyyü'l-enâm iken vefât eden Sâhibi't-Tesânîfi'r-raşîka ve Te'lîfü'l-Enîka vâlid-i mâcid-i merhûm Zekerıyyâ Efendi Mahrûse-i İstanbul'da binâ edip yevmî elli akçe ile verilegelen medrese-i şerîfelerinin mu'îdi hareket ve nevbette mülâzım alınmak recâsına izn-i âlî buyurulmak recâsını 'arz olundukda buyuruldu.

Merhûm-ı müşârun ileyh vâlid-i mâcid hazretlerinin medrese-i mezbûrelerinde müderris iken yine mahrûse-i merkûmede Halîle Sinân Paşa merhûme İsmihan Sultân Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Mustafa Efendi dâ'îlerinin berât ile mu'îdi olan

¹ 15 Muharrem 1014= Mayıs-Haziran, 1605

² Muharrem 1014= Mayıs 1605

Mevlânâ Şaban bin Hızır el-Kastamonî el-‘Arac izn-i âlî sâbıku'z-zikr mûcibince naklinden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da merhûme Mihrimâh Sultân Müderrisi iken mevleviyet ile Sofya Kazâsı sadaka [19] buyurulan Vildân-zâde Mevlânâ Ahmed Efendi dâ‘îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan

Mevlânâ Velî bin Ali el-evsatü'l-efrak an-Niğde kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a‘lâya ‘arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i İstanbul'da merhûm-u mağfûrun leh Sultân Süleymân Hân Medârisinin birinde müderris iken merhûm-u müşârun ileyhın Dârül'l-Hâdîsine nakl buyurulan kıdvetül'l-müderrisîni'l-kirâm Ali Bey-zâde Mevlânâ İbrahîm Efendi dâ‘îlerinin talebesinden

Mevlânâ Mustafa ibn el-Hâcc Yusuf el-Edirne? el-evsat el-haffü'l-lihye el-efrak.

Mevlânâ Receb bin Mahmud el-Kangırî el-evsat

Mevlânâ Eyüb Halife ibn Mehmed el-Merzifonî

Kânûn üzere teşrîfen mülâzemete kabûl buyurulmaları recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Şeyhülislâm olan a‘lemü'l-ulemâi'l-‘izâm Mevlânâ Mustafa Efendi talebesinden olup Kasaba-i Ruscuk vâiz ve nâsih[i] Mevlânâ Mehmed Efendi'nin veledi-i necîbi Mevlânâ (medrese verildi) Mustafa el-evsat el-efrak, Hazîne-i Âmire'den vazîfesi olduğundan gayri hadd-i zâtında ehl-i ‘ilm ve müstahakk-ı inâyet olmağın müstakillen mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Şeyhülislâm olan a‘lemü'l-ulemâi'l-‘izâm Mevlânâ Mustafa Efendi dâ‘îlerine vazîfe-i tekâ‘üd sadaka buyuruldukda teşrîfen talebesinden;

Mevlânâ Abdullah bin Nasrullahü'l-Ensârî,

Mevlânâ (medrese verildi) İvaz bin Hüsâm es-Saruhanî,

Mevlânâ Mehmed bin Ahmed Efendi el-İstanbulî,

Mevlânâ (medrese verildi) Yahyâ bin Abdurrahman Halebî,

Mevlânâ Ahmed bin Mehmed ibn eş-Şeyh Alâeddîn,

Mevlânâ Mehmed bin Ali el-Saruhânî,

Mevlânâ Abdullah bin Mahmud er-Rafikî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Şâm-ı Şerîf’de sâbıkâ merhûm Süleymân Hân Müderrisi Mevlânâ Cevânî dâ‘îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Resûl bin Ebî Bekir el-Beypazârî el-kesîfî’l-lihye, azlinden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a‘lâya ‘arz olundukda buyuruldu.

[20] Mahrûse-i İstanbul’da Sahn medârisinin birinde müderris iken merhûm Sultân Mehmed Medresesi’ne nakl olunan Şeyh-zâde Mevlânâ Ahmed Efendi’nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ Hüsâm bin Mustafa es-Samsûnî et-tavîlü’l-fark mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i mezbûrede Süleymâniye’nin birinde müderris iken Dârü’l-Hadîs-i Süleymâniye’ye nakl olunan fahrü’l-müderrisîni’l-fihâm Mevlânâ Yahşî Mehmed Efendi dâ‘îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan

Mevlânâ Yahyâ bin Mehmed es-Samakovî el-evsatü’l-efrak, mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ-yı müşârun ileyhî mezbûr Dârü’l-Hadîs Medresesi’ne müderris olduğunda talebesinden teşrîfen;

Mevlânâ Yusuf bin Mehmed el-Germiyânî el-evsat el-efrak,

Mevlânâ İbrahim bin Mahmud el-Hamîdî el-evsat el-efrak,

Mevlânâ Veliyyüddîn bin Ömer el-Manavgâdî el-evsatü’l-efrak, mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i Üsküdar’da merhûm Vâlide Sultân Müderrisi iken İstanbul’da Vâlide Sultân Mehmed Hân Medresesi’ne nakl olunan Nuh Efendi dâ‘îlerinin medrese-i mezbûrede berât-ı pâdişâhî ile mu‘îd-i sânisî olan Mevlânâ Mahmud bin Mehmed el-Karabağî el-evsat el-efrak mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Merhûm Şeh-zâde Sultân Mehmed Müderrisi iken Süleymâniye'den birine nakl olunan fahrü'l-müderrisîni'l-Kirâm Mevlânâ Hasan Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Receb ibn el-Hâcc Üveys el-Karamânî an Kasaba-i Bor el-evsat, mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

İstanbul'da Dârü'l-Hadîs'i Süleymâniye Müderrisi iken Şâm-ı şerîf Kazâsı'na nakl olunan fahrü'l-ulemâ Ali Bey-zâde İbrahîm Efendi dâ'îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Mehmed bin Sinân el-Üskübî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Reîsü'l-a'lemü'l-'izâm Hâce Efendi dâ'îlerinin talebesinden olup sabıkâ Mahrûse-i İstanbul'da Halîle Sinân Paşa [21] Müderrisi iken vefât eden merhûm Mevlânâ Ebû Bekir Efendi'nin veled-i necîbî olan Mevlânâ Mustafa ehl-i 'ilm ve müstahak dâ'îleri olmağın mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına sâbıkâ-i Muharrem'in evâhirinde 'arz olundukda buyurulup bu mahalle kayd olundu.

Hâlâ Şeyhülislâm ve müftiyyü'l-enâm olan a'lemü'l-ulemâi'l-a'lâm Mevlânâ Sun'ullah Efendi hazretlerinin sene-i sâbıkâ Receb'inin hilâlinden¹ işbu sene-i mübâreke hamse 'aşara ve elf Muharrem'in hilâline² gelince Fetvâ Emâneti hizmetlerinde istihdâm olunan Mevlânâ İbrahîm bin Müyesser an-Amasya el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Bu dâ'îlerinin gurre-i Receb'den³ işbu sene hamse aşara ve elf Muharrem'i guresine⁴ gelince tezkire hizmetinde olan Mevlânâ Ziyâeddîn bin Mehmed el-(Kevâkî) el-Halebî kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Hâlâ refîkımız Anadolu Kadıaskeri a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm Mevlânâ Kemâleddîn Efendi hizmetlerinin yine müddet-i mezkûrede tezkire hizmetinde olan Mevlânâ Hüseyin bin Cemaleddîn el-Canikî kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

¹ 1 Receb 1014= 12 Kasım 1605

² 1 Muharrem 1015= 9 Mayıs 1606

³ 1 Receb 1014= 12 Kasım 1605

⁴ 1 Muharrem 1015= 9 Mayıs 1606

Edirne Dârü'l-Hadîsi'nde müderris olup Saraybosna Kazâsı'na nakl olunan Mevlânâ Zünnûn dâ'îlerinin berât-ı âlişân ile mu'îdi Mevlânâ Mahmud bin Ahmed et-Tirhalavî eş-şehîr Babam-zâde mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

İstanbul'da Hankâh Müderrisi iken Sahn medârisinden birine nakl olunan mevlânâ Ahmed Efendi dâ'îlerinin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi Mevlânâ Süleymân bin Yusuf es-Selanikî el-evsat kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mahrûse-i Üsküdar'da merhûme Vâlide Sultân Müderrisi iken İstanbul'da Merhûm Sultân Mehmed Vâlidesi Sultân Medresesi'ne nakl olunan Mevlânâ Ahmed-zâde Mevlânâ Müverrih Efendi dâ'îlerinin [22] berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi Mevlânâ Ahmed bin Ali el-Menteşevî an-Karpuzlu el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Burusa Kazâsı'ndan mütekâ'id ve İstanbul'da merhûm Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nde müderris iken vefât eden merhûm Mevlânâ İbrahîm Efendi'nin berât-ı şerîf-i âlişân ile mu'îdi olan Mevlânâ [ismin üzeri karalanmış] kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Rûmilî Kadiaskeri olan a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm Mevlânâ Feyzullah Efendi dâ'îlerine ber-vech-i terakkî yevmî 250 akçe vazîfe-i tekâ'üd sadaka buyuruldukda teşrîfen talebe-i kirâmından dört nefer

Mevlânâ Mehmed bin el-Hâcc Hasan an Kasaba-i Nazilli,

Mevlânâ Mehmed bin Hüseyin el-aydînî an-Hisar-ı Kilis,

Mevlânâ Hasan bin Abdurrahman el-Aydînî,

Mevlânâ Abdülbâkî İbrahîm eş-şehîr Kâtib-zâde elكبى...emsâlinde alındığı gibi mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

[30] Mahrûse-i İstanbul'da merhûm Sultân Mehmed Hân Şeyh Ebu'l-Vefâ kuddise sırrahu Câmî'i kurbunda ihdâs ettikleri Dârü'l-Hadîsi'nde müderris iken vefât eden Nefes-zâde merhûm Mevlânâ Mustafa Efendi'nin vefâtında fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm mümeyyiz İbrahîm Efendi'nin defteri mücebinde üçü teşrîfden yedisi vefâtından olmak

üzere talebesinden on nefer tâlib-i 'ilm mülâzım alınacak iken bundan akdem Kadıasker olan Mehmed Efendi ibn eş-Şeyh Ahmed'in mahtûm tezkiresi mazmûnunca teşrîften alınacaklar sehven vefâtından alınıp teşrîfden kimesne alınmayup

Mevlânâ Ramazan bin Yahyâ el-Karamânî el-Bûrî el-evsat,

Mevlânâ (tezkire verildi) Mehmed bin Müslim el-Aydımî el-evsat,

Mevlânâ (tezkire verildi) Ahmed bin Receb el-Çorumî ellezî fikılta aynihî beyaz sır,

mümeyyiz-i müşârun ileyh defteri mücebince merhûm-ı merkûmun talebesinden olup vefâtından alınacaklardan olmağın teşrîfi mezkûreden mülâzıma alınmaları 'arz olundukda ba'de'l-kabûl kayd olundu.

Sabıkâ Kayseriyye Kadısı iken vefât eden merhûm Mevlânâ Ganâyî Mahmud Efendi'nin talebesi ahvâlini temyize ta'yîn olunan fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Mevlânâ İbrahîm Efendi alâ vechi'l-ihitimâm tefahhus ettikde

Mevlânâ Mehmed bin Hayreddîn es-Saruhanî el-evsat el-haffû'l-lihye

Mevlânâ Ali bin İbrahîm es-Saruhanî el-evsat

Mevlânâ Mehmet bin el- Hacc Kalender es-Saruhânî el evsatdan gayri talebesinden kimesne mevcûd bulunmayıp mezbûrların mülâzemete istihkâkların ihbâr etmeğın mülâzemete kabûl buyurulmaları 'arz olundukda ba'de'l-kabûl kayd olundu.

Sâbıkâ Mahrûse-i Burusa'da Kaplıca Müderrişi iken Amasya fetvâsı verilip vefât eden Mevlânâ Muslihiddîn Efendi merhûmun berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Mehmed bin Eşref es-Samsûnî el-evsat mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i ma'delet masîra 'arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Ahmed es-Saruhanî olup Mevlânâ-yı mezbûr dahî merhûm-u merkûmun dânişmendi müstehahak olup gayri dânişmendi mir ve dânişmendi olmamağın mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda kabûl buyurulup kayd olundu.

Mühür

[31] Bundan akdem mevleviyyet ile Sermin Kadısı olup vefât eden Mevlânâ Dekkâk Mehmed Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Ali Bey-zâde İbrahîm Efendi imtihan etdikden sonra iki nefer mukaddemi

Mevlânâ (tezkire verildi) Kemâl bin Seyyid el-Karamânî

Mevlânâ Mehmed bin Dervîş es-Saruhanî ba'de'l-'arz mülâzemete kabûl buyuruldu.

Kasaba-i Çorlu'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Süleymân Hân Medresesi'nde pâye-i Sahn ile müderris iken vefât eden merhûm Mevlânâ Emrullah Efendi'nin talebesi mümeyyizleri bi'l-fi'l Şeh-zâde Sultân Mehmed Hân merhûm Müderrisi kıdvetü'l-muhakkikîn Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra iki nefer dânişmendi

Mevlânâ Şaban bin Abdülkerîm el-Bolevî.

Mevlânâ Halîl bin Ali el-Alâî ba'de'l-'arz mülâzemete kabûl buyuruldu.

Sâbıkâ Bursa'da medrese-i Sultâniyede Sahn hükmü ile müderris olup Tîre Kazâsı'ndan munfasıl iken sene selâse aşere ve elf¹ Ramazanının evâhirinde ve vefât eden merhûm (Mekkî) Hüseyin Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri müşârûn ileyh Hasan Efendi imtihân etdikden sonra üç nefer mukaddemi

Mevlânâ el-Hâcc Bâlî bin Muhyiddîn er-Rûmî

Mevlânâ (medrese tevcih olunmuşdur) Mehmed bin Muharrem an-Kangrî.

Mevlânâ Süleymân bin Şaban el-Bolevî ba'de'l-'arz mülâzemete kabûl buyurulup kayd olundu.

Manisa Kadısı iken vefât eden merhûm Abdî Efendi'nin talebesi mümeyyizleri bi'l-fi'l Sahn medârisinin birinde müderris olan zübdetü'l-muhakkikîn Şeyh-zâde Mevlânâ Ahmed Efendi imtihân ittikten sonra üç nefer mukaddemi

Mevlânâ Lutfullah bin Bayram el.... . asfarânî

Mevlânâ Nasûh bin İbrahîm el-Karamânî el-haffü'l-lihye,

Mevlânâ (tezkire verildi) Mehmed bin Mahmud el-Karahîsarî el-kesîfü'l-lihye mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

¹ 1013= 1604- 1605

Burusa Kazâsı hükmi ile Havâss-ı Kostantiniyye Kadısı iken nakîbü'l-eşrâf olup vefât eden Yavuz [32] Seyyid Mehmed Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri bi'l-fi'l merhûm Şeh-zâde Sultân Mehmed Müderrisi kıdvetü'l-muhakkikîn Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra üç nefer takaddümü

Mevlânâ (tezkire verildi) Abdürrezzak bin Hacı el-Kastamonî,

Mevlânâ (tezkire verildi) Ahmed b. Hüseyin el-Canikî,

Mevlânâ Halîl bin Osman el-Hamîdî

Nikâbet-i eşrâf teşrîfinden beş nefer dânişmendi

Mevlânâ İvâz b. Yusuf el-Konevî,

Mevlânâ (tezkire verildi) İbrahîm b. Cemaleddîn es-Samsûnî,

Mevlânâ Mehmed bin İbrahîm el-Canikî,

Mevlânâ (medrese tevcîh olunmuş) , Murâd bin Abdünnebî el-Hamîdî

Mevlânâ Abdulvahhab bin Mehmed el-Bosnevî vefâtından mülâzemeteye kabûl buyurulmaları recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Arz-ı Rûm Kadısı olup Kıbrıs'da merhûm ve mağfûrun leh Sultân Selîm Medresesi'nden munfasıl iken vefât eden merhûm Seyyid Ma'rifetullah Efendi'nin talebesi mümeyyizleri müşârun ileyh Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra üç nefer mukaddemi

Mevlânâ Hasan bin Mehmed el-Bosnevî,

Mevlânâ Ömer bin Mustafa el-Üskübî eş-şehîr bi-Bakkâl-zâde,

Mevlânâ Mustafa bin Halîl es-Samsûnî mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Şâm-ı Şerîf fetevâsından mütekâ'id iken vefât eden İbâd-zâde Mevlânâ Seyyid Ali Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri müşârun ileyh Hasan Efendi tefahhusdan sonra ancak iki nefer dânişmendi

Mevlânâ Şa'bân bin Mehmed el-Bolevî,

Mevlânâ Ramazan bin Muzaffer el-Bolevî bulundukda mülâzemete istihkâkların ‘ilân etmeğın mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a‘lâya ‘arz olundukda kabûl buyuruldu.

Sâbıkâ Kütahya Kadısı olup vefât eden Seydî-zâde Mevlânâ Seyyid Mehmed Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri Dârü’l-Hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Ali Çelebi-zâde [33] Mevlânâ Abdullah Efendi imtihân etdikden sonra üç nefer mukaddemi

Mevlânâ Mahmud bin Ali es-Samsûnî,

Mevlânâ Mustafa bin Abdullah el-Bursevî,

Mevlânâ Hızır bin Velî el-Hamîdî mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ el-Hâcc Abdurrahman bin Mehmed el-Edirnevî mezbûr Mevlânâ Abdurrahman merhûm-ı merkûm Seyyid Mehmed Efendi'nin talebesi mukaddemlerinden mülkiye akdemleri olduğuna sikât-ı müderrisînden mahzar getirip mümeyyiz-i müşârun ileyh dahî ba‘de'l-imtihân mülâzemete müstehakk ehl-i ‘ilm olduğunu i‘lâm etmeğın mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda kabûl buyuruldu.

Mevlânâ Mehmed ibn el-Mevlâ el-Fâzıl el merhûm Pirlepe'li Hasan Çelebi

Mevlânâ es-Seyyid Mehmed ibn Nureddîn Hasan el-Mısırî

Mezbûran sâbıkâ Rumeli Kadıaskeri olup vefât eden sahîbi't-Tesânîfi'l-fâika ve Te’lîfi'r-Râika Ahî-zâde Mevlânâ Abdülhalîm Efendi merhûmun vefâtında hizmetlerinde mevcûd olan talebesinden olup ol makûle ehl-i ‘ilm ve sâhib-i fazl vefâtında mevcûd olan talebesi umûmen mülâzım olunmak kânûn-ı kadîm olmağın mezbûr andan gayri talebesi mülâzım alınıp mezbûrlar dahî mülâzemete müstehakk ehl-i ‘ilm oldukları ecilden merhûm-ı müşârun ileyhin rûhu şerîflerine ihtirâmen mülâzemete kabûl buyurulmaları ‘arz olundukda buyuruldu.

[...] Kadısı iken vefât eden Gazalî dimekle ma‘rûf Seyyid Mehmed Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri bi'l-fi‘l Şeh-zâde Sultân Mehmed Hân merhûm Müderrisi kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra iki nefer takaddüm

Mevlânâ Mustafa bin Ahmed el-Edirnevî,

Mevlânâ Abdülkadir bin Hazar el-Menteşâvî mülâzemete kabûl buyurulmaları recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Resul bin Yusuf el-Kocevî

Mezbûr merhûm-u merkûm kazâ-i mezbûrede Hâtuniye Müderrisi iken berât-ı pâdişâhî ile [34] mu‘îdi olmağın kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ (tezkire verildi) Velî bin Mahmud el-Hamîdî et-tavîl.

Mezbûr sâbıkâ Konya'da yevmî seksen akçe ile Dârü'l-Hadîs Medresesi'nde müderris iken vefât eden merhûm Seyyid Sun‘ullah Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olmağın vefâtından mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Amasya müftüsü iken vefât eden merhûm Şecâ‘addîn Efendi'nin talebesi mümeyyizleri bi'l-fi‘l Ayasofya Müderrisi fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Mevlânâ Razî Efendi tefahhusundan sonra ancak iki nefer dânişmendi

Mevlânâ Mehmet bin Nasûh el-Bergami el-evsat el-haffü'l-lihye el-mecrûha yedihi'l-yüsra,

Mevlânâ (tezkire verildi) Hasan bin Ali el-Bergamî el-mahrûk bi-yedihi yüsra el-evsat bulundukda mülâzemete istikâkların i‘lâm etmeğın mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Kudüs-ı Şerîf Kazâsı'ndan mütekâ‘id iken vefât eden merhûm Lâl Ahmed Efendi'nin talebesi mümeyyizleri bi'l-fi‘l Şeh-zâde Sultân Mehmed Hân merhûm Müderrisi kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra üç mukaddemi

Mevlânâ Abdurrahman bin Mustafa el-Beypazarî,

Mevlânâ İbrahîm bin Mustafa el-Burusevî,

Mevlânâ Mehmed bin Abdurrahman el-Burusevî vefâtından mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Konya Kadısı olup vefât eden Nesîmî-zâde Mevlânâ Seyyid İbrahim Efendi merhûmun talebesi mümeyyizleri müşârun ileyh Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra üç nefer mukaddemi

Mevlânâ (medrese tevcîh olunmuştur) Abdülkadir bin Ali el-İstanbulî

Mevlânâ (tezkire verildi) Hasan bin Mustafa el-Karahîsarî

Mevlânâ (tezkire verildi) Osman bin Mustafa el-Beyazarî kânûn üzere vefâtından mülâzemetle kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Amasya'da müftü ve merhûm ve mağfûrun leh Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olup vefât eden Şerîf Ahmed Efendi'nin [35] talebesi mümeyyizleri müşârun ileyh Hasan Efendi imtihân ve tefahhus etdikten sonra ancak üç nefer dânişmendi bulunup mülâzemetle istihkâkların ihbâr etmekle kânûn üzere mülâzemetleri ba‘de'l-'arz fermân olunan üç nefer tâlib-i ‘ilmdir ki zikr olunur.

Mevlânâ Ömer bin Hayreddîn es-Selanikî

Mevlânâ İsmail bin Resûl el-Amasî el-evsat an karye-i Yağmurcu

Mevlânâ Osman bin Abdurrahman el-Amasî el-evsat el-akran merhûm-ı merkûm Şerîf Ahmed Efendi'nin medrese-i mezbûrede berât-ı pâdişâhî ile mu‘îdi olan Mevlânâ (tezkire verildi) Ahmed bin Mehmed el-Amasî el evsat vefâtından kânûn üzere mülâzemetle kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyuruldu.

Sâbıkâ Mahrûse-i İstanbul Kadısı olup Kadıaskerlik tekâ‘üdü ile mütekâ‘id iken vefât eden merhûm Mevlânâ Abdülvehhab Efendi'nin talebesi mümeyyizleri bi'l-fi‘l medâris-i Süleymâniye'nin birinde müderris olan kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mevlânâ Yahyâ Mehmed Efendi ba‘de'l-’imtihân on bir nefer dânişmendini tahrîr edip kânûn üzere onu mülâzım alınıp biri bâkî kaldığı takdîrce nâ-mustahıkkın bir tarikle ilhâkıdan havf olunmağın cümlesine mülâzemetleri ba‘de'l-'arz fermân olup esâmîleridir ki zikr olunur.

Mevlânâ Mustaf ibn el-Hâcc Abdullah el- Bergamî et-tavîlü'l- efrak,

Mevlânâ Yahyâ bin Mehmed el-Bolevî el-evsat,

Mevlânâ (et-tavîl ve'l-efrak) Mehmed bin Yusuf an-Kangırî evsat,

Mevlânâ (tezkire verildi) Şaban bin Ahmed el-Kastamonî ellezî alâ cânib-i ra'sihi'l eymeni eseri't-tağun,

Mevlânâ (medrese tevcîh olundu) (tezkire verildi) Halîl bin Yusuf eş-Şuhûdi'l-el- evsat el-efrak,

Mevlânâ Yusuf bin Danyal es-Saruhanî el- Menemenî el-Kayser

Mevlânâ Mustafa bin Hüseyin el-Kastamonî el- evsat el-efrak

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Amasî el- evsat el-esfar

Mevlânâ İbrahim bin Mehmed es-Saruhânî'l-hisarî el- evsat

Mevlânâ (medrese verildi) Ali bin Mehmed el-Hamîdî el- egridirî el- kasîr

Mevlânâ Mustafa bin eş-Şeyh Ali el-Bolevî el- evsat

Merhûm-ı merkûm Mevlânâ Abdülvehhâb Efendi'nin talebesi kudemâsından olup sâbıkâ Kayseriye Kadısı iken vefât eden merhûm Mevlânâ 'Înâbî Efendi'nin veled-i necîbi olan Mevlânâ Tâhir dâ'îlerinin evkâf-ı selâtından Vazîfesi olup müstahakk-ı inâyet olmağın mülâzemeti kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Ali bin Hüseyin er-Rûmî mümeyyizi müşârun ileyhin tezkiresi mûcebince bu mahalle kayd olundu¹.

Mühür

[36] Sâbıkâ Sahn medârisinin birinde müderris iken vefât eden merhûm Cenânî-zâde Seyyid Mehmed Efendi'nin berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olan Mevlânâ Mustafa bin Beşar es-Samsûnî et-tavîl eş-şehîr bi-Sarı-zâde mülâzemeti kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Merhûm-ı merkûmun celîlesi mümeyyizleri sâbıkû'z-zikr Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra üç mukaddemileri

Mevlânâ Mustafa bin Bâyezidi'l-Üskübî el- evsat el-efrak,

Mevlânâ Ebu Bekir bin Mehmed el-Üskübî el- evsat el-mâil et-tavîl,

¹ "Mevlânâ Ali bin Hüseyin er-Rûmî... kayd olundu" kısmı derkenardır.

Mevlânâ (tezkire verildi) Seyyid Mustafa bin Seyyid Vefî el-Alâî el-evsat el-efrak mülâzemete müstahak oldukların ihbâr edip mahal oldukları ecilden mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına ‘arz olundukda buyurulup gayrîleri müderrisîne tevzi‘ olunmak buyuruldu.

Kudüs-ı Şerîf Kazâsı’ndan mütেকâ‘id iken vefât eden merhûm Hayyât Muslihiddîn Efendi'nin talebesi mümeyyizleri hâlâ merhûm ve mağfûrun leh Sultân Süleymân medârisinin birinde müderris olan kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra dört [nefer] mukaddemleri

Mevlânâ Hüseyin bin Ramazan el-Balıkesrî,

Mevlânâ Hasan bin Ömer el-Bolevî,

Mevlânâ Ali bin Ramazan es-Samsûnî,

Mevlânâ (tezkire verildi) Vildân bin Mehmed el-Kangırî vefâtından kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmaları ‘arz olundukda buyuruldu.

Rumeli Kadiaskeri ve Mekke-i Mükerrerem Kadısı olup şehîd olan merhûm Mevlânâ Yahyâ Efendi¹'nin talebesi mümeyyizleri hâlâ Süleymâniye'nin birinde müderris olan kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mevlânâ Hasan Efendi imtihân etdikden sonra cümle on dört nefer

Mevlânâ Osman bin Hızır el-Rûmî,

Mevlânâ Mustafa bin eş-Şeyh İbrahîm,

Mevlânâ Mehmed bin Yunus el-Rûmî,

Mevlânâ Hüseyin bin Ali an Karaferye,

Mevlânâ Yusuf bin el-Hâcc Ahmed el-Bergamî,

Mevlânâ (tezkire verildi) Eyyüb bin Abdülganî el-Bolevî,

[37] Mevlânâ İvaz ibn eş-Şeyh Kasım el-Kangırî,

Mevlânâ Sinân bin Behlül er-Rûmî,

Mevlânâ (tezkiresi verildi) Abdullah bin Veledân el-Kastamonî,

¹ Deftter sahibi

Mevlânâ (medrese verildi) Abdüsselam bin Murâd el-Bey pazârî,

Mevlânâ Süleymân bin Murâd el-Kangırî,

Mevlânâ Ali bin Halîl el-İskilibî,

Mevlânâ Emrullah bin Hasan el-Kastamonî,

Mevlânâ Ali bin Ataullah el-Kangırî dânişmendi bulunup iki evvelkisi Osman ve Mustafa Mekke-i Mükerrerme teşrifinden ve üçüncü Mevlânâ Muhammed sâbıkâ Rûmeli Kadıaskerliğinde tezkire hizmetinden ve dördüncü Mevlânâ Hüseyin Mekke-i Mükerrerme'den medrese i'âdesinden ve bâkî kalan on neferi vefâttan kalan üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Sefer bin Abdüsselam,

Mevlânâ-yı mezbûr dahî merhûm-ı mûmâ-ileyhin eski dânişmendlerinden olduğu kibâr-ı mevlâdan nice kimesne ihtiyâr etmeğın mülâzemeteye 'arz olunup bu mahalle kayd olundu. Mühür¹

Mezbûrân Osman ve Mustafa şerîf-i mezkûrden merhûm Ahî-zâde olunmuşlardır.

Mühür²

[42]³ Mevlânâ İbrahîm bin Üveys el-Karamânî,

Mevlânâ Mehmed bin Abdülgânî el-Burusevî,

Mevlânâ Abdullah bin Feyzullah el-Germiyânî mezbûrün bundan akdem mevleviyyet ile Sermin Kadısı olup vefât eden Mehmed Efendi merhûmun bakâyâ talebesidir ki, mümeyyizleri fahrü'l-müderresini'l-kirâm Ali bin Bey-zâde Mevlânâ İbrahîm Efendi'nin defteri mücebince ale't-tertib isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Bâlî bin Mehmed es-Saruhanî,

Mevlânâ(mülâzım şüd) Ömer bin Pîr Nazar el-Bolevî,

Mevlânâ (mülâzım şüd) Şaban bin İsa el-Alâî,

¹ "Mevlânâ Sefer bin Abdüsselam...mahalle kayd olundu" kısmı derkenardır.

² "Mezbûrân Osman ve Mustafa... olunmuşlardır.Mühür" kısmı derkenardır.

³ Bundan sonra 37-42. sayfalar arasında boşluk bırakılmış

Mevlânâ Receb b. Dâvud el-Bolevî,

Mevlânâ Abdurrahman bin Hacı el-Bolevî,

Mezbûrûn sâbıkâ Mahrûse-i Burusa Sultâniyesi'nden Sahn hükmü ile müderris olup Tire Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât eden merhûm Hüseyin Efendi'nin bakâyâ talebesidir ki mümeyyizleri olan bi'l-fi'l Şeh-zâde Sultân Müderrisi kıdvetü'l-muhakkikîn Mevlânâ Hasan Efendi'nin defteri mûcebince ale't-tertîb isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Receb bin el-Hâcc Hasan an-Gerede,

Mevlânâ (mülâzım şüd fi 7) Mehmed bin Mustafa an Karesi,

Mevlânâ Bayram İbn-i el- Hac Ahmet es-Saruhânî,

Mezbûrûn sâbıkâ Mağnisa Kadısı iken vefât eden merhûm Abdî Efendi'nin bakâyâ talabesidir ki mümeyyizleri Şeyh-zâde Mevlânâ Ahmed Efendi'nin defteri mûcebince ale't-tertîb isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa el-Alâî,

Mevlânâ Ali bin Şaban el-Karahîsarî,

Mevlânâ Mustafa bin el-Hâcc Ahmed Karahîsarî,

Mevlânâ Abdülcabbâr bin Memi el-Bolevî,

Mevlânâ Osman ibn-i el-Hâcc el-Karesî,

Mevlânâ Mûsâ bin Yusuf el-Canikî,

Mevlânâ Ebu Bekir bin Süleymân el-Beypazarî,

Mevlânâ Halîl bin Osman el-Hamîdî,

Mevlânâ Ahmed bin Abdülfettâh el-Kastamonî,

Mevlânâ Mehmed bin Hayreddîn el-Kastamonî

Mezbûrûn nakîbü'l-eşrâf iken vefât eden[43]Yavuz Seyyid Mehmed Efendi merhûmun bakâyâ talebesidir ki mümeyyizleri bi'l-fi'l merhûm Şeh-zâde Sultân Mehmed Müderrisi Mevlânâ Hasan Efendi'nin defteri mûcebince ale't-tertîb isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Ali es-Samsûnî,

Mevlânâ Hasan bin Himmet es-Samsûnî,

Mezbûrân fetvâ ile Cezîre-i Kıbrıs'da merhûm Sultân Selîm Medresesi'nden munfasıl iken vefât eden merhûm Seyyid Ma'rifetullah Efendi'nin talebesi bakıyyesidir ki mümeyyizleri müşârun ileyh Mevlânâ Hasan Efendi'nin defteri mûcebince ale't-tertib isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa es-Samsûnî,

Mevlânâ Osman bin Mehmed el-Bolevî,

Mevlânâ Şaban bin Çırağ el-Kastamonî,

Mevlânâ Mustafa bin Ramazan es-Samsûnî,

Mevlânâ Abdurrahîm bin Şükrullah es-Samsûnî,

Mevlânâ Hasan bin Receb el-Bolevî,

Mevlânâ İsmail bin Mehmed es-Samsûnî,

Mevlânâ Yusuf bin Mustafa an-Karahîsâr-ı Şarkî,

Mezbûrûn sâbıkâ Kütahya Kadısı olup vefât eden Seydî-zâde Mevlânâ Seyyid Mehmed Efendi merhûmun bakâyâ talebesidir ki mümeyyizleri fahrü'l-müderresini'l-kirâm Ali Çelebi-zâde Mevlânâ Abdullah Efendi'nin defteri mûcebince ale't-tertib isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Mahmud bin Sevindik es-Samsûnî,

Mevlânâ Muharrem bin Ramazan es-Samsûnî,

Mevlânâ Süleymân bin Pîrçe el-Bolevî,

Mevlânâ Receb bin Mehmed es-Samsûnî,

Mevlânâ Mustafa bin Ahî es-Samsûnî,

Mevlânâ Mehmed bin Ali el-Bolevî,

Mezbûrûn sâbıkâ Erzurûm Kadısı iken vefât eden Gazzâlî dimekle ma'rûf merhûm Seyyid Mehmed Efendi'nin bakâyâ talebesidir ki mümeyyizleri fahrû'l-müderrişini'l-kirâm Hasan Efendi'nin defteri mücebince ale't-tertib isimleri kayd olundu.

Mevlânâ İbrahîm bin Mehmed el- Edirnevî,

Mezbûr İbrahîm sâbıkâ Şâm-ı şerîf fetvâsından teka'üd iken vefât eden merhûm İbâd-zâde Seyyid Ali Efendi'nin [44] talebesinden olduğunu mümeyyizleri fahrû'l-Müderrişini'l-kirâm Mevlânâ Hasan Efendi bi'l-müşâfehe ihbar edüp yedine mahtûm tezkire vermegin nevbet-i âtiyede mulâzım olmak üzere kayd olundu.

Mevlânâ İbrahîm bin Zinnûn el-Amasî,

Mevlânâ Hüssam bin Receb el- Samsûnî,

Mevlânâ Hızır bin Maksûd el-Beypazarî,

Mezbûrûn sâbıkâ Küds-i Şerîf Kazâsı'ndan mütekâ'id iken vefât eden merhûm Lâl Ahmet Efendi'nin bakâyayı talebesidir ki mümeyyizleri Şeh-zâde Sultân Mehmed merkûmun Müderrişi fahrû'l-müderrişini'l-kirâm Mevlânâ Hasan Efendi'nin defteri mücebince ale't-tertib isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Sefer bin Ebî Bekir el-Kastamonî,

Mevlânâ Ali bin Seyfullah el-Beypazarî,

Mevlânâ es-Seyyid Mustafa bin Şeyhi es-Samsûnî,

Mezbûrûn sâbıkâ Konya Kadısı olup vefât eden Nesîmi-zâde Mevlânâ Seyyid İbrahîm Efendi merhûmun bakâyâ talebesidir ki mümeyyizleri müşârun ileyh Hasan Efendi'nin defteri mücebince ale't-tertib isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Receb bin Ubeydullah el-Bolevî,

Mezbûr sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Fetvâsından mütekâ'id iken vefât eden sabıku'z-zikr merhûm Abbad-zâde Efendi'nin talebesinden olup tahrir olunduklarında hasta bulunmakla hazır olmadığı mümeyyizleri müşârun-ileyh Hasan Efendi'nin huzurunda udûl ihbârı ile sübût-ı zuhur bulduğun mümeyyiz-i müşârun-ileyhe bil müşâfehe ihbâr edüp yedine mahtum tezkire vermeğin kayd olundu.

Mevlânâ Muhammed bin Nasuh el-Kümri mezbûr sâbıku'z-zıkr merhûm Yavuz Efendi'nin Süleymâniye'de müderris iken talebesinden olup izni ile sılasına gidüp talebesi tahrir olundukda hazır olmadığına gadr-ı şer'îsi olduğu mümeyyizleri müşârun-ileyh Hasan Efendi'nin huzurunda zuhur bulduğunu mümeyyiz-i müşârun ileyh bil müşâfehe ihbâr etmeğın kayd olundu.

[45]Sâbıkâ Kudüs-i Şerîf Kadısı olup vefât eden Tekmeci-zâde damadı merhûm Ahmed Efendi'nin talebesinden olduğuna yedinde merhûm-ı merkûmun mahtûm tezkiresi olan

Mevlânâ Süleymân bin Ahmed el İlgûnî el evsat,

nevbet-i âtiyede mülâzım alınmak üzere bakâyâya kayd olundu.

Sâbıkâ Konya Kadısı olup vefât eden merhûm Nesimi-zâde Seyyid İbrahim Efendi'nin üçüncü dânişmendi olduğuna yedinde merhûm-ı merkûmun hatemi ile mahtûm tezkiresi olan Mevlânâ Abdülfettah bin Sinân el-Karamânî mümeyyizleri müşârun-ileyh Hasan Efendi imtihan edip istihkâkı ihbâr edüp hîn-i tahrîrde diyarında ihtilâl olmağla gelmeğe mecâli olmadığını sikat ihbâr ettikleri ecilden nevbet-i âtiyede mülâzım olmak üzere bakâyâ kayd olundu.

Mevlânâ Recep bin İshak el Alâî,

Mevlânâ Mustafa bin el-Hac Münevver el-Kastamonî,

Mevlânâ Receb bin Şaban el-Kastamonî,

Mezbûrûn sâbıkâ Kudüs-i Şerîf Kazâsı'ndan mütekâ'id iken vefât eden merhûm Hayyad Muslihiddîn Efendi'nin bakâyâ talebesidir ki mümeyyizleri müşârun ileyh Hasan Efendi'nin defteri mûcebince ale't-tertîb isimleri kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Abdurrahman bin Hıdır Balî (Niğdevî) ,

Mevlânâ Veliyyüddîn bin Süleymân el-Germiyanî,

Mezbûrlar dahî merhûm mezbûr Hayyât Muslihiddîn Efendi talebesinden olup

Mevlânâ Abdurrahman Semân ve elf senesinde¹,

Mevlânâ Veliyyüddîn selâse aşere ve elf senesinde²,

mürettebat olup vilâyetlerinde ihtilâl olmağla gelmeğe mecâlleri olmadığını sikât ihbâr etmeğin bi-iznihi te‘âlâ gelecek nevbetlerde kânûn üzere mülâzım olmak üzere bu mahalle kayd olundu.

Mühür

[50] Bismillahîrrahmanirrahîm.

El-hamdü lillâhi refî‘u'd-derecât Kâdiye'l-hâcât ve's-salâtü ale'n-nebiyyi'l-bâdî ilâ tarîk-i müstakîm bi-şerî‘ati'l-garrâ ve dînihi'l-kavîm ve alâ âlihi ve utretihi ve aşiretihi mülâzımı atabetihi ve müeyyid-i şerî‘atihi saltanat-ı kâhire üdîmet eyyâmiha'z-zâhire bekâsı için zaviye-i inzivâda safâ-yı tayyibet ile du‘âda iken sene semâniye aşere ve elf şevvâl ferhunde fâlinın altıncı günü³ cânib-i Cenâb-ı Zillüllahî vâfık-ı bârigâh-ı cihân-penâhîden kabûl kabûl-ı vezzân ve kevkeb-i ikbâl firûzân olup, def‘a-i sâniyede bu dâ‘îlerine Kadıasker-i Rumeli ‘inâyet-ü ihsân buyuruldukda, teşrîfinden kânûn üzere melâzemeti fermân olunan dört nefer tâlib-i ilimdir ki zikr olunur.

Mevlânâ Abdüssamed bin Mustafa an-Kasaba-ı Zile,

Mevlânâ Ahmed bin Hüseyin Efendi eş-şehîr Kınalı-zâde,

Mevlânâ Abdülkerîm bin Rıdvan el-Kadı es-Seyfî,

Mevlânâ es-Seyyid Hüseyin ibn-i es-Seyyid Mehmed Efendi es Surûrî,

A‘lemu'l-ulemâi'l-'izâm ekremü'l-füdalâi'l-kirâm Kemâleddîn Efendi'ye def‘a-i sâlisede kazâ-i Kadıasker-i Anadolu sadaka olundukda teşrîfinden kânûn üzere mülâzemeti fermân olunan dört nefer tâlib-i ilimdir ki zikr olunur.

Mevlânâ Hıdır ibn-i eş-Şeyh Ömer el-Akşehrî,

Mevlânâ Bayram bin Mûsâ el-Kastamonî,

Mevlânâ Yusuf bin Ya‘kub el-Karahîsârî,

¹1008= 1599/1600

²1013= 1604/1605

³6 şevval 1018= 2 Ocak 1610

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Bursevî,

Mûmâ-ileyh Kemaleddîn Efendi def`a-i sâniyede Anadolu Kadıaskerliğinden tekâ'üd etdiklerinde sadaka olunan iki yüz elli akçe ulûfelerinin kânûn üzere teşrîfinden mülâzemeti fermân olunan dört nefer tâlib-i ilimdir ki zikr olunur.

Mevlânâ Mehmed bin Abdurrahman serveli'l Halebî,

Mevlânâ Ali bin Mehmed an Kasaba-i Çatalca,

[51] Mevlânâ Hanefi bin Salih en-Nahcivanî,

Mevlânâ İbrahim bin Hasan Dubniçevî,

A'lemü'l-ulemâi'l-kirâm Mustafa Efendi dâ'ileri def`a-i sâniyede Anadolu Kadıaskerliğinden tekâ'üd etdikde sadaka buyurulan iki yüz elli akçe ulûfe teşrîfinden kânûn üzere mülâzemeti fermân olunan dört neferdir ki zikr olunur.

Mevlânâ Mahmud bin Mustafa el-Akhisarî,

Mevlânâ Abdurrahman bin Süleymân el-Canikî,

Mevlânâ Hüseyin bin Hasan an Ustrumcevî,

Mevlânâ Esad ibn-i el-Kadı Bayram el-Hurpiştevî,

Mevlânâ Veli bin Burhan el-Aydinî,

Mevlânâ Mustafa bin Süleymân el-Akşehrî,

Mevlânâ Mustafa bin Dede Şeyh el-Kastamonî,

Mevlânâ İsa ibn-i el-Hâcc Mehmed el-Aydinî el-Birgivî,

Mezbûrûn dört nefer Sultân-ı a'zam Hâkân-ı efham sa'âdetlü pâdişah-ı âlempenâh halledet-i hilâfete hazretlerinin imâmları umdetü'l-ulemâi'l-'izâm Mustafa Efendi dâ'ilerinin talebesinden olup Edirne Kazâsı tekâ'üdi sadaka buyuruldukda teşrîfen mülâzemetleri fermân olunmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Cemâleddîn es-Samsûnî,

Mevlânâ-yı mezbûr Mekke-i Mükerrerme'de Kayıtbay Medresesi'nde sâbıkâ Mekke-i Mükerrerme Kadısı umdetü'l-ulemâi'l-kirâm Cafer Efendi dâ'ilerinin beratlı

mu'idi olup munfasıl oldukda kânûn üzere ba'de'l-'arz mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Abdurrahman el-Germiyânî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Sahn Müderrisi kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn Sinân-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu'idi olup altmış pâyesiyle Hazret-i Ebî Eyyüb Medresesi'ne hareket etdikde kânûn üzere müncezen mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Derviş Enam bin Mahmud el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Şah Sultân Müderrisi kıdvetü'l-müderrisîni'l-kirâm Şa'ravî Abdurrahîm Efendi'nin beratlı mu'idi olup Zâl Paşa Sultânî dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

[52]Mevlânâ Abdülkerîm bin Mûsâ el Akşehrî Mahmiye bi-(Hamid)

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Burusa'da Yıldırım Hân Müderrisi kıdvetü'l-muhakkikîn Muslihîdin Efendi'nin beratlı mu'idi olup İstanbul'da Hâce Hayreddîn Medresesi'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu

Mevlânâ İbrahîm bin Hıdır es-(Sulûbî)

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Edirne Kadısı 'ulemai'l-'izâm Kara Çelebi-zâde Mehmed Efendi'nin talebesinden olup sitte aşere ve elf târihinde mîrî çayır hidmetinde bulunup kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulamağın kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Numan el-Menteşevî,

Mevlânâ-yı mezbûr dahî mûmî-ileyh Efendi'nin talebesinden olup seb' aşere ve elf senesinde¹ Edirne'de mîrî çayır hidmetinde bulunup kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ali bin Hasan el-Bolevî el-Mengenî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Edirne Kadısı kıdvetü'l-ulemâi'l-kirâm Muzaffer Efendi'nin talebesinden olup mîrî çayır hidmetinde bulunmağın kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyuruldukda bu mahalle kayd olundu.

¹ 1017= 1608/09

Mevlânâ Hasan bin Abdi el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Medîne-i Ebî Eyyüb Ensarî Kadısı kıdvetü'l-'ulemâi'l-kirâm Mehmed Efendi dâ'ilerinin talebesinden olup sitte aşerete ve elf târihinde mîrî çayır hizmetinde bulunup mülâzemete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Nesimi bin Hasan et-Timurhisarî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Rüstem Paşa Müderrisi kıdvetü'l-muhakkikîn Şeyhî Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Mihrimâh Sultân dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Şeyh Mehmed bin Sefer el-Akhisârî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Zâl Paşa Müderrisi Çavuş-zâde kıdvetü'l-müdrisîni'l-kirâm İbrahîm Efendi'nin berâtlı mu'îdi olup Şah Sultân dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Cafer bin Yusuf,

Mezbûr Hasan Paşa Medresesi'nden kıdvetü'l-muhakkikîn Nevâlî-zâde Ata Efendi'nin berâtlı mu'îdi olup Ali Paşa Medresesi'ne hareket etdikde kânûnen mülâzemete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

[53] Fî gur-re-i Muharremi'l-haram li-sene tis'a aşere ve elf¹ hutimet bi'l-hayr ve's-sa'âde

Mevlânâ Hıdır bin Mehmed el-Amasî,

Mevlânâ-yı mezbûr Sadru'l-ulemâi'l-'izâm Şeyhu'l-islâm müftiyyü'l-enâm Mehmed Efendi hazretlerinin talebesinden olup Fetvâ Emâneti hizmetinde olmağla mülâzemete kabûl buyurulmağla bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Ali Çelebi ibn-i Mehmed Efendi eş-şehîr Bahâeddîn-zâde,

Mevlânâ-yı mezbûr bu dâ'îlerinin talebesinden olup tezkirecilik hizmetinde olmağla mülâzemete kabûl buyurulmak recâsına 'arz olundukda buyurulmağın bu mahalle sebt olundu.

Mevlânâ İsmâil bin Mustafa el-Akhisârî el-Burusevî,

¹ 1 Muharrem 1019= 26 Mart 1610

Mevlânâ-yı mezbûr a'lemu'l-'izâm refikımız Kemaleddîn Efendi dâ'îlerinin talebesinden olup tezkirecilik hizmetinde olmağla mülâzemet kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâya 'arz olundukda buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa ibn-i el-Hâcc Hasan et-Timurhisârî,

Mevlânâ Ahmed bin Şeyh el-Moravî,

Mevlânâ Mehmed bin Fazlullah el-Ayazmendî,

Mevlânâ Halîl ibn-i el-Hâcc İsa el-Lâzikî,

Zikrolunan dört nefer tâlib-i 'ilm sâbıkâ Rumeli Kadıaskeri olan a'lemu'l-ulemâ'il-kirâm Mehmed Efendi'nin talebesinden olmağın Rumelin'de def'a-i sâlise tekâ'ud etdiklerinde kânûn üzere vazîfe teşrîfinden mülâzemetleri fermân olmağın bu mahalle tahrîr ve imlâ olundu.

Mevlânâ Ramazan bin İbrahîm el-Ayvalî,

Mevlânâ-yı mezbûr Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle sâbıkâ Âmid Kadısı olan umdetü'l-ulemâ Çalık-zâde Abdurrahman Efendi'nin medrese-i mezkûrede beratlû mu'îdi olup munfasıl olduğundan kânûn üzere mülâzemeti fermân olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Yahşi Ahmed bin Şa'ban el-İstanbulî,

Mevlânâ-yı mezkûr Selânik'de Sultân Murâd Medresesi'nde umdetü'l-muhakkikîn Süleymân Efendi'nin beratlû mu'îdi olmağın munfasıl oldukda mülâzemet kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Abdüsselam bin Alâeddîn el-Pojegavî,

Mevlânâ-yı mezbûr Edirne'de sâbıkâ Dârü'l-Hadîs Müderrisi olan umdetü'l-ulemâ'il-muhakkikîn Ahmed Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlû mu'îdi olup tekâ'ud etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ İslâm bin Mustafa es-Sivâsî,

Mevlânâ-yı mezbûr Edirne'de sâbıkâ Sultân Murâd Hân,

[54] Dârü'l-Hadîsi Müderrisi umdetü'l-muhakkikîn Mekkî Ali Efendi dâ'îlerinin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup munfasıl oldukda mülâzemeteye kabul buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ali bin Yusuf es-Samsûnî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Mahmud Paşa Müderrisi üsvetü'l muhakkikîn Dâvud-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Şâh Sultân dâhiline hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed Rızâ Çelebi,

Mevlânâ-yı mezbûr vücûh-ı ulemâi'l-'izâmdan merhûm Dursun-zâde Abdullah Efendi dâ'îlerinin veled-i necîbi olup ve bu dâ'îlerinin talebesinden olup her vechile mülâzemeteye lâayık olmağın kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâya 'arz olundukda buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Seyyid Yunus Çelebi,

Mevlânâ-yı mezbûr şuyûh-ı ulemâ-i a'lâmdan merhûm Zeyrek-zâde Mehmed Efendi dâ'îlerinin oğlu ve sâbıkâ Şeyhülislâm olan sadru'l-ulemâi'l-ehille Sun'ullah Efendi dâ'îlerinin talebesinden olup yigirmi beş akçe vazîfeye dahî mutasarrıf olmağın atebe-i aliyye mülâzemetine kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâya 'arz olundukda buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ebu's-Suud bin Pîr Mehmed Eş-şeyh Şemseddîn ,

Mevlânâ-yı mezbûr dâ'îlerinin talebesinden olup merhûm ve mağfûrun leh Şeyh Şemseddîn Sivasî kuddise sirruhu hazretlerinin oğlu olup müstahakk-ı inâyet olmağın evlâd-ı meşâyıha ihtirâmen müstakillen mülâzım olunmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâya 'arz olundukda buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mûsâ bin İskender es-Samsûnî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Bosna Kadısı ve zamîme tarîkiyla Selçuk Sultân Müderrisi olan Sufî Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup infisâlinde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Abdülaziz bin Mehmed et-Tirevî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Dârü'l-Hadîs-i Süleymâniye Müderrisi olan umdetü'l-mevâlîyyü'l-' 'izâm Ali Çelebi-zâde Abdullah Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Selânik Kazâsı'na hareket etdiklerinde mülâzemeti buyuruldu.

Mevlânâ Salih bin Mehmed el-Menteşevî,

Mevlânâ-yı mezbûr müşârun ileyh Abdullah Efendi'nin talebesinden olup bin on altı târihinde Selânik'te çuka hizmetinde olmağla kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

[55] Fi'l-yevmi't-tâsi' aşere min Saferi'l-hayr li-sene tis'a aşere ve elf¹.

Mevlânâ Receb bin İshak el-Bolevî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Sahn Müderrisi umdetü'l-Müderrisini'l-fihâm Abdullah Efendi'nin sahnında beratlı mu'îdi olup Edirne'de merhûm Sultân Bâyezid Hân Medresesi'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Siyami bin Veli el-Aydinî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle Âmid' Kadısı olup hâlâ Halep Kazâsı'ndan munfasıl umdetü'l-ulemâi'l-kirâm Mehmed Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Halep Kazâsı'na hareket etdikde mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Hâk-i Çây-i değildir, Mevlânâ-yı mezbûrun tezkiresi tevcihiyle tashîh olunmuştur. Mühür²

Mevlânâ Mustafa ibn-i el-Hâcc Ahmed el-Belgradî,

Mevlânâ-yı mezbûr mûmâ ileyh Mehmed Efendi'nin Sahnında beratlı mu'îdi olup Âmid Kazâsı'na hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Abdurrahman el-Hamîdî an Kasaba-i Keçiborlu,

¹ 19 Safer 1019= 13 Mayıs 1610

² "Hâk-i Çây-i olunmuştur. Mühür" kısmı derkenardır.

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Sahn Müderrisi üsvetü'l-kirâm Nurullah Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Sakız Kazâsı'na hareket etdikde kânûn üzere mülâzemetete kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Hüve

Bu dâ'ileri Âmid Kadısı iken Hüsreviye Medresesi'nde mu'îdimiz olan Siyâmi bin Velî el-Aydînî sâbıkâ Rumeli Kadıaskeri olan faziletli Yahyâ Efendi hazretleri zamân-ı şerîflerinden sehven âher kayd olunmak ile hâlâ mahalli tashîh buyurulmak ümidine varaka-i hulûs irsâl olundu.

Mühür

Fi'l-yevmi't-tâsi' aşere min Saferi'l-hayr li-sene tis'a aşere ve elf¹.

Mevlânâ İbrahîm bin Mehmed eş-Şâmî,

Mevlânâ-yı mezbûr Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle sâbıkâ Âmid Kadısı olun umdetü'l-mevâlî'l-kirâm Tâceddîn Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup kazâ-i mezbûrdan munfasıl oldukda kânûn üzere mülâzemetete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Receb bin Himmet es-Samsûnî,

Mevlânâ Osman bin İlyas el-Kastamûnî,

Mevlânâ Taceddîn bin Habib el-Bolevî,

Mevlânâ Mehmed bin İlyas et-Timurhisârî,

Zikr olunan dört nefer tâlib-i 'ilm sâbıkâ Mekke-i Mükerrreme Kadısı olup hâlâ Yenişehir Kazâsı sadaka buyurulan umdetü'l-ulemâi'l-kirâm Şeyh Mehmed Efendi dâ'ilerinin talebesinden olmağın Mekke Kazâsı sadaka buyuruldukda teşrîfen kânûn üzere mülâzemetleri fermân olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Kudbeddîn bin Mehmed en-Niğdevî,

Mevlânâ-yı mezbûr Medîne-i Âmid'de Hüsrev Paşa Medresesi zamîmesiyle sâbıkâ Âmid Kadısı olan Şânî Efendi dâ'ilerinin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup 'arz-

¹ 19 Safer 1019= 13 Mayıs 1610

ı Rûm Kazâsı'na hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın kayd olundu.

[56] Mevlânâ Abdüllatif bin Abdurrahman el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr hâlâ Hankâh Müderrisi umdetü'l-muhakkikîn Hüseyin Efendi dâ'îlerinin sâbıkâ Ali Paşa Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup Pîrî Paşa dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Müstecâb bin Bâlî es-Samsûnî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da Mehmed Ağa Müderrisi Şeyh-zâde umdetü'l-müderrisîn Ali Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Şah Hûban dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min Rebî'î'l-evvel li-sene 19¹

Mevlânâ Ali bin İsfendiyar el-Bolevî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Mahmud Paşa Müderrisi olan umdetü'l-mehâdîmü'l-kirâm Ebu's-Suud-zâde Mehmed Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olmağın Sadr-ı a'zam Murâd Paşa hazretlerinin medrese-i şerîfelerine hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ömer bin Osman el-Kocavî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ İstanbul'da Sinân Paşa hâricinde müderris olan Şâh Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Bursa'da Yıldırım Hân Medresesi'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle sebt ve kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Halîl el-Bergamavî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Bursa'da Sultân Müderrisi üsvetü'l muhakkikîni'l-fihâm Helvacı-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi sânsî olmağın Sahna hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti fermân olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Murâd et-Toyranî,

¹ 20 Rebiulevvel 1019= 12 Haziran 1610

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ İstanbul'da Vâlide-i Cedîd Müderrisi zeyne'l-muhâdîmi'l-fihâm Çivi-zâde Şeyh Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi evveli olup Süleymâniye'ye hareket etdikde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Abdurrahîm bin Süleymân es-Sirozî,

Mevlânâ-yı mezbûr müşârun ileyh Şeyh Mehmed Efendi'nin medrese-i mesfûrede mu'îd-i sânisî olmağın vech-i mestûr üzere hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Ebî Bekir el-Menemenî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da sâbıkâ Nişancı Paşa Müderrisi üsvetü'l müdekkıkîn Bahri-zâde Abdülbakî Efendi'nin beratlı mu'îdi olmağın Zal Paşa hâricine hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

[57] Mevlânâ Sefer bin Ali el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Mekke-i Mükerreme Kadısı olan muhtâru'l-ulemâi'l-a'lâm Abdülcabbâr-zâde Dervîş Mehmed Efendi'nin Kayıtbay Sultân Medresesi'nde beratlı mu'îdi olmağın munfasıl olduklarında kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Muslihiddîn bin Hıdır el-Karamânî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da sâbıkâ Ali Paşa-yı Cedîd Müderrisi Nevâlî-zâde aynü'l-Müderrisini'l-fihâm Ataullah Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Pîrî Paşa dâhiline hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Yakub et-Tosyevî,

Mevlânâ-yı mezbûr Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Cafer Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Kudüs-i şerîf Kazâsı'na hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Abdülma'bud bin Hasan el-Bosnevî el Hersekî,

Mevlânâ-yı mezbûr Üsküdar'da sâbıkâ Vâlide Müderrisi muhtâru'l-mehâdîmi'l-kirâm Şemsi Efendi-zâde şeyh Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi-i sânisî olup Sultân

Selîm Hân Medresesi'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Burhan bin Abdullah Kankırî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da sâbıkâ Pîrî Paşa dâhilinde müderris Hüseyin Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Hankâh dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzım olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ramazan bin Nasuh es-Samsûnî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da sâbıkâ Vefa'da Hâkâniye-i Cedîde Müderrisi umdetü'l-ulemâ Hidayetullah Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Yenişehir Kazâsı'na hareket etdikde kânûn üzere mülâzım olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa ibn-i eş-Şeyh Ömer el-Karamânî,

Mevlânâ-yı mezbûr Mağnisa Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât eden merhûm Veli Efendi'nin Rodos'da Sultân Süleymân Hân Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup Sahna hareket etdikde mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle sebt ve kayd olundu.

Mevlânâ Abdûlbâkî bin Süleymân an-Kasaba-i İshaklar,

Mevlânâ Abdünnebî bin Berkûlî an-Vilâyet-i Teke el-mecrûhu'l ibham fî yedihi'l-yüsrâ,

Mevlânâ Receb bin Abdüsselâm el-Germiyânî,

Mevlânâ Bâlî bin Sefer el-Germiyânî,

Zikr olunan dört nefer tâlib-i ilim Edirne'de sâbıkâ Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olan umdetü'l-ulemâ Cağfer Efendi'nin talebesinden olup Kudüs-i şerîf Kazâsı'na hareket etdikde teşrîfinden kânûn üzere mülâzemetleri buyurulmağın kayd olundu.

[58] Mevlânâ Abdüllatif ibn-i Mevlânâ Fazlullah el-Bolevî eş-şehîr Hâce-zâde,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul Kazâsı'ndan munfasıl muhtârü'l-fudalâi'l-kirâm Ahî-zâde Hüseyin Efendi'nin İstanbul'da merhûm Sultân Mehmed Hân Dârü'l-Hadîs'inde beratlı mu'îdi olup hareket etdiklerinde kânûn üzere mülâzım olmağın bu mahalle sebt ve kayd olundu.

Mevlânâ Şaban bin Abdullah el-Kefevî,

Mevlânâ-yı mezbûr Selânik Kadısı üsvetü'l mevâlî Nuh Efendi'nin talebesinden olup semân aşere ve elf târîhinde çuka hizmetinde bulunup kânûn üzere mülâzım olmağın kayd olundu.

Fî gurre-i Cumâde'l-‘ûlâ li-sene 19¹.

Mevlânâ Kemal İsmail bin Yunus el-Kastamonî,

Mevlânâ Dâvud bin Halife el-Ayintâbî,

Mevlânâ eş-Şerîf Mehmed ibn-i eş-Şerîf Ömer el-Ağrasî el-Hamîdî,

Mevlânâ Abdünnebi bin Mehmed el-Gönânî,

Zikr olunan dört nefer tâlib-i ‘ilm Şâm Kadısı iken Mekke-i Mükerreme Kazâsı sadaka olunan eşrefü'l-ulemâi'l-‘izâm Şerîf Efendi'nin talebesinden olup, Kâ‘be-i mu‘azzama teşrîfinden kânûn üzere mülâzemetleri fermân olunmağın, bu mahalle ketb-ü tahrîr olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Halîl el-Manavgadî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Amid Kadısı umdetü'l-mevâlî Sinân Efendi'nin zamîmesi Hüsrev Paşa Medresesi'nde beratlı mu‘îdi olup munfasıl oldukda mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Ali bin İbrahîm el-Karesî,

Mevlânâ-yı mezbûr Burusa'da sâbıkâ Sultân Müderrisi olan umdetü'l-muhakkikîn Helvacı-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu‘îd-i evveli olup Sahna hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti fermân olmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Hüsam bin Hasan es-Samsûnî,

Mevlânâ-yı mezkûr Üsküdar'da sâbıkâ Mehmed Paşa dâhili Müderrisi üsvetü'l-ahâlî Mehter-zâde Efendi'nin beratlı mu‘îdi olup Hankâh dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle ketb olundu.

Mevlânâ Yusuf bin Ahmed an Kasaba-i Varna,

¹ 1 Cemaziyelevvel 1019= 22 Temmuz 1610

Mevlânâ-yı mezbûr Anadolu Kadıaskerliğinden munfasıl efhamü'l-ulemâi'l-fihâm Sinân-zâde Mehmed Efendi'nin talebesinden olup sâbıkâ tezkireciliği hizmetinde olmağla kânûn üzere mülâzemeti fermân olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Abdurrahman bin Mehmed el-Ankaravî,

Mevlânâ-yı mezbûr mukaddimâ Pîrî Paşa dâhili Müderrisi [59] umdetü'l-muhakkikîn Bâlî Efendi'nin beratlû mu'îdi olup Hankâh dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Halîl bin Mustafa el- (Gülîkesrî) , الكوليكسري

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Üsküdar'da Valide Sultân Müderrisi Nâzır-zâde umdetü'l-ulemâ Efendinin beratlû mu'îd-i evveli olup Yenişehir Kazâsı'na hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Hasan bin Ahmed et-Tırhalavî,

Mevlânâ-yı mezbûr müşârun ileyh Efendinin medrese-i mezkûrede beratlû mu'îd-i sânisî olup vech-i meşrûh üzere hareket etdikde mülâzemeti kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ İbrahîm ibn-i eş-Şeyh Mahmud el-Makdesî,

Mevlânâ-yı mezbûr a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm hâlâ Sadr-ı Anadolu'da olan Kemaleddîn Efendi'nin talebesinden olup sâbıkâ Selânik Kadısı olduklarında mezbûru çuka hizmetine ta'yîn idüp edâ-yı hizmet etmekle kânûn üzere mülâzemeti kabûl olmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed ibn-i eş-Şeyh Mahmud et-Tırhalavî,

Mevlânâ-yı mezbûr a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm sâbıkâ Rumeli Kadıaskeri olan Abdülaziz Efendi'nin talebesinden olup tezkirecilikleri hizmetinde olmağla infisâllerinde kânûn üzere mülâzemeti kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed bin Pîrî el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr hâlâ Sakız Kadısı olan Nurullah Efendi'nin sâbıkâ İstanbul'da Fâtıma Sultân Medresesi'nde beratlû mu'îdi olup Sahna hareket etdikde mülâzım olunmağın kayd olundu.

Mevlânâ Hüseyin bin Bayram el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Bağdad Kadısı umdetü'l-ulemâ İsmail Efendi'nin belde-i mezbûrede Mercâniye Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup munfasıl oldukda kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Ahmed el-Aydinî,

Mevlânâ-yı mezbûr hâlâ Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi olan Bâlî Efendi'nin sâbıkâ Hankâh dâhilinde beratlı mu'îdi olup Sahna hareket etdiklerinde kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

[60] Mevlânâ Abdullah bin Memi el-Aydinî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ İstanbul'da Haseki Sultân Müderrisi olan umdetü'l-mehâdîm Mehmed Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Sahna hareket etdikde mülâzemete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Kemaleddîn bin Eyyüb el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Sinân Paşa Müderrisi Arab-zâde Mahmud Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Sinân Paşa Sultânî dâhiline hareket etdikde mülâzemete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ İbrahîm bin Mehmed el-Germiyânî,

Mevlânâ-yı mezbûr umdetü'l-ulemâ Medîne-i Ebi Eyyüb Kadısı Hüsrev-zâde Hüsrev Efendi'nin talebesinden olup tis'a aşere ve elf¹ târihinde mîrî çayır hizmetinde bulunmağın kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Şerîf Mustafa bin Hâbil en-Niğdevî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Ebi Eyyüb Ensârî Müderrisi muhtârü'l-muhakkıkîn Sinân-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Vefa Dârü'l-Hadîsi'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzemete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed bin İbrahîm el-İnebahtî,

¹ 1019= 1610

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ İstanbul'da Hâce Hayreddîn dâhili Müderrisi umdetü'l-muhakkikîn Muslihiddîn Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Şâh Sultân dâhiline hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Şerefüddîn el-Cervânî el-Mısırî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Zâl Paşa dâhili Müderrisi Abdurrahîm Şa'ravî Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Sahna hareket etdiklerinde mülâzım olunmağın kayd olundu.

Mevlânâ İbrahim ibn-i el-Hâcc Emir el-Karamânî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da sâbıkâ Ahmed Paşa Müderrisi umdetü'l-muhâdimü'l-kirâm Kâf-zâde Abdülhay Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Gevherhân Sultân dâhiline hareket etdiklerinde mülâzım alınmağın kayd olundu.

Mevlânâ İlyas bin Mehmed el-Bolevî,

Mevlânâ-yı mezbûr Çorlu'da sâbıkâ Sultân Süleymân Hân dâhili Müderrisi üsvetü'l-muhakkikîn Seyrek-zâde Seyyid Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup İstanbul'da Zâl Paşa Sultânî dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeti fermân olunmağın bu mahalle sebt ve imlâ olundu.

[61] Mevlânâ Hüseyin bin Ali et-Tokatî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Sahn Müderrisi Bâlî Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Edirne Dârü'l-Hadîsi'ne hareket etdikde mülâzım olunmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ramazan bin Muharrem el-Kocavî,

Mevlânâ-yı mezbûr merhûm vâlid-i firdevs-i mekân Zekeriyyâ Efendi'nin Müderrisi 'umdetü'l-müderrisîn Abdulvehhab Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Hâce Hayreddîn dâhiline hareket etdikde mülâzım alınmağın kayd olundu; fî gurre-i Recebi'l-mürecceb li-sene 19¹.

Mevlânâ Cüneyd bin Ken'an el-Canikî,

Mevlânâ-yı mezbûr Şeyhülislâm sadru'l-ulemâi'l-a'lâm Mehmed Efendi hazretlerinin Fetvâ Emânetine ta'yîn etdikleri talebesinden olup altı ayda bir fetvâ

¹ 1 Receb 1019= 19 Eylül 1610

emînleri mülâzım olunmak kânûn olmağın mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Fazlullah bin Kaya Mehmed el-İstanbulî,

Mevlânâ-yı mezbûr bu dâ'îlerinin tezkirecilik ta'yîn etdüğü talebesinden olup vech-i mezkûr üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Kaytas es-Selânîkî eş-şehîr bi-Çeltik,

Mevlânâ-yı mezbûr Refik bâ-tevfikımız a'lemu'l-ulemâi'l-'izâm Kemaleddîn Efendi'nin tezkireciliğe ta'yîn etdikleri talebesinden olup vech-i mezkûr üzere mülâzım alınmağın kayd olundu.

Mevlânâ Seyyid Mehmed bin Ahmed el-Bolevî eş-şehîr bi-Karabıyık-zâde,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Müderrisi Abdülkerîm Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Üsküdar Vâlikesine hareket etdiklerinde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Abdullah bin Mustafa es-Saruhanî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Şâh Sultân dâhili Müderrisi umdetü'l-muhakkikîn Çavuş-zâde İbrahîm Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Fatıma Sultân Dâhili'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzım alınmağın kayd olundu.

Fi gurre-i Şevvali'l-mükerrem li-sene 19¹

Mevlânâ Hüseyin Çelebi,

Mevlânâ-yı mezbûr bu dâ'îlerinin talebesinden olup her vecihle lâyıık-ı inâyet hüsvânî olduğundan mâ'adâ Mısır Kazâsı'ndan munfasıl iftihârü'l-'ulemâi'l-a'lâm Bahsî Mehmed Efendi dâ'îlerinin oğlu olmağın atebe-i aliyye mülâzemetine kabûl buyurulmak recâsına pâyeye-i serîr-i a'lâya 'arz olunmağın buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Alâaddîn bin Nasıruddîn el-Germiyânî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Gevher Hân Sultân Müderrisi [62]'umdetü'l-muhakkikîn Seyyid Kâsım Gubarî Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Sahna hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmağın bu mahalle ketb ve tahrîr olundu.

¹ 1 Şevval 1019= 17 Aralık 1610

Mevlânâ Yahyâ bin Siyamî el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr hâlâ Selânik Kadısı ‘umdetü'l-‘ulemâi'l-'izâm Salih Efendi dâ‘îlerinin talebesinden olup tis‘a aşere ve elf târîhinde fermân olunan çuka hizmetinde bulunmağın kânûn üzere mülâzemetete kabûl buyurulmağla bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ-yı mezbûrun kaydı müşârun ileyh Sâlih Efendi hazretlerinin işâret-i aliyyeleri ile tashîh olunmuşdur¹.

Mühür

Mevlânâ Dervîş Mehmed bin Mustafa el-Lazîkî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da Vezîr Sinân Paşa Medresesi'nde kıdvetü'l-muhakkikîn Mûsâ Efendi dâ‘îlerinin beratlı mu‘îdi olup Sinân Paşa Sultânî dâhiline hareket etdikde kânûn üzere mülâzemetete kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Süleymân Nu‘man el-Kayserî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Zâl Paşa hârici Müderrisi Arpacı-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu‘îdi olup Fâtıma Sultân dâhiline hareket etdikde mülâzım alınmağın kayd olundu.

Mevlânâ Receb bin Mehmed an Gelibolî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ İznik'de Süleymân Paşa-yı Ârî Müderrisi Abdülkadir Efendi'nin beratlı mu‘îdi olup İstanbul'da Gazanfer Ağa dâhiline hareket etdikde mülâzemetete kabûl buyuruldu.

Mevlânâ es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Nakîbü'l-eşrâf el-merhûm Mehmed Efendi,

Mevlânâ-yı mezbûr Şeyhülislâm müftiyyü'l-enâm hazretlerinin i‘adeleri hizmetinde olup her vechile müstahak olmağın mülâzemetete kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a‘lâya ‘arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Ömer ibn-i eş-Şeyh Ali an İzmid,

¹ “Mevlânâ-yı mezbûrun... tashîh olunmuşdur” kısmı derkenardır.

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Burusa'da Yıldırım Bâyezid Hân Müderrisi Muslihiddîn Efendi'nin beratlı mu'îdi olup İstanbul'da Hâce Hayreddîn dâhiline hareket etdikde mülâzemeteye kabul buyuruldu.

Mevlânâ Habib bin Ali el-Kastamonî,

Mevlânâ-yı mezbûr Kapu Ağası Mustafa Ağa Müderrisi Şükrullah Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup medrese-i mezbûre dâhil oldukda kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyuruldu.

Mevlânâ Mehmed bin Cafer,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Mekke-i Mükerreme Kadısı ekremu'l-ulemâi'l-'izâm, Hasan Efendi'nin zamîmesi olan Sultân Süleymân Hân Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup infisâllerinde mülâzemeti fermân olmağın kayd olundu.

Mevlânâ Hasan bin Ca'fer el-Mağnisavî,

Mezbûr Dâvud Paşa Müderrisi Abdullah Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

[63] Mevlânâ Süleymân bin Ali el-Amasî,

Mevlânâ-yı mezbûr İstanbul'da sâbıkâ Hasan Paşa Müderrisi olan Mustafa Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Hadîce Sultân dâhiline hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Yusuf el-Bakırî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Sahn Müderrisi umdetü'l-muhakkikîn Dâvud-zâde Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Haseki altmışına hareket etdikde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Abdullah ibn-i el-Hâcc Mûsâ el-Aydinî,

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olan umdetü'l-'ulemâi'l-kirâm Abdullah Efendi'nin beratlı mu'îdi olup İzmir Kazası'na hareket etdiklerinde mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mevlânâ Ali Çelebi ibn-i Mehmed Efendi eş-şehîr bi-Çukacı-zâde,

Mevlânâ-yı mezbûr bu dâ'îlerinin talebesinden olup evlâd-ı ulemâdan olup her vechile mustahak olmağın ulemâyâ ikrâmen mülâzemeteye kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâyâ 'arz olundukda buyuruldu.

Mühür

Mevlânâ Veliyyüddîn bin Yusuf el-İstanbulî,

Mezbûr Mevlânâ Veliyyuddîn Mekke-i Mükerreme kazasından mütekâ'id a'lemu'l-ulemâ Salih Efendi'nin medâris-i Süleymâniye'den birinde müderris iken mu'îdleri olup Selanik Kazâsı'na hareketinde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulup lâkin kaydında sehv olunmağla hâlâ mahalline kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Mustafa bin Rahmetullah et-Tırhalavî,

Mevlânâ-yı mezbûr iftihârü'l-müderrisîn Rüstem Paşa Müderrisi Mutahhar Efendi dâ'îlerinin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Üsküdar'da Mihrimâh Sultân Medresesi'ne hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Bu dâ'îleri Anadolu Kadıaskerliğinden mütekâ'id olup yevmî ikiyüz elli akçe tekâ'ud vazîfesi sadaka buyuruldukda akrânımızdan alındığı üzere teşrîfen dört nefer mülâzımımız alınmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olup lâkin sâhibi'd-defter zamânında sehven mahalline kayd olunmamağla hâlâ mahalli işbu defter olup dört nefer

Mevlânâ Ahmed bin Süleymân el-Kadı el-Aydımî,

Mevlânâ Mehmed bin Mehmed el-Kadı eş-şehîr Hekîm-zâde,

Mevlânâ Mustafa ibn-i el-Hâcc Murâd el-Hunâzî,

Mevlânâ Mehmed bin Fazlullah el-İnebahtî,

mülâzımlardır ki ba'de'l-'arz kabûl buyurulmağın kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Muslihiddîn ibn-i Himmət Karahîsar'dan mezbûr Nevâlî-zâde Ziyaeddîn Efendi'nin Sofya'da Mehmed Paşa Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup infisâli sâhibi'd-defter zamânına müsâdif olmağın mülâzemeti bu mahalle kayd olundu.

Def'a-i ûlâsında sah.¹

[70] el- yevmu'r-râbi' min Muharremi'l-harâm li-sene tis'a aşere ve elf²

Mevlânâ İbrahîm bin Ali el-Hamîdî,

Mevlânâ Ahmed bin Nurullah el-Hamîdî,

Mevlânâ Dâvud bin Mehmed el-Hamîdî,

Zikrolunan üç nefer İzmir Kadısı iken vefât eden merhûm Zekeriyyâ-zâde Mehmed Efendi'nin talebesinden olup mümeyyizleri umdetü'l-'ulemâi'l-kirâm nakîbu'l-eşrâf Seyyid Ali Efendi'nin ta'yîni üzere mukaddemilerinden olmağla ba'de'l-'arz müncezen mülâzemetete kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Hüsâm bin Bâyezid es-Samsûnî,

Mevlânâ Abdurrahman bin Ömer el-Bolevî,

Mevlânâ Receb bin Osman es-Samsûnî,

Mevlânâ Dâvud bin el-Hâcc Mehmed el-Bolevî,

Mevlânâ Üveys bin Yusuf el-Germiyânî,

Zikr olunan beş nefer tâlib-i ilim Medîne-i Münevvere Kazâsı'ndan munfasıl iken fevt olan merhûm Sa'dî-zâde Mehmed Efendi'nin talebesinden olup, mümeyyizleri iftihârü'l-Müderrisini'l-fihâm Sinân-zâde Mehmed Efendi defteri mücebince, merhûm-ı merkûmun mevtinden kânûn üzere müncezen mülâzemetleri fermân olınmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Süleymân bin Emir Şâh el-Ayaşî,

Mevlânâ-yı mezbûr fetvâyla Amasya'da merhûm Sultân Bâyezid Hân Müderrisi iken vefât eden Kösec Taceddîn Efendi'nin talebesinin akdemi olmağın mevtinden mülâzemetete kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâya 'arz olundukda buyuruldu.

Mevlânâ Ali bin Hasan el-Geredevî, Mezbûr dahî merhûm-ı merkûmun ikinci dânişmendi olup vefâtında müncezen mülâzemeti muktezâ-yı kânûn-ı hümayûn iken

¹ Sayfanın kenarına yazılmıştır.

² 4 Muharrem 1019= 29 Mart 1610

gadrimiz müddeti muayyenede huzûruna mâni‘ olmağla mağdûr olmağın hâlâ mülâzemeteye kabûl buyurulmak recasına paye-i serîr-i a’lâya ‘arz olundukta buyuruldu¹.

Mevlânâ Sefer bin Mehmed an Kasaba-i Güre,

Mevlânâ-yı mezbûr Sahn Müderrisi iken Mağnisa Kazâsı sadaka buyurulup kabûl etmeyip merhûm Taceddîn Efendi'nin talebesinden olup cümlemiz mukaddemi olmağın merhûm-ı merkûmun mevtinden müncezen mülâzemeteye kabûl buyurulmağın bu mahalle sebt ve kayd olundu.

Fî gurre-i Recebi'l-murecceb es-seneti'l-mezbûre²

Mevlânâ Receb bin Yusuf es-Samsûnî,

Mevlânâ Ali bin Yusuf el-Bolevî,

Mevlânâ Ali bin Hibbetullah es-Samsûnî,

Mevlânâ Ahmed bin Veli es-Saruhanî,

Kānun üç alınmak iken râbi‘ olma (fetevâsı) olup müstahak olmağın ‘arz olup kabûl buyurulmuşdur³.

Zikr olunan dört nefer tâlib-i ilim Mağnisa Kazâsı’ndan munfasıl iken vefât eden merhûm Veli Efendi'nin talebesinden olup mümeyyizleri olan umdetü'l-ulemâ sâbıkâ [71] Üsküdar Kadısı Muslihiddîn Efendi ta‘yîni üzere sâyirden mukaddemi oldukları cihetden müncezen mülâzemeteye kabûl buyurulmağın bu mahalle sebt ve imlâ olundu.

Mevlânâ Mûsâ bin Mehmed el-Gölpazarî,

Mevlânâ Ömer ibn-i el-Hâcc Osman el-Menteşevî,

Zikr olunan iki nefer tâlib-i ‘ilm Maraş Kadısı olup vefât eden merhûm Seyyid Ali Efendi'nin talebesinden olup mümeyyizleri umdetü'l-muhakkikîn Sahn müderrislerinden Bâlî Efendi temyîzi üzere mezbûrândan gayri dânişmendi olmamağın müncezen mülâzemetler[i] fermân olunmağın bu mahalle kayd olundu.

¹ “Mevlânâ Ali bin Hasan el-Geredevî... olundukta buyuruldu” kısmı derkenardır.

² 1 Receb 1019= 19 Eylül 1610

³ “Kānun üç alınmak iken... buyurulmuşdur” kısmı derkenardır.

Mevlânâ İbrahim bin Veli el-Aydinî el-mu‘îdü’l-Hatuniyye Mahrûse-i ‘Arz-ı Rûm

Mevlânâ Yusuf bin Bâlf Kasaba-i el-Alâî,

Mevlânâ Ferhad bin Veli el-Karamânî,

Mevlânâ Receb bin Ramazan es-Samsûnî,

Mevlânâ Ali bin Halîl el-Germiyânî. Kânûn üç alınmak iken râbi‘ olmuş. (hâcesi) olup, müstehak olmağın arz olundukda kabûl buyurulmuştur¹.

Mezbûrûn beş nefer tâlib-i ‘ilm ‘arz-ı Rûm Kadısı iken vefât eden merhûm Şâfi Efendi'nin talebesinden olup sâbıkâ Üsküdar Kadısı olup mümeyyizleri olan umdetü'l-ulemâi'l-'izâm Muslihiddîn Efendi temyizi üzere evvelkisi i‘âdeten bâkîsi mevtinden müncezen mülâzemet kabûl buyurulmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Abdülkadir bin Abdülkâdir el-Hamîdî el-Kasabat-ı Keçiborlu,

Mevlânâ-yı mezbûr Amasya'da Sultân Bâyezid Hân Müderrisi ve müftüsü iken vefât eden merhûm Ahmed Efendi'nin talebesinden mümeyyizleri umdetü'l-ulemâ sâbıkâ Üsküdar Kadısı Muslihiddîn Efendi ta‘yîni üzere dördüncüsü olup mevtinden mülâzemet mütebahhireye müte‘ayyin olmağın müncezen mülâzım alınup evvelkisi merhûm Ahî-zâde Abdülhalim Efendi neveti defterine, ikincisi ve üçüncüsü Damâd Efendi neveti defterine gelmiş hâlî mevlânâlara kayd olunmuştur.

Mevlânâ Seyyid Mustafa bin Mehmed el-Burusevî,

Mevlânâ Mahmud bin Halîl el-Gümüşi,

Mevlânâ Mustafa bin Halîl en-Niksarî,

Mevlânâ Üveys bin Şaban el-Kankırî,

Mevlânâ Mehmed bin Veli el-Gümüşi,

Mevlânâ Süleymân bin Mustafa el-Gümüşi,

Zikr olunan altı nefer tâlib-i ilim Yenişehir ve Kudüs-i Şerîf Kadısı olup şuyûh-ı ulemâdan olan merhûm Şeca‘addîn Efendi'nin mümeyyizleri sâbıkâ Üsküdar Kadısı

¹ “Kânûn üç alınmak buyurulmuştur” kısmı derkenardır.

Muslihiddîn Efendi ta'yîni üzere talebesinin mukaddemlerinden olmağın müncezen mevtinden mülâzemet kabûl buyurulmağın kayd olundu.

[78] Bakāya

Fi'l-yevmi'r-râbi' min Muharremi'l-haram li-sene tis'a aşere ve elf¹

Mühür

Mevlânâ Ali bin Sinân an Kasabat-i Belgrad-i Arnavud,

Mevlânâ Yahyâ bin Süleymân el-Üskübî,

Mevlânâ İshak ibn-i el-Hâcc 'Abdi el-Aksarâyî,

Mezbûr Mevlânâ Yahyâ mukaddemâ müncezen mülâzım olmak üzere ta'yîn olunup ba'dehu bir tarikle muvakkaten kayd olunup lâkin mezbûr Yahyâ müncezen olmak üzere mansıbı tasarruf etmeğın ahvâli 'arz olundukda mülâzemet-i mukaddemi i'tibâr olunmağın şerh virildi².

Mühür

Zikrolunan üç nefer tâlib-i 'ilm İzmir Kadısı iken vefât eden merhûm Zekeriyâ-zâde Mehmed Efendi'nin talabesinden olup mümeyyizleri umdetü'l-'ulemâi'l-kirâm nakıbu'l-eşrâf Ali Efendi ta'yîni üzere nevbet-i âtıde mülâzemetleri ta'yîn olunmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ İbrahîm bin Safer el-Kastamonî,

Mevlânâ Nesimi bin Mehmed el-Ankaravî,

Zikr olunan iki nefer tâlib-i ilim Medîne-i Münvvere Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât eden merhûm Sa'di-zâde Mehmed Efendi'nin talebesinden olup mümeyyizleri umdetü'l-müderrisîni'l-fihâm Sinân-zâde Mehmed Efendi defteri mûcebince nevbet-i âtiyede mülâzım olunmaları üzere kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed bin Abdurrahman el-Kadı an Gelibolî,

¹ 4 Muharrem 1019= 29 Mart 1610

² "Mezbûr Mevlânâ Yahyâ ...şerh virildi" kısmı derkenardır.

Mevlânâ-yı mezbûr dahî mûmâ ileyh Mehmed Efendi merhûmun talebesinden olup hîn-i tahrîrde meclisde hâzır bulunmamağla bu dahî nevbet-i âtiyede mülâzım alınmak üzere bu mahalle kayd olundu.

Fî gurre-i Recebi'l-mürecceb li-seneti'l- mezkûre¹.

Mevlânâ Mustafa bin Mûsâ es-Saruhânî,

Mevlânâ Mehmed bin Ali el-Bolevî,

Mevlânâ Mustafa ibn-i el-Hâcc Memi el-Aydınî,

Zikr olunan üç nefer tâlib-i ilim Mağnisa Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât eden merhûm Veli Efendi'nin talebesinden olup mümeyyizleri olan umdetü'l-ulemâ sâbıkâ Üsküdâr Kadısı Muslihiddîn Efendi ta'yîni üzere nevbet-i âtiyede bi-hasebi'l-kânûn mülâzemetleri müte'ayyin olmağın bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Ebu Bekir bin İbrahîm el-Bolevî,

Mevlânâ-yı mezbûr 'arz-ı Rûm Kadısı iken vefât eden merhûm Şâfi Efendi'nin talebesinden olup mümeyyizi mûmâ ileyh Muslihiddîn Efendi temyîzi üzere nevbet-i âtiyede mülâzım olmak üzere bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Abdullah bin Mehmed el-Kadı Ebûhu el-Hamîdî,

Mevlânâ-yı mezbûr a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm Anadolu Kadıaskeri Kemaleddîn Efendi'nin mahdûmu merhûm Şeyh Mehmed Efendi'nin talebesinden olup nevbet-i âtiyede mülâzım olmak üzere kayd olundu.

Mevlânâ-yı mezbûr nevbet defteri tamâmından sonra gelüp lâkin her vechile mülâzemetle istihkâkı olmağın bin yigirmi altı Şaban'ında fermân olunan nevbetten mülâzemetle kabûl buyurulduğı bu mahalle sebt olundu².

Mühür

[79]Mevlânâ Rıdvan bin Hacı el-Bolevî,

Mevlânâ Bayram bin Bâyezid el-Kastamonî,

¹ 1 Receb 1019= 19 Eylül 1610

² "Mevlânâ-yı mezbûr ... sebt olundu" kısmı derkenardır.

Mevlânâ Osman bin Şehriman el-Bolevî,

Mevlânâ Mustafa bin Ramazan el-Karesî,

Zikr olunan dört nefer tâlib-i ilim sâbıkâ Yenişehir ve Kudüs-i Şerîf Kadısı olup vefât eden merhûm Şecaaddîn Efendi'nin memeyyizleri sâbıkâ Üsküdar Kadısı Muslihiddîn Efendi ta'yîni üzere talebesinin bakâyâsı olmağın nevbet-i âtiyede mülâzım olmak üzere bu mahalle kayd olundılar.

Mühür.

[82] Bismillahîrrahmanirrahîm.

El-hamdülilahî muhimmü'l-hakk ve's-sevâb fî 'umûri'd-dîni'l-metîn ve's-salât ve't-teslîm alâ hayrî'l-halk ecma'în Muhammed Seyyidi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn ve 'alâ âlihi ve ashâbihi ve aşîretihî'l-mülâzımîn li-atebeti bâhihi ve ba'd işbu sene sitte ve işrîn ve elf Rebî'i'l-âhir¹ mübârekenin yigirmi ikinci günü bu dâ'îlerine avâtıf-ı 'aliyye-i Hâkâniyye ve vezâyıf-ı seniyye-i Sultâniyye'den Rumeli sadrı inâyet ve ihsân buyurulup kânûn-ı kadîm üzere teşrîfinden mülâzım tayin olunan talebemizdir ki zikr olunur;

Mevlânâ Mehmed ibn eş-Şeyh Mahmûd el-Vardarî,

Mevlânâ Mustafa bin İbrahîm eş-şehîr bi-Celâl-zâde an-Balıkesrî,

Mevlânâ Abdullah ibn-i el-Hâcc Mustafa ez-Zilî,

Mevlânâ Abdulkâî bin Abdullah et-Toyranî eş-şehîr bi-Beyli Abdi,

fî evâil-i Recebi'l-mürecceb li-seneti'l mezbûra²

A'lemü'l-ulemâi'l-'izâm ekremü'l-fudelâi'l-kirâm sâbıkâ Rumeli Kadıaskeri olan Kemaleddîn Efendi dâ'îlerinin infisâlinde tezkirecilik hizmetinde mu'ayyen olan,

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed es-Sirozî mülâzemete kabûl ve kayd olundu.

A'lemü'l-ulemâi'l-'izâm ekremü'l-fudelâi'l-kirâm hâlâ refikımız Anadolu Kadıaskeri olan Hüseyin Efendi dâ'îlerinin işbu sene sitte ve 'işrîn ve elf³ Recebi guresinde tezkirecilik hizmetlerinde olup altı ay murûr eden Mevlânâ Ebu Bekir bin Ahmed el-Milâsî kânûn üzere mülâzemete kabûl ve kayd olundu.

¹ 22 Rabiulahir 1026= Nisan-Mayıs 1617

² 1 Receb 1026= 5 Temmuz 1617

³ 1 Receb 1026= 5 Temmuz 1617

Fî evâsıt-ı Recebi'l-müreccebi'l¹-el-munharit fî silk-i şuhûr es-seneti'l-mezbûre

Mevlânâ Musa ibn-i eş-Şeyh Mahmud es-Sağmânî,

Mezbûr sâbıkâ semâniyeden birinde müderris olan fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Kasım Efendi'nin beratlı mu'îdi olup altmışa hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mustafa bin Bâlî es-Sinobî,

Mezbûr sâbıkâ Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Müderrisi olan Mahmud Efendi'nin berat-ı padişâhî ile mu'îdi olan hareketinden kânûn üzere mülâzım olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mahmud el-Arhozî,

Mezbûr sâbıkâ Gevher Hân Sultân Müderrisi olan Abdurrahman Efendi'nin berat-ı Pâdişâhî ile mu'îdi olup hareketinden mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ Hasan bin Hüseyin an Karahîsar-ı Şarkî,

Mezbûr sâbıkâ Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nde Müderrisi olan fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Mehmed Efendi'nin berat-ı Sultânî ile mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzemete kabûl olundu.

[83]Mevlânâ Mustafa bin Ahî el-Karamânî,

Mezbûr fahrü'l-müderrisîn Sultân Süleymân Medresesi'nden Dârü'l-Hadîse hareket eden Mu'id-zâde Mehmed Efendi dâ'ilerinin beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed bin Mustafa et-Tırhalavî,

Mezbûr fahrü'l-müderrisîn İznik'de merhûm Sultân Orhan Medresesi'nden hareket eden Mehmet Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Şaban bin Abdullah et-Tophanevî,

Mezbûr fahrü'l-müderrisîn Edirne'de merhûm Sultân Selîm Han Medresesi'nden hareket ile Hüseyin Efendi dâ'ilerinin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

¹ 15 Receb 1026= 15 Temmuz 1617

Mevlânâ Mehmed bin Hıdır el-Amasî,

Mezbûr saından Eyüb Medresesi'ne hareket eden fahru'l-müderrisîni'l-kirânîm Ali Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa ibn-i el-Hâcc Abdi el-Bolevî,

Mezbûr sâlefu'z-zikr Ali Efendi'nin Kalenderhâne Medresesi'nden beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Abdülkerîm el-İştibî,

Mevlânâ Yahyâ bin Abdi,

Mevlânâ Esad bin Mustafa et-Tırhalavî,

Mevlânâ Abdûlbakî bin Ebî Bekir,

Mezbûrlar a'lemu'l-ulemâ ekremu'l-fudelâ sâbıkâ Rumeli Kadiaskeri olan Bostanzâde Mehmed Efendi dâ'îlerinin vazîfe-i tekâ'üdi teşrîfinden kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Abdülkadir bin Mahmud el-Alâî,

Mezbûr fahru'l-ulemâi'l-'izâm Mahmiye-i Edirne Kadısı olan Salih Efendi dâ'îlerinin mahmeye-i mezbûrede mîrî çayır hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ es-Seyyid Abdûlbakî ibn-i es-Seyyid Fahreddîn el-Kayserrî,

Fahru'l-müderrisîn Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nden Sahna hareket eden Hidayetullah Efendi dâ'îlerinin beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Hıdır bin Mehmed el-Gördûsî,

Mevlânâ Mustafa bin Ali el-Menteşevî,

Mezbûrlar sâbıkâ Mekke-i Mükerrreme Kadısı olan Hidâyetullah Efendi'nin Mekke-i Mükerrreme teşrîflerinden ikisi mukaddemiâ kayd olunup ikisi dahî kalup ile'l-ân kayd olunmamağın kendi ta'yîni ile bu mahalle kayd olundu.

Fî Muharremi'l-harâm sene 27¹

Mevlânâ Mustafa bin Abdülvehhab el-Ustrumcevî eş-şehîr bi-Hatîb-zâde,

[84] mezbûr hâlâ Sahn Müderrisi olan fahru'l-müderrisîn Dervîş Mehmed Efendi dâ'îlerinin Mahmiye-i Burusa'da Sultân Medresesi'nde mu'îdi olup şimdiye değin mülâzemeti kayd olunmayup hâlâ Sahna vusûlünde bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa es-Samsûnî,

Mezbûr dahî merkûm Dervîş Mehmed Efendi'nin medrese-i mezbûrede mu'îd-i sânisî olup Sahna hareketinden kânûn üzere ol dahî mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa el-Balıkesrî eş-şehîr bi-Kartal-zâde,

Mevlânâ İlyas bin Abdi an Kasabat-ı Niğde eş-şehîr bi-el-Hâcc Çukacı-zâde,

Mevlânâ Ahmed bin Hüseyin Nâbiğî el-İstanbulî,

Mevlânâ Mehmed bin İsmail an Kazâ-i Zârâ,

Zikr olunan dört nefer mevlânâ a'lemu'l-ulemâi'l-'izâm sâbıkâ Rumeli Kadiaskeri olan Kemaleddîn Efendi dâ'îlerine sene sitte ve işrîn ve elf²de ba'de'l-infisâl inâyet buyurulup vâzîfeleri teşrîfi için kânûn üzere mülâzım alınup kayd olundu.

Şeyhülislâm ve müftiyyü'l-enâm Esad Efendi hazretlerinin Fetvâ Emâneti hizmetinde olan Mevlânâ Ahmed bin Halîl eş-Şâmî dâ'îleri altı ay tamâm hizmet idüp işâretleri ile kânûn üzere mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Pîrî Mehmed bin Mehmed el-Edirnevî,

Bu fakîrin tezkirecilik hizmetimizden altı ay oldukda kânûn üzere mülâzım olunup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Kasım bin Ali el-Bolevî,

Mezbur refikımız olan a'lemu'l-ulemâi'l-'izâm Hüseyin Efendi dâ'îlerinin altı ay tezkirecilik hizmetinde olup kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

¹ Muharrem 1027= Aralık- Ocak 1617/1618

² 1026= 1617

Mevlânâ Abdullah bin İbrahîm el-Kastamonî,

Mezbûr fahru'l-müderrişin Receb Efendi'nin Sahn'da beratlı mu'idi olup altmış ile Haseki Sultân Medresesi'ne hareketinde kânûn üzere mülâzemet kabûl ve bu mahalle kaydolundu.

Mevlânâ Mustafa ibn-i eş-Şeyh Mehmed an Kütahya,

Mezbûr Burusa'da Orhan Gâzî Medresesi'nde müderriş olan Ramazan Efendi'nin beratlı mu'idi olup hâlâ Konya Kazâsı'na hareketinde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Hıdır ibn-i el-Hâcc Ali el-Bolevî,

Mezbûr Şeh-zâde Medresesi'nden Hâkâniye'ye hareket eden Arab İmâm demekle şehîr Mustafa Efendi'nin şeh-zâde Medresesi'ne berâtalı mu'idi olup hareketinden mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Pîr Mehmed bin Ali el-Menteşâvî,

Mezbûr Edirne Kazâsı'ndan munfasıl [85] Ali Çelebi-zâde Abdullah Efendi'nin Mekke-i Mükerrreme Kazâsı teşriflerinden kendiler ta'yini üzere dördüncü mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Menteşevî,

Mezbûr muşârun ileyh Abdullah Efendi'nin Mekke-i Mükerrreme'de Kayıtbay Medresesi i'âdesinden mülâzım alınup kayd olundu.

Mevlânâ İvaz bin Mustafa el-Bolevî,

Mezbûr müşârun ileyh Abdullah Efendi'nin Edirne Kazâsı'nda mîrî çayır hizmetinden kânûn üzere mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Veli bin Receb an Karahîsar-ı Sâhib,

Mezbûr Uşşâkî-zâde Efendi'nin Selânik Kazâsı'nda mîrî çayır hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Osman bin Hasan el-Muğlavî,

Mezbûr Edhem-zâde Mustafa Efendi'nin Yeni Murâd Paşa Medresesi'nden beratlı mu'îdi olup Sahna hareketinden kânûn üzere mülâzım alınup kayd olundu.

Mevlânâ Ali bin Mustafa an Cum'a pazarı,

Mezbûr İznik'de Sultân Orhan Hân Medresesi'nde müderris olan Nurullah Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Konya Kazâsı'na hareket etdikde mülâzım alınup kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed bin Mustafa el-Üskübî,

Mezbûr fahru'l-müderrisîn Mahmud-zâde Abdullah Efendi'nin Haseki Sultân Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup hareketinde mülâzım alınup kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Burhan el-Ağrosî,

Mezbûr İstanbul Kadısı iken vefât eden merhûm Nihâlî Efendi'nin talebesinden olup zamânında ihrâc olunan Ordu-yı Hümâyûn hizmeti mukâbelesinde mülâzım alındı.

Mevlânâ Ramazan bin Hamza el-Hamîdî an Yalvaç,

Mezbûr hâlâ İstanbul Kadısı olan Yahşî Efendi dâ'îlerinin talebesinden olup ihrâc eylediği Ordu-yı Hümâyûn hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım alındı.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Recebi'l-mürecceb li-senete seb'a ve işrîn ve elf mine'l-hicr¹

Mevlânâ Sa'deddîn Mehmed bin el-Muvellâ 'Abdulazîz,

Mevlânâ-yı mezbûr Şeyhülislâm Müftiyyü'l-enâm Esad Efendi hazretlerinin Sultân Bâyezid Hân Medresesi'nde mu'îdleri olup hâlâ mustahakk-ı inâyet-i pâdişâhî olmağın mehâdîm-i kirâma olan kânûn üzere mülâzemete kabûl olunmak recâsına ba'de'l-'arz kayd olundu.

Mevlânâ Ebu Tâlib bin Mehmed el-Mar'aşî,

[86] Mezbûr bi'l-fi'l Edirne Kadısı olan Salih Efendi dâ'îlerinin mîrî çayır hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzemete kabûl ve kayd olundu

Mevlânâ Mehmed ibn-i Zarif Ahmed el-Canikî,

¹ 8 Receb 1027= 1 Temmuz 1618

Mezbûr sâbıkâ İstanbul Kadısı olan merhûm Mustafa Efendi'nin talebesinden olup def`a-i ûlâda ihrâc olunan Ordu-yı Hümâyûn hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Pîr Mehmed bin Yusuf el-Yanbolî,

Mezbûr yine merhûm-ı merkûmun talebesinden olup def`a-i sâniyede ihrâc olunan Ordu-yu Hümâyûn hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzemeteye kabûl ve bu mahalle kaydolundu.

Mevlânâ Zekeriyâ bin Mehmed es-Selânikî eş-şehîr bi-Çukacı-zâde

Mezbûr hâlâ bu sene Saray Kadısı olan Mehmed Efendi dâ'îlerinin oğlu olup İnzik'de Orhan Gâzî Medresesi'nde müderris iken berât-ı pâdişâhî ile mu'îdi olup ba'dehu Selânik'de Sultân Murâd Hân Gâzî Merdesesi'ne hareket eyledikde anda dâhi îade hizmetini infisâlından kânûn üzere mülâzım alınmak recâsına ba'de'l-'arz kayd olundu.

Mevlânâ Ömer bin Dervîş el-Bosnevî,

Mezbûr Şâm-ı Şerîf Kadısı olan Mu'îd-zâde Mehmed Efendi'nin Sultân Süleymân Hân Dâru'l-Hadîsi'nde beratlı mu'îdi olup kazâ-i mezbûre hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Fi'l-yevmi's-sâbi' aşere min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene tis'a ve işrîn ve elf¹.

Şeyhülislâm müftiyyü'l-enâm Esad Efendi Hazretlerinin Fetvâ Emâneti hizmetinde olan Mevlânâ Hayreddîn bin Mehmed el-Kudsî dâ'îleri altı ay edâi hizmet eylemeğın kânûn üzere mülâzım alınıp kayd alındı.

Mevlânâ Yahyâ bin Abdullah el-İzmirî

Mezbûr bu dâ'îlerinin tezkirecilik hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa el-Bolevî

Mezbûr refikımız olan a'lemu'l-'ulemâi'l-'izâm Hüseyin Efendi dâ'îlerinin tezkirecilik hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

¹17 Şaban 1029= 18 Temmuz 1620

Mevlânâ Abdülmümin bin Abdurrahîm el-Karamânî

Mezbûr Medîne-i Münevvere'de şerrefehallahu te'âlâ vâkı'a olan Sultân Murâd Hân Medresesi'nden munfasıl olan Abdurrahîm Şa'râvî dâ'îlerini medrese-i mezbûrede berâtla mu'îdi olup kânûn üzere infisâlinden mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ es-Seyyid Dâvud ibn-i es-Seyyid Hasan es-Sirozî eş-şehîr Paşakulu-zâde

Mezbûr Haseki Sultân Medresesi'nde [87] sâbıkâ müderris olan Receb-zâde Mehmed Efendi'nin beratlû mu'îdi olup infisâlinden kânûn üzere mülâzemetete kabûl olundu.

Mevlânâ Mehmed bin İlyas es-Samsûnî

İznik'de Orhan Gâzî Medresesi'nde Sahn pâyesiyle sâbıkâ müderris olup ba'dehu Amasya müftisi olup vefât eyleyen Şeyh Mehmed Efendi'nin beratlû olup vefâtından mülâzım alındı.

Mevlânâ Hasan bin Halîl el-Manastırî

Mezbûr fahru'l-Müderrisîni'l-kirâm mahmeye-i Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi'nde hâlâ Müderrisi olup Sahn'dan hareket eden Şeyhî Efendi dâ'îlerinin beratlû mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Abdullah bin Nasrullah el-Konevî

Mezbûr Süleymâniye müderrislerinden fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Mûsâ Efendi dâ'îlerinin Haseki Sultân Medresesi'nde beratlû mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Abdülkâfî bin Bahşî an Kütahya

Mezbûr sâbıkâ Eyyüb Kadısı olan Abdulalh Efendi dâ'îlerinin bir yigirmi beş senesinde¹ kazâ-i mezbûrde mîrî çayır hizmetinde olup kânûn üzere hizmeti mukâbelesinde mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Zeynî es-Sirozî

¹ 1025= 1616-17.

Mezbûr Semâniye müderrislerinden olup vefât eyleyen Hidâyetullah Efendi'nin beratlû mu'îdi olup vefâtından kânûn üzere mülâzım alındı. Fî şevvâli'l-mükerrem li-sene tis'a ve işrîn ve elf¹

Şeyhülislâm Müftiyyü'l-enâm hazretlerinin Sultân Bâyezid Hân aleyhirrahmet ve'l-gufrân Medresesi'nde hidmet i'âdelerinde olan fahru'l-mehâdîmi'l- kirâm Mevlânâ Ali bin Mustafa Efendi mustahakk-ı inâyet olunmağın mehâdîm-i kirâm olan kânûn üzere mülâzemete kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Yusuf et-Tokati

Mezbûr fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Bâki-zâde Şeyh Mehmed Efendi'nin Sahn'da beratlû mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ İbrahîm bin Bestân el-Bolevî

Mezbûr Kütahya Kadısı olan Ali Efendi'nin İznik'de Süleymân Şah Gâzî Medresesi'nde beratlû mu'îdi olup Sahna hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Zünnâr bin Hamza an Çatalca

Mezbûr Selânik Kadısı olan Molla-zâde Mehmed Efendi'nin mîrî çuka hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere kayd olundu. [88] Mevlânâ Halîl bin Mustafa el-Aydînî

Mevlânâ-yı mezbûr hâlâ Ankara Kadısı olan Habib Efendi'nin sahinde beratlû mu'îdi olup kazâyâ hareketinden mülâzım alındı.

Mevlânâ Habib bin Abdurrahman el-Kastamonî

Mezbûr dahî merkûm Habib Efendi'nin mukaddemia Şâh Huban Medresesi'nde beratlû mu'îdi olup Sahna hareketinden mülâzım alındı.

Mevlânâ Abdülfettah ibn-i el-Kadı el-Hâcc Siyâmî el-Ermenakî

Mezbûr Şeyhülislâm hazretlerinin mahdûm-ı mükerremleri olan Ebu Said Mehmed Efendi dâ'îlerinin Sultân Medresesi'nde beratlû mu'îdi olup Sahna hareket eyledikde mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed ibn-i eş-Şeyh Hüseyin es-Sirozî

¹ Şevval 1029= Ağt-Eylül 1620.

Mezbûr hâlâ Kütahya Kadısı olan Ali Efendi'nin sahinde mu'idi olup kazâya hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Ahmed bin Ramazan el-Badirevî el-Moravî,

Mevlânâ Dervîş Mehmed bin Hüseyin es-Sirozî,

Mevlânâ es-Seyyid Abdurrahîm ibn-i es-Seyyid Mansûr es-(Seksârî) ,

Mevlânâ Mûsâ bin Ahmed el-Kocavî,

Zikr olunan dört nefer Mevlânâ hâlâ Kudüs-i Şerîf Kadısı olan Mustafa Efendi dâ'îlerinin kânûn üzere teşrîfinden mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ Rıdvan bin Abdullah el-Arhozî

Mezbûr fahru'l-müderrisîni'l-kirâm müteveffâ Ahmed Efendi dâ'îlerinin dâhilde mu'idi olup Sahna hareketinden kânûn üzere mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mahmud el-Kastamonî,

Mevlânâ Ahmed bin Ali es-Samsûnî,

Mezbûrân Üsküdar'da merhûme Vâlide Sultân Medresesi'nde berât-ı Pâdişâhî ile mu'idler olup ol medreseden iki mu'îd mülâzım alınagelmeğın müderrisleri olan fahru'l-Müderrisin Mehmed Efendi dâ'îleri Sultân Selîm Medresesi'ne hareket eyledikde mezbûrlar mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin el-Hâcc Mûsâ es-Saruhanî,

Mevlânâ Mustafa bin el-Hâcc İlyas el-Aydinî,

Mevlânâ Mahmud bin Mehmed el-Kadı ebûhu an Balyabadra,

Mevlânâ Mahmud bin Sinân el-Aydinî,

Zikrolunan dört nefer Mevlânâ sâbıkâ Mekke-i Mükerrerme Kazâsı'ndan mütekâ'id olup hâlâ merhûm ve mağfûruh leh Sultân Ahmed Hân Medresesi'nde müderris olan Sadruddîn-zâde Efendi dâ'îlerinin Mekke-i Mükerrerme teşrîflerinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Hüseyin bin Ahmed er-Rûmî

Mezbûr a'lemu'l-ulemâi'l-'izâm ekremu'l-fudelâi'l-fihâm sâbıkâ Anadolu Kadıaskeri olan Hüseyin Efendi dâ'îlerinin hîn-i infisâlde tezkirecilik hizmetinden kânûn üzere mülâzemeteye kabûl olundu. Fî Zilka'deti'sş-şerîfe li-sene tis'a ve işrîn ve elf¹.

[89] Sadru'l-ulemâi'l-'izâm reîsü'l-fudelâi'l-fihâm Hâce Efendi hazretlerinin cülûs-ı Hümâyûn-ı sa'âdet makrûn teşrîflerinden kânûn-ı kadîm üzere ta'yîn eyledikleri on nefer mülâzımlarıdır ki isimleri zikr olunur.

Mevlânâ es-Seyyid Mehmed Şeyhî ibn-i el-Muvellâ Kudsî Efendi,

Mevlânâ Mustafa ibn-i eş-Şeyh Salih el-Irakî an livâ-i Amasya,

Mevlânâ Ahmed bin Yakub Efendi el-Amasî,

Mevlânâ es-Seyyid Burhaneddîn ibn-i eş-Şeyh Mehmed et-Tillovî,

Mevlânâ es-Seyyid Nimetullah bin İbrahim el-İstanbulî,

Mevlânâ es-Seyyid Mehmed Emin ibn-i el-merhûm Sun'î Efendi,

Mevlânâ Derviş Mehmed bin Şeyhî es-Sinobî,

Mevlânâ Mehmed bin Pîr Mehmed el-Amasî,

Mevlânâ Hüseyin bin Abdünnebi eş-Şâmî,

Mevlânâ es-Seyyid Mehmed ibn-i es-Seyyid Veli el-Burusevî,

Fî Zilhicce'ti'sş-şerîfe li-senete seb'a ve işrîn ve elf mine'l-hicre²

A'lemu'l-ulemâi'l-'izâm ekremu'l-fudelâi'l-kirâm hâlâ Anadolu Kadıaskeri olan Abdülganî-zâde Efendi dâ'îlerinin kânûn-ı kadîm üzere Kadıaskerlik teşrîfînden ta'yîn eylediği dört nefer mülâzımlarıdır ki zikr olunur.

Mevlânâ es-Seyyid Abdurrahman bin Mehmed el-Karamânî eş-şehîr seyid Sun'î

Mevlânâ Mehmed bin Abdurrezzak el-Ciddevî

Mevlânâ Mehmed bin İsa el-Vardarî

Mevlânâ Ahmed bin Abdullah el-Kırnabadî

¹ Zilkade 1029= Eylül-Ekim 1620.

² Zilhicce 1027= Kasım-Aralık 1618

A'lemu'l-ulemâi'l-'izâm ekremu'l-fudelâi'l-kirâm Sâbıkâ Anadolu Kadıaskeri olan Hüseyin Efendi dâ'îlerine ba'de'l-infisâl sadaka buyurulan vazîfe-i tekâ'udleri teşrîfinden ta'yîn eylediği dört nefer mülâzımlaridir ki zikr olunur.

Mevlânâ Mehmed bin Abdülkerîm el-Kadı ebûhu et-Tokatî

Mevlânâ Hasan bin Zülfikâr er-Rûmî el-Vestenicevî

Mevlânâ Mûsâ bin Veli el-Germiyanî

Mevlânâ Ali bin Mustafa an Livâdiye

Mevlânâ Mehmed bin Şaban el-Bolevî

Mezbûr Süleymâniye müderrislerinden fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Mûsâ Efendi dâ'îlerinin Sultân Selîm Medresesi'nden beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım alındı.

Mevlânâ Mûsâllâ bin Mûsâ es-Sinobî

Mezbûr Hâkâniyeden Süleymâniye'ye hareket eyleyen fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Mustafa Efendi dâ'îlerinin beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım alındı.

Mevlânâ Mustafa bin Bâlî es-Selânikî

Mezbûr a'lemu'l-ulemâi'l-'izâm sâbıkâ Edirne Kadısı olan Abdullah Efendi'nin mukaddemiâ Eyyüb Kadısı iken mîrî çayır hizmetinden kânûn üzere mülâzemeti olup ile'l-ân kayd olunmamağın bu mahalle ismi kayd olundu.

Fî Muharremi'l-harâm li-seneti semânin ve işrîn ve elf¹

Mevlânâ Ali bin Ömer an Kasaba-i Karasu Yenicesi

Mezbûr Eyüb'de Mehmed Paşa dâhilinden [90] Sahna hareket eyleyen fahru'l-mehâdimu'l-kirâm Hâce Efendi hazretlerinin mahdûm-ı mükerrerleri Abdullah Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ İslâm bin Mustafa an kazâ-i Aydonat,

Mevlânâ Receb bin el-Hâc İbrahîm Lâdikî,

¹ Muharrem 1028= Ocak 1619

Mevlânâ Osman bin Selîm el-Karahîsârî,

Mevlânâ Ali bin Dervîş el-Bosnevî,

Zikr olunan dört nefer Mevlânâ merhûm Sultân Süleymân Hân Dârü'l-Hadîsi'nden Mekke-i Mükerreme Kazâsı'na hareket eyleyen fahru'l-'ulemâi'l-'izâm Mutahhar Efendi dâ'îlerinin teşrîfinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin el-Kadı Sinân an Kazâ-i Ağros,

Mezbûr Şâh Sultân Medresesi'nden Sahna hareket eyleyen fahru'l-müderrişini'l-kirâm Şeyhî Efendi dâ'îlerinin beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzemeti kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Mahmud bin Mehmed Zeytûnî,

Mezkûr Mahmud bin müşârun ileyh Mutahhar Efendi Mekke-i Mükerreme'ye teşrîfinden mülâzım ta'yîn idüp kendüler hacc-ı şerîfde iken sehven merkûm Osman kayd olunduğunu i'lâm etmeğe Osman'ın mülâzemeti ilgâ olup merkûm Mahmud üçüncü kayd olup bu mahalle şerh verildi¹.

Mühür

Mevlânâ Mehmed bin Mûsâ el-Pirizrinî,

Mezbûr İstanbul'da Mihrimâh Sultân Medresesi'nden Sahna hareket eden fahru'l-müderrişin Mahmud Efendi'nin mu'îdi olup kânûn üzere hareketinden mülâzım alındı fi sâbi' aşere min Saferi'l-hayr li-seneti'l-mezbûre²

Mevlânâ Abdüllâtif bin Yahyâ eş-Şâmî eş-şehîr bi-ibni'l- Menkıbar,

Mezbûr Şeyhülislâm Müftiyyü'l-enâm Esad Efendi hazretlerinin Fetvâ Emâneti hizmetinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin İsmail es-Sivasî,

Mezbûr bu dâ'îlerinin tezkirecilik hizmetinden kânûn üzere mülâzım ta'yîn olup kayd olundu.

¹ "Mevlânâ Mahmud bin Mehmed Zeytûnî, ... bu mahalle şerh verildi" kısmı derkenardır.

² 17 Safer 1028= 13 Şubat 1618

Mevlânâ Mûsâ ibn-i el-Hâcc Nazar el-Kankırî,

Mezbûr istanbul'da Kızıl Maslak'da Hânım Sultân Medresesi'nden Sahna hareket eyleyen Şeyh Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım alındı.

Mevlânâ Zeyneddîn bin [. . . .],

Mezbûr Sultân Süleymân Hân aleyhirrahmete ve'l-gufrân medârisinden birinde müderris olup Selânik Kazâsı'na hareket eyleyen fahru'l-ulemâi'l-'izâm Abdulhay Efendi dâ'îlerinin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup hareketinde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Abdurrahman bin Ebi Bekir el-Konevî,

Mezbûr Hazret-i Mevlânâ kuddise sırruhu'l-azîz evlâdından hâlâ seccâde nişîn olan Ebu Bekir Çelebi'nin oğlu ve bu dâ'îlerinin talebesinden olup ve istihkâk-ı zâtîsi de olmağla cedd-i emcedine ikrâmen atebe-i aliyye mülâzemeti kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâyâ 'arz olunup kayd olundu. Fî işrîn mine'ş-şehri'l-mezbûr

Mevlânâ Hasan bin Mehmed an Akhisar-ı Geyve,

Mezbûr Edirne'de Sultân Bâyezid Hân Medresesi'nden Filibe Kazâsı'na hareket eden Kadı-zâde Şeyhî Efendi'nin mu'îdi olup hareketinden mülâzım alındı.

[91] Sadru'l ulemâi'l-'izâm reîsu'l-fudelâi'l-fihâm Hâce Efendi hazretlerinin arpalık hâsları teşrîfînden kânûn üzere on nefer tâlib-i ilim şerîf kendi ta'yînleri üzere mülâzemeti kabûl olunup isimleri bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Abdülkerîm bin Mehmed el-Amasî,

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Burusevî,

Mevlânâ Ahmed bin Mustafa an Isparta,

Mevlânâ es-Seyyid Mehmed ibn-i es-Seyyid Sa'dî el-Konevî,

Mevlânâ Yusuf bin Hüseyin el-Anabolî,

Mevlânâ Mehmed bin Ahmed el-Eyyûbî,

Mevlânâ Şaban bin el-Hâcc Mehmed el-Kangırî,

Mevlânâ es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Mehmed el-Halebî en-Nakîb ebûhu bi-Halebi's-şehbâ,

Mevlânâ es-Seyyid Abdurrahman bin es-Seyyid Abdülkerîm,

Mevlânâ es-Seyyid Abdurrahman ibn-i es-Seyyid Ahmed el-İstanbulî eş-şehîr bi-Zeyrek-zâde,

A'lemu'l-ulemâi'l-'izâm ekremu'l-fudelâi'l-fihâm refkımız olan Anadolu Kadıaskeri Ganî-zâde Efendi dâ'îlerinin zamân-ı infisâlde ihsân buyurulan Pravadi arpalığının teşrîfi mülâzımlari emsâlınden alındığı üzere ile'l-ân kayd olunmayup kalmağın hâlâ kabûl olunup ta'yînleri üzere kayd ve zikr olunur.

Mevlânâ Şah Mehmed bin Mehmed Hasan el-Modaincî,

Mevlânâ Seyyid İbrahîm ibn-i el-Hâcc Abdî el-Ankaravî,

Mevlânâ Hasan bin Hüseyin el-Moravî,

Mevlânâ Ali bin Kemal el-İzdinî,

Reîsü'l-etibbâ Mûsâ Efendi dâmâdı Ömer Efendi'nin Mekke-i Mükerrreme Kazâsı teşrîfinden mülâzemet kabûl olunan dört nefer dânişmendidir ki zikr olunur.

Mevlânâ Mustafa bin Hüseyin et-Tırhalavî eş-şehîr bi-Kapucu-zâde,

Mevlânâ Abdülkadir bin Mustafa el-İzdinî,

Mevlânâ İbrahîm bin Hasan el-Muduncu,

Mevlânâ Mehmed bin el-Hâcc Mustafa el-Aydinî,

Mevlânâ Nimetullah el-Ankaravî,

Mevlânâ Mustafa bin Balî an Çalıpazarî,

Zikr olunan iki nefer Mevlânâ fahru'l-müderrisîni'l-kirâm hâlâ Hazret-i Ebî Eyyûb el-Ensârî medrese-i şerîfesinde müderris olan Hâce Efendi hazretleri birâderi Ali Efendi dâ'îlerinin Üsküdar'da Vâlide Sultân Medresesi'nde beratlı mu'îdleri olup hareketinden evvel medrese-i şerîfeden iki mu'îdi mülâzım alınmak kânûn olup ile'l-ân kayd olunmamağın hâlâ bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Ali bin Ahmed el-Vizevî,

Mezbûr Edirne'de Üç Şerefeli Müderrisi olan Hüseyin Efendi dâ'îlerlinin beratlû mu'îdi olup Bosna Kazâsı'na hareketinde kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Halîl bin Mehmed el-Manastirî eş-şehîr bi-Bekrî-zâde,

Mezbûr Sakız Kadısı olan Muslihiddîn Efendi'nin sâbıkâ Çelebiye Medresesi'nde beratlû mu'îdi olup infisâlınden mezbûrun kânûn üzere mülâzemeti bu zamâna dek kayd olunmağın bu mahalle kayd olundu.

[92] Mevlânâ Memi bin Mûsâ an Kasaba-i Livâdiye,

Mezbûr sâbıkâ Sahn medreselerinden birinde müderris olan fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Kara Çelebi-zâde Mahmud Efendi dâ'îlerinin beratlû mu'îdi olup Mahmiye-i Edirne'de vâkı'a Dârü'l-Hadîse hareketinde kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Sun'ullah bin Lutfullah el-Karamânî an Kasaba-i Bor,

Mevlânâ-yı mezbûr müşârun-ileyh Mahmud Efendi dâ'îlerinin zikr olunan Dârü'l-Hadîsi'nden berât-ı Pâdişâhî ile mu'îdi olup Haseki Sultân Medresesi'ne hareketinden mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed ibn-i el-Hâcc Turgud el-Gelibolî,

Mezbûr sâbıkâ İsmihan Sultân Medresesi'nde müderris olup Sahn hareket eden Mehmed Sıdkı Efendi'nin beratlû mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Abdülkadir bin Hüseyin el-Karamânî an Kasaba-i Bor,

Mezbûr mûmâ-ileyh Sıdkı Efendi'nin Sahnında berâtlı mu'îdi olup atlmışıyla hâlâ Çorlu Medresesi'ne hareketinden kânûn üzere mülâzemetete kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Halîl bin Pîrî el-Karamânî,

Mezbûr Mahmiye-i Edirne'de Sultân Selîm Hân Medresesi'nde sâbıkâ müderris olup Mahrûse-i İstanbul'da Şeyh Vefâ hazretleri medrese-i şerîfesinde hareket eden fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Mahmud Efendi'nin beratlû mu'îdi olup hareketinde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Ali bin Hasan an Karahîsar-ı Şarkî,

Mezbûr sâbıkâ Mahrûse-i İstanbul'da Hâkâniye Müderrisi olup âher medreseye tahrîk olundukda kabûl etmemekle munfasıl olan Ömer Efendi'nin beratlı mu'îdi olup infisâlınden kânûn üzere mülâzım aldı.

Mevlânâ Mesud bin Mustafa Efendi,

Mevlânâ-yı mezbûr Şeyhüislâm Müftiyyü'l-enâm Esad Efendi dâ'îlerinin Sultân Bâyezid Hân aleyhirrahme ve'l-gufrân medrese-i şerîfesinde i'âde hizmetleri olup ve merhûm Sultân Ahmed Hân hâcesi oğlu olup mehâdîm-i kirâm hakkında cârî olan kânûn üzere mülâzımıyyede ilhâk olunup bu mahalle kayd olunmuştur.

Mevlânâ Hüseyin bin Ömer el-Karamânî an Kasaba-i Bor,

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Ensârî eş-şehîr bi-Bahşî-zâde,

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa er-Rûmî an Yenişehir el-Kadı-i Bor,

Mevlânâ Süleymân bin el-Hâcc Osman el-Bolevî,

Zikr olunan dört nefer mevlânâ sâbıkâ Şâm Kadısı olup Mekke-i Mükerrreme Kazâsı'na tahrîk olunan Dâvud-zâde Mehmed Efendi dâ'îlerinin Mekke-i Mükerrreme Kazâsı teşrîfinden mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mûsâ el-Bolevî,

Mezbûr fahru'l-müderrisîn Fenârî-zâde Şâh Mehmed Efendi'nin sâbıkâ Sahn'da beratlı mu'îdi olup altmışıyla Mağnisa'da Murâdiye'ye hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

[93] Mevlânâ Yusuf bin Hüseyin an Kasaba-i Edremid,

Mezbûr Zâl Paşa Sultânî Şâh Sultân Medresesi'nden Sahna hareket eden fahru'l-müderrisîn Tevfik-zâde Ahmed Efendi dâ'îlerinin beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Badıracağı,

Mezbûr Ankara'da Seyf Medresesi'sinde müderris olan el-Hâcc Ali Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hâlâ medreseden ma'zûl olup kânûn üzere mu'îdi-i mezbûr mülâzım alınup bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Veli an Kayseriyye,

Mezbûr sâbıkâ Selanik Kadısı olan Molla-zâde Mehmed Efendi dâ'îlerinin Süleymâniye Müderrisi iken beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzemeti kayd olunmada ihmâlle bu zamâna kalmağın hâlâ mülâzemetete kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Hasan bin Mehmed an Bilecik,

Mezbûr müşârun ileyh Mehmed Efendi Selânîk Kazâsı'nda sene-i sâniyede çuka hidmetinde kânûn üzere mülâzemetete kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Osman bin Mümin es-Sarâyî,

Mezbûr sâbıkâ Saray Kadısı olan Nurullah Efendi'nin Saray'da Selçuk Sultân Medresesi'nde berât-ı Pâdişâhî ile mu'îdi olup infisâlinden kânûn üzere mülâzemetete ba'de'l-'arz kabûl olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Kastamonî,

Mezbûr İstanbul'da Haseki Sultân Müderrisi olup Üsküdar Kazâsı'na hareket eden Receb Efendi dâ'îlerinin beratlı mu'îdi olup kânûn üzere hareketinden mülâzemeti kabûl ve kayd olundu.

Fî Cumâde'l-'ûlâ li-seneti'l-mezbûre¹

Mevlânâ Mustafa bin Süleymân es-Sarâyî,

Mezbûr a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm ekremu'l-fudelâi'l-kirâm refikımız olan Anadolu Kadıaskeri Osman-zâde Efendi dâ'îlerinin altı ay tezkirecelik hidmetinde olmağın kânûn üzere mülâzemetete kabûl ve bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Hasan bin Mehmed et-tavîl an Karasu Yenicesi,

Mezbûr Sahn'dan altmışıyla Medîne-i Hazret-i Ebî Eyyûb Ensârî aleyhi rahmeti'l-bârîde Zâl Paşa Sultânî Medresesi'ne hareket eden Dervîş Mehmed Efendi'nin Sahn'da beratlı mu'îdi olup hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa el-Amasî,

Mezbûr bu dâ'îlerinin talebesinden olup Gâzî Giray Hân Hazretleri şark seferinden avdetlerinde mezbûrun atabe-i aliyye mülâzemetine kabûlini recâ ve 'arz

¹ Nisan- Mayıs 1618

eylediği pâye-i serîr-i a'lâya 'arz ve bu mahalle kayd olundu şefâ'at nâmesi de deftere vasl olunmuştur.

[94] Mevlânâ Abdülkerîm bin Resûl el-Karamânî,

Mevlânâ Mustafa bin Halîl el-İnebahtî,

Mevlânâ Yusuf bin Ahmed et-Tırnavî,

Mevlânâ Osman bin Ali el-Alâî,

Zikr olunan dört nefer Mevlânâ Kudüs-ı Şerîf Kadısı olan Ömer Efendi'nin kânûn üzere teşrîfinden mülâzemet kabûl ve kayd olunmuşlardır.

Mevlânâ Burhaneddîn bin eş-Şeyh Mehmed el-Hibbetî,

Mevlânâ Mahmud bin Mehmed el-Üskübî eş-şehîr bî-Çavuş-zâde,

Mevlânâ İbrahîm bin Sefer Çavuş el-Mağnisavî,

Mevlânâ Yusuf bin Muharrem el-Bâdirevî,

Zikr olunan dört nefer Mevlânâ sâbıkâ Mekke-i Mükerrerme Kadısı olan Nişancı-zâde Mehmed Efendi dâ'îlerinin kânûn üzere teşrîfinden mülâzım alınıp kayd olundu.

Mevlânâ el-Hâc Mehmed bin Mustafa el-Üskübî,

Mezbûr müşârun ileyh Mehmed Efendi'nin Mekke-i Mükerrerme'de kadîlara meşrûta olan Sultân Süleymân Han Medresesi'nde berâtlı mu'îdi olup faslında kânûn üzere mülâzemet kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Abdullah el-Çelebi,

Mezbûr hâlâ Mekke-i Mükerrerme Kadısı olan Mutahhar Efendi'nin Sultân Süleymân Hân aleyhi'r-rahmet ve'l-gufrân Dârü'l-Hadîsi'nde mu'îdi olup kânûn üzere hareketinden mülâzemet kabûl olundu. Fî sâbi' aşere min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve işrîn ve elf¹.

Mevlânâ Ahmed bin Mehmed es-Selânîkî,

Mezbûr Şeyhülislâm Müftiyyü'l-enâm Esad Efendi hazretlerinin Fetvâ Emâneti hizmetinden mülâzım kayd olundu.

¹ 17 Şaban 1028= 30 Temmuz 1619

Mevlânâ Mehmed bin Yusuf eş-Şâmî,

Mezbûr bu dâ'îlerinin kânûn üzere tezkirecilik hizmetinden mülâzemet kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Mûsâ Efendi,

Mezbûr hâlâ Şâm-ı Şerîf pâyesiyle Yenişehir Kadısı olan Mûsâ Efendi dâ'îlerinin oğlu olup bu fakîrin talebesinden olmağla ve ârâ-i musâhabet-i 'ilmiyye olunup her vechile istidâdı ve 'ilmiyesi zâhir olmağın atabe-i aliyye mülâzemetine kabûl buyurulmak recâsına pâye-i serîr-i a'lâya 'arz olundukda bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ es-Seyyid Ömer bin Mûsâ et-Tokatî,

Mezbûr Semâniye'den birinde müderris iken altmışıyla Zâl Paşa Sultânî Medresesi'ne hareket eyleyen Fenârî-zâde Şeyh Mehmed Efendi'nin berâtlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Abdülkerîm bin Ahmed el-Manastirî eş-şehîr bi-Alaaddîn-zâde,

Mezbûr Hankâh Medresesi'nden Sahna hareket eyleyen fahru'l-müderrisîn Hüseyin Efendi dâ'îlerin beratlû mu'îdi olup hareketinde kânûn üzere mülâzım kayd olundu.

[95] Fî şehri Ramazani'l-mübârek li-seneti semân ve işrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye¹

Mevlânâ Mustafa bin el-Hâcc Hasan el-Filibevî,

Mezbûr sâbıkâ Filibe Kadısı olan fahru'l-ulemâi'l-'izâm Şeyhî Efendi dâ'îlerinin mukaddimâ Eyüb Kadısı iken mîrî çayır hizmetine ta'yîn eylediği dânişmendi olup hizmeti mukâbelesinde kânûn üzere mülâzemeti ile'l-ân kayd olunmadan ihmâl olunmağın emsâlinden olunduğu üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ es-Seyyid Ali bin es-Seyyid Ahmed el-Mialkaravî,

Mezbûr hâlâ Selânik Kadısı olan fahru'l-'ulemâi'l-'izâm Abdülhay Efendi dâ'îlerinin anda mîrî işletdikleri çuka hizmetine ta'yîn etdüğü dânişmendi olup hizmeti

¹ Ramazan 1028= Ağustos-Eylül 1619

mukâbelesinde emsâlinden alındığı üzere mülâzım alınmak recâsına ‘arz eylemeğin kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ İsmail bin Hasan el-Amasî,

Mezbûr Hazret-i Ebî Eyyüb Ensârî aleyhi’r-rahmeti'l-bârî Medresesi'nde altmışıyla müderris olup Süleymâniye'ye hareket eyleyen Hâce Efendi hazretleri birâderi olan Ali Efendi dâ‘îlerinin beratlı mu‘îdi olup mülâzım alındı.

Mevlânâ Hasan bin Mehmed el-Gedegravî,

Mezbûr-ı mûmâ ileyh Ali Efendi dâ‘îlerinin Süleymâniye'de beratlı mu‘îdi olup hâlâ Mekke-i Mükerreme Kadısı olduklarından kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Hacı bin Osman an livâ-i Bolu an Kazâ-i İskeferli,

Mezbûr sâbıkâ Süleymâniye müderrislerinden olan Hasan Bey-zâde Mustafa Efendi dâ‘îlerinin beratlı mu‘îdi olup infisâlinde kânûn üzere mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Karnabadî,

Mezbûr Sahn müderrislerinden Şeyhülislâm Esad Efendi hazretlerinin necl-i necîbi Mehmed Efendi'nin beratlı mu‘îdi olup hâlâ Medresesi altmış pâyesine ilhâk olunmağla mu‘îdi-i merkûm mülâzemete kabûl olundu.

Mevlânâ Abdülkerîm ibn-i el-Hâcc Hamza el-Burusevî,

Mezbûr mûmâ ileyh Mehmed Efendi'nin altmışıyla Sahn'da olduğunda beratlı mu‘îdi olup hâlâ Şeh-zâde Medresesi'ne hareket eyledikde kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mustafa bin Memi an Kasaba-i Livâdiye

Altmışıyla Haseki Sultân Medresesi'nde sâbıkâ müderris olan fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Kara Çelebi-zâde Mahmud Efendi'nin beratlı mu‘îdi olup hâlâ Sultân Selîm Medresesi'ne hareket etdikde mülâzım alındı.

Mevlânâ Ali ibn-i eş-Şeyh Mehmed el-Kastamonî

Mezbûr sâbıkâ Şeh-zâde Müderrisi olan fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Abdullah Efendi'nin beratlı mu‘îdi olup Süleymâniye'ye hareketinden kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mûsâ ibn-i el-Hâcc Emir Şâh Toyranî

Mezbûr sâbıkâ Sahn medreselerinden [96] olup Edirne'de Dârü'l-Hadîs Medresesi'ne hareket eyleyen Edhem-zâde Mustafa Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hareketinde mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin Ya'kub es-Selânîkî,

Mezbûr sâbıkâ Saray Kadısı olan Çukacı-zâde Mehmed Efendi'nin anda fetvâ ile Müderrisi olduğu Selçuk Sultân Mevlânâ'nde beratlı mu'îdi olup azlinde emsâlinde alındığı üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin Şehsuvar an Kasaba-i Veys,

Mezbûr Sinân Paşa Dârü'l-Hadîsi'nden hâlâ Sahna hareket eyleyen Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hareketinde kânûn üzere mülâzemeti kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Murteza bin Cafer an Kasaba-i Cum'a Pazarı,

Mezbûr Kapu Ağası Medresesi'nden Sahna hareket eden İmâm-zâde Mustafa Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hareketinden mülâzım alındı.

Fî Şevvâli'l-mükerrem li's-seneti'l-mezbûre¹

Mevlânâ Hüseyin bin Sinân eş-Şuhûdî,

Mezbûr Mağnisa'da sâbıkâ Murâdiye Müderrisi olan Burhan Efendi'nin mu'îdi olup sonra Mağnisa Kadısı oldukda hareketinden kânûn üzere mülâzemeti ile'l-ân kayd olunmamağın hâlâ kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Hürrem el-Gördûsî

Mezbûr Sahn'da altmışıyla Hankâh Medresesi'ne hareket eden fahru'l-müderrisîni'l-kirâm müteveffâ Ahmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup kânûn üzere hareketinden mülâzemeti kabûl ve kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Kasım bin Ali el-Erzincanî

¹ Cemaziyelevvel 1028= Eylül- Ekim 1618

Mezbûr hâlâ Şeyhülislâm hazretlerinin necl-i mücellâlerini iftihârul-mehâdîmül-kirâm Ebu's-Suud Mehmed Efendi'nin Rüstem Paşa Medresesi'nde beratlı mu'îdi sâhibi'd-defter Yahyâ Efendi hazretleri zamânında Fâtıma Sultân Medresesi'ne hareketinden mülâzemeti kabûl buyuruldu.

Mühür

Mevlânâ Mehmed bin Velî an Cum'a Pazarı

Mezbûr Seyyid Gâzî'de merhûm Sultân Selîmân Hân Medresesi'nde müderris olan Mevlânâ Muslihiddîn Efendi'nin beratlı mu'îdi hâlâ hareket etmeğın sâhibi'd-defter Yahyâ Efendi hazretleri zamânında sehven kayd olunmamağın ba'de'l-'arz bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ es-Seyyid Ebu Bekir bin Mehmed es-Sirozî

Mevlânâ-yı merkûm hâlâ Selânik Kazâsı'ndan munfasıl olan fahrü'l-ulemâ Mûsâ Efendi'nin medâris-i Süleymâniye'den birinde müderris iken berât ile mu'îdileri olup ile'l-ân kayd olunmayup hâlâ berâtını götürmeğın mülâzemeti bu mahalle kayd olundu.

Mühür

[97] Mevlânâ Ahmed ibn-i el-Hâcc Seydî el-Burusevî

Mezbûr dahî el-mevâlî Şah Efendi'nin Mağnisa'da Murâdiye Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup zamânında yazılmamağın mülâzemeti kabûl buyurulup bu mahalle kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Ahmed bin Mustafa el-Filibevî,

Mevlânâ Ahmed Ebî eş-Şeyh İbrahîm an Kasaba-i Bor,

Mevlânâ Ömer bin Ali an Kasaba-i Darendi,

Mevlânâ Mustafa ibn-i eş-Şeyh Habîb es-Sirozî,

Zikr olunan dört nefer mevlânâ sâbıkâ bu hakîr def'a-i sâniyede Anadolu Kadıaskerliğinden tekâ'ud etdikten sonra Pravadi Kazâsı ber-vech-i arpalık sadaka buyuruldukda teşrif-i mülâzımlari emsâlimizden alındığı üzere ile'l-ân kayd olunmayup kalıp hâlâ kabûl buyurulup mahalline kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Ahmed bin Velî el-Alâî eş-şehîr bi-Şeyh-zâde

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ pâye-i Sahn ile Edirne'de Çelebiye Müderrisi olan Muslihiddîn Efendi'nin medrese-i mezbûrede beratlı mu'îdi olup Sakız Kazâsı'na hareket etdikde kânûn üzere mülâzemeteye kayd olunması târîh-i deftere musâdif olmağın hâlâ mahalline kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Bursevî

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Ankaravî

Mevlânâ-yı mezbûrân pâye-i Sahn ile Burusa'da Sultân Mehmed Hân ve Burusa'da Sultân Orhan Hân Medresesi'nden Konya Kazâsı'na hareket eden Ramazan Efendi'nin beratlı mu'îdi olup kazâ-i mezbûre hareketinde kânûn üzere mülâzemeti sâhibi'd-defter zamânlarına musâdif olup ile'l-ân kayd olunmamağın hâlâ ba'de'l-'arz ve'l-kabûl bu mahalle kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Sâdık bin Hibbetullah el-Kastamonî

Mevlânâ Mehmed bin Hüseyin an Kasaba-i Balcık

Mevlânâ Abdülvehhab bin Mehmed el-Kadı ebûhu el-Honâzî

Mevlânâ Abdurrahman bin Mustafa Gelibolevî

Zikr olunan dört nefer mevlânâ sâbıkâ bu hakîr def'a-i ûlâda Rumeli Kadıaskerliğinden tekâ'ud etdikten sonra Mihalic Kazâsı ber-vech-i arpalık sadaka buyuruldukda teşrîf-i mülâzımlari emsâlimizden alundığı üzere ile'l-ân kayd olunmayup hâlâ kabûl buyurulup sâhib-i defter zamânına musâdif etmeğın mahalline kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Mustafa bin Osman el-Kadı el-Aydinî

Mevlânâ-yı mezbûr bu hakîrin oğlu olup bundan akdem Rüstem Paşa Medresesi'nde müderris olup pâye-i i'tibâr olundukda medrese-i mezbûrede mu'îdi olmağla mülâzım olup lâkin ile'l-ân kayd olunmayup sâhibi'd-defter zamânına müsâdif olmağın hâlâ ba'de'l-'arz bu mahalle kayd olundu.

Mühür¹

Mevlânâ Mustafa bin Ahmed el-İstanbulî

Mevlânâ-yı mezbûr bu hakîrin oğlu Abdülkerîm Mehmed Efendi'nin Hafız Ahmed Paşa Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup Rüstem Paşa Medresesi'ne hareket etdikde mülâzemeti sâhibi'd-defter zamânına musâdif olmağın ba'de'l-'arz ve'l-kabûl bu mahalle kayd olundu.

[98] Mevlânâ es-Seyyid Hasan ibn-i es-Seyyid Ali es-Sinobî,

Mevlânâ Mehmed bin Abdülkadir el-Aracî,

Mevlânâ Abdulvasî' ibn-i eş-Şeyh Nurullah el-Kankırî,

Mevlânâ Ali ibn-i eş-Şeyh Sa'deddîn,

Bu dört nefer sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kadısı olan umdetü'l-ulemâ Receb Efendi'nin talebesinden olup kazâ-i mezbûr teşrîfinden mülâzemetleri sahibü'd-defter zamanına müsadif olub ile'l-ân kayd olmamağla ba'de'l-'arz bu mahalle kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa el-Belgradî,

Mezbûr fahru'l-müderrişîni'l-kirâm Hemşîre-zâde Ali Efendi'nin merhûm Zekerîyyâ Efendi Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup medrese-i mezbûre kendülere dâhil-i i'tibâr olunup mülâzemeti sâhib-i defter zamânına musâdif olmağın ba'de'l-'arz ve'l-kabûl bu mahalle kayd olundu.

Mühür²

Mevlânâ Mehmed bin Süleymân el-.... .

Mevlânâ-yı mezbûr sâbıkâ Haleb Kadısı olan Hüsâm-zâde Mustafa Efendi'nin Bursa'da Yıldırım Hân Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup hareketinde mülâzemeti

¹ 96 ve 97 de toplam sekiz mühür ve ir parmak izi ulunuyor. mühürler iriirinden farklı. mühürlerin önce asılıp yazların daha sonra mühürlerin üstüne ve çevresine yazıldığı anlaşılıyor.

² Mühür okunailiyor vefekallah adü'l ganî in-i fakîr Mehmed sene 1011=1602/ 1603 ?
Sayfada toplam dört mühür ve ir parmak izi ulunuyor. mühürlerin yazı yazmadan önce asıldığı anlaşılıyor.

sâhibi'd-defterzamanına müsâdif olup ile'l-ân kayd olunmamağın hâlâ ba'de'l-'arz ve'l-kabûl kayd olundu.

Mevlânâ Abdurrahman ibn-i Mehmed Kesriye'den,

Mezbûr Kadı-zâde Şeyhî Efendi'nin Süleymâniye Medresesi i'âdesinden mülâzım ta'yîn idüp zamânı sâhib-i defter zamânına musâdif olmağın mülâzımiyeti bu mahalle kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin el-Kadı Ebu İsmail Osmancık'dan

Mezbûr Nakşibend-zâde Mustafa Efendi'nin Kadırğa limanında Fethiyye Mehmed Paşa Medresesi'nde beratlı mu'îdi olup hareketi sâhib-i defter zamânına musâdif olmağın mülâzemeti bu mahalle kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Mehmed bin ehli'l-îmân es-Samsûnî,

Mezbûr Hâfız Ahmed Paşa Müderrisi es-Seyyid Mehmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup hareketi sâhib-i defter zamânına musâdif olmağın bu mahalle kayd olundu.

[102] Bi'smihi sübhânehu

Ulemâ dâ'îlerinden vefât edenlerin talebesinden kânûn üzere müncezen mülâzım alınup isimleri kaydolunan dâ'îleridir ki bundan sonra zikr olunur. Fî Recebi'l-mürecceb li-seneti sitte ve işrîn ve elf¹.

Mevlânâ Sinân bin Mehmed el-Akçeşehrî,

Mevlânâ Süleymân bin Ali el-Bosnevî,

Mevlânâ Abdülbâkî bin Mustafa el-İznikî,

Mevlânâ Mustafa bin Seyfullah el-Karahîsârî,

Mevlânâ Hıdır bin Siyâmî el-Kastamonî,

Zikr olunan beş nefer mevlânâ Mekke-i Mükerrreme Kadısı iken bin yigirmi beş senesi Şa'bânî'l-mu'azzamında² vefât eyleyen merhûm Celeb Mustafa Efendi'nin

¹ Receb 1026= Temmuz 1617

² Şaban 1025= Ağustos-Eylül 1616

mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinin müncezen mülâzemetete kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Mahmud bin Seydî el-Karamânî,

Mevlânâ Nasuh bin Hıdır Yenboî,

Mevlânâ Mehmed bin el-Hâcc Ahmed el-Kostantînî

Zikr olunan üç nefer Mevlânâ bin yigirmi beş Zü'l-ka‘desinde¹ İzmir'den munfasıl iken vefât eden tâlib hasmi Sinân Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olunup kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin İbrahîm el-Aydînî,

Mevlânâ Ali bin Mustafa el-Kastamonî,

Mevlânâ Mustafa bin Süleymân an Karasu Yenicesi,

Zikr olan üç nefer Mevlânâ bin yigirmi beş Ramazanında Selânik Kazâsı'ndan ma‘zûl iken vefât eden merhûm Niksarî-zâde'nin mümeyyiz defteri üzere talebesinden müncezen mülâzım alınup kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Nuh el-Ohrivî,

Mevlânâ Nuh bin Durak et-Toyranî,

Mevlânâ Mehmed bin İbrahîm el-Vardarî,

Zikr olunan üç nefer Mevlânâ bin yigirmi beş Zü'l-hiccesi²'nde Haleb'den mütekâ‘id iken vefât eyleyen Kara Mu‘îd demekle meşhûr Hüseyin Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olunmuşlardır.

Mevlânâ Osman bin el-Hâcc Mehmed es-Samsûnî,

Mevlânâ Halîl bin Hızır el-Karamânî,

Mevlânâ Hibbetullah ibn-i eş-Şeyh Mehmed el-Bey pazarî,

¹ Zilkade 1025= Kasım-Aralık 1616

² Zilhicce 1025= Aralık-Ocak 1616-17

Zikr olunan üç nefer mevlânâ bin yigirmi altı Muharreminde Ankara'dan munfasıl iken vefât eyleyen Abdullah Efendi merhûmun talebesinden mümeyyiz defteri üzere mevcûd olup müncezen mülâzım alındı.

Fî sâmine aşere min Şevvâli'l-mükerrem li-Seneti sitte ve işrîn ve elf mine'l-hicr¹

Mevlânâ Mehmed bin Kalender el-Mihalicî,

Mevlânâ Mehmed bin Abdüllatîf el-Kastamonî,

Mevlânâ Osman bin el-Hâcc Mustafa el-Burusevî,

Mevlânâ Mustafa bin Cafer el-Kayserî,

[103] Mevlânâ Mehmed Emin ibn-i eş-Şeyh ibn-i el-Hüdâ el-Mukaddesî

Mevlânâ Hasan bin Şecâ'addîn an Karaferye,

Mevlânâ Mûsâ ibn-i el-Hâcc Durmuş el-Bolevî,

Zikr olunan yedi mevlânâ devletlü sa'âdetlü padişâh zillü Allah hazretlerinin muktedâları olup ve Kadıaskerlik pâyesiyle mutekâ'id olup bin yigirmi beş Zi'l-hiccesinde vefât eyleyen merhûm Mustafa Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden kânûn üzere müncezen mülâzım alınıp kayd olundu.

Mevlânâ Mûsâ bin Devlethân el-Kastamonî,

Mevlânâ Ahmed bin Mahmud el-A'rec el-Kayserî,

Mevlânâ Ahmed bin Mehmed el-Bolevî

Yusuf

Mezbûrun ismi Yusuf olup Ahmed ismi sehven kayd olunduğunu sikâti ihbâr etmeğin tashîh olundu².Mühür

Zikr olunan üç nefer mevlânâ bin yigirmi altı Muharreminde Kayseriye'den ma'zûl iken vefât eden Hakîmî Mehmed Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd

¹ 18 Şevval 1026= 19 Ekim 1617

² "Mezbûrun ismi Yusuf olup ... tashîh olundu" kısmı derkenardır.

olan talebesinden müncezen mülâzım alınup kayd olundu. Fî evâil-i Muharremi'l-harâm li-senet 27¹ minh

Mevlânâ Seyfullah ibn-i el-mevlâ Emrullah el-Müftî bi Ayntab

Mevlânâ-yı mezbûr merhûm-u merkûmun talebesinden olup elinde kendi hattıyla tezkiresi dahî olup lâkin ol zamânda gelüp yetişmeyüb hâlâ reîsi'l-mevâlî Hâce Efendi hazretleri vâlidî Emrullah Efendi ile şerîkler olup ma'lûm-ı şerîfleri olmağın re'y-i şerîfleri ile mülâzemeti kayd olundu².

Mühür³

Mevlânâ Dervîş bin Ramazan el-Karamânî

Mevlânâ Abdullah bin Mehmed el-Adanavî

Mevlânâ Süleymân bin İbrahîm el-Karahîsarî

Mevlânâ Şuca' bin Mehmed el-Aksarâyî

Zikr olunan dört nefer mevlânâ Mahmiye-i Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi iken vefât eyleyen Medîne-i Münevvere'den mütekâ'id merhûm Balî Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olundu.

Fî şehr-i Rebî'î'l-evveli'l-mübârek li-seneti tis'a ve işrîn ve elf⁴.

Mevlânâ Abdülgaffâr bin Nebî el-Kastamonî

Mevlânâ Abdülcelil bin Ahmed el-Aydinî el-Kadı ebûhu

Mevlânâ Halîl bin Receb el-Canikî

Mevlânâ Mûsâ bin Ramazan el-Bolevî

Zikr olunan dört nefer mevlânâ Medîne-i Münevvere Kazâsı'ndan mütekâ'id iken bin yigirmi altı senesi Şa'bânı evâilinde⁵ vefât eden Şi'î-zâde Mustafa Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olundu.

¹ Muharrem 1027= Aralık 1617

² "Mevlânâ Seyfullah ... kayd olundu" kısmı derkenardır.

³ Abdül Gânî ibn-i el fakîr Mehmed vefekallâhu...

⁴ Rebiulevvel 1029= 5 Şubat 1620

⁵ Şaban 1026= Ağustos 1617

Mevlânâ es-Seyyid Mustafa bin Abdulgaffar el-Kastamonî

Mevlânâ Ali bin el-Hâcc Hasan Seyfî

Mevlânâ Ömer bin Mehmed el-Bolevî

Zikr olunan üç nefer mevlânâ Şâm-ı şerîf Kazâsı'ndan ma'zûl iken bin yigirmi altı Ramazan-ı şerîfinde vefât eyleyen merhûm Şems Efendi-zâde Şeyh Mehmed Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere müncezen mülâzım kayd olundu.

Fî Hâmis aşere min Şa'bâni'l-mu'azzam sene 27¹

Mevlânâ Halîl bin Hamza el-Karamânî

Mevlânâ Mustafa bin Halîl el-Kastamonî

Mevlânâ Mustafa bin Bâyezid el-Kocavî

Mevlânâ Ca'fer bin Yusuf el-Germiyânî

[104] Mevlânâ Mahmud bin Kalender es-Samsûnî

Zikr olunan beş nefer mevlânâ Mahrûse-i İstanbul'da Kadı olup ba'de'l-infisâl vefât eyleyen merhûm Mustafa Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Hasan bin Mehmed el-Çağavî

Mevlânâ Mesih bin Osman el-Kastamonî

Mevlânâ Yusuf bin Abdullah el-Kadı ebûhu el-Aydînî

Mevlânâ İbrahîm ibn-i el-Hâcc Hasan el-Kadı ebûhu el-Bolevî

Mevlânâ İbrahîm bin Hüseyin et-Tırhalavî

Zikr olunan beş nefer mevlânâ Mahrûse-i İstanbul Kadısı iken vefât eyleyen merhûm Nihâl Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere talebesinden müncezen mülâzım alındı. Fî Muharremi'l-harâm sene 28²

Mevlânâ İbrahîm ibn-i el-Hâcc Sâdık el-Edirnevî

¹ 15 Şaban 1027= 7 Ağustos 1618

² Muharrem 1028= Ağustos 1618

Mevlânâ Mehmed bin Ahmed el-Kadı ebûhu Aydınî

Mevlânâ Mehmed ibn-i el-Hâcc Veli el-Alât

Zikr olunan üç nefer mevlânâ Mahmiye-i Tire Kadısı iken vefât eyleyen merhûm Zünnûn Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzemet kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ es-Seyyid Ali bin İsmail ez-Zilevî

Mezbûr dahî zikr olunan Zünnûn Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere altıncı dânişmendî olup lâkin mutûn-ı mu'tebereden üç metin hıfz idüp istihkāk-ı zâtiyesi ve siyâdeti olmağla mustahakk-ı inâyet ve lâyıq-ı ri'âyet olmağın bu dahî müncezen mülâzemet kabûl olundu.

Mevlânâ Salih bin Mesûd el-Bolevî

Mezbûr Burusa'da Molla Yegan müderris iken vefât eden merhûm Ahmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup vefâtından kânûn üzere mülâzım alındı.

Mevlânâ Mehmed bin Osman an Kasaba-i Gümüş an Livâ-i Amasya

Mezbûr 'arz-ı Rûm Kadısı ve fetvâ ile anda Hâtûniyye Müderrisi iken vefât eden Ahmed Efendi'nin beratlı mu'îdi olup kânûn üzere vefâtından mülâzım alındı.

Mevlânâ Eyyüb bin Mehmed el-Mağnisavî

Mezbûr Hankâh Müderrisi iken vefât eden merhûm Said Efendi'nin beratlı mu'îdi olup vefâtından mülâzım alındı.

Mevlânâ Hızır bin Receb el-Kastamonî

Mezbûr Ahmed Paşa Medresesi'nde müderris iken vefât eden Edibi dimekle meşhûr olan Ali Efendi'nin beratlı mu'îdi olup vefâtından mülâzemet kabûl olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Abdurrahîm el-Akçaşehrî

Mevlânâ Hasan bin Ahmed an Kasaba-i Balıkesrî

Mezbûrlar Ankara Kadısı iken vefât eyleyen Abdurrahman Efendi merhûmun talebesinden akdemleri olup müncezen vefâtından mülâzım kayd olundu.

Fî şehri-i Rebî'î'l-âhir li-seneti semân ve işrîn ve elf¹.

[105] Mevlânâ Murtezâ Ali ibn-i eş-Şeyh Alâaddîn an Karahîsar-ı Şarkî

Mevlânâ İsmail bin Durali el-Bolevî

Mevlânâ Ali bin Sa'dî el-Üsküdârî

Zikr olunan üç nefer mevlânâ Sofya Kadısı iken vefât eden merhûm Mehmed Sâdık Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Mustafa bin Yusuf er-Rudnikî eş-şehîr bi-Hatîb-zâde

Mevlânâ Hüseyin bin Mahmud el-Menemenî

Mevlânâ Süleymân bin Mustafa el-Mağnisavî

Zikr olunan üç nefer mevlânâ sâbıkâ Mağnisa Kadısı olup vefât eyleyen merhûm Burhan Efendi'nin mümeyyiz defteri mücebince mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olundu.

Mevlânâ Bestan bin Mahmud el-Germiyânî

Mevlânâ Mustafa bin Ahmed es-Samsûnî

Mevlânâ Selahaddîn bin İsmail el-Kayserî

Zikr olunan üç nefer mevlânâ sâbıkâ Kayseriye Kadısı olup vefât eden merhûm Civânî Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzemet kabûl olundu.

Mevlânâ Osman bin Ali el-Yenişehrî

Mezbûr Sahn medârisinden birinde müderris iken vefât eden merhûm Hidâyetullah Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinin a'lemi olmağın vefâtından müncezen mülâzım alındı.

Mevlânâ Muharrem bin Veli el-Amasyavî

¹Rebiulahir 1028= Mart- Nisan 1618

Mezbûr sâbıkâ 'arz-ı Rûm Kadısı olup vefât eden merhûm Şeyh Ahmed Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere dânişmendi ancak bu olup kânûn üzere vefâtından müncezen mülâzım alındı. Fî Recebi'l-Mürecceb li's-seneti'l-mezbûre.

Mevlânâ Mehmed bin Ahmed er-Rûmî an Ohri

Mevlânâ Mehmed bin Kâbil er-Rûmî an Balçık

Mevlânâ Ahmed bin İbrahîm el-Alâî

Mevlânâ Abdülvehhab bin Hasan el-Vardarî

Mevlânâ Muslihiddîn bin Abdullah es-Sinobî

Zikr olunan beş nefer mevlânâ sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kadısı olup Burusa'dan munfasıl iken vefât eden merhûm Razi Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzemeteye kabûl ve kayd olundu.

Mevlânâ Ahmed bin Receb el-Bolevî

Mevlânâ Mehmed bin Hüsrev el-Germiyânî

Mevlânâ Ramazan bin Veli el-AkSarâyî

Mevlânâ Mustafa bin Sâdık el-Germiyânî

Mevlânâ Şaban bin Durmuş el-Kastamonî

Zikr olunan beş nefer mevlânâ sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kadısı olup Galata Kadısı iken vefât eden merhûm Sinân-zâde Mehmed Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım alındı.

[106] Mevlânâ Osman bin Şaban el-Bolevî

Mevlânâ Mahmud bin Berkaya el-Kastamonî

Zikr olunan iki nefer mevlânâ sâbıkâ Mar'aş Kadısı olup vefât eden merhûm Ömer Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım kayd olundu.

Fî Şevvâli'l-mükerrem li-senet-i semân ve işrîn ve elf¹.

¹ Şevval 1028= Eylül-Ekim 1619

Sâbıkâ Rumeli Kadıaskeri olan merhûm Abdulaizz Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere on yedi nefer dânişmendi olup cümlesi mülâzemetete kabûl olunmuşdur ki mümeyyiz defteri tertîbi üzere zikr olunur.

- Mevlânâ İlyas bin Hasan el-Kocavî
Mevlânâ Abdullah bin Ali el-Konevî
Mevlânâ Mehmed bin Hasan Halebî
Mevlânâ Süleymân bin Mustafa en-Niğdevî
Mevlânâ Yahyâ bin Mehmed el-Konevî
Mevlânâ Ahmed bin İsmail el-Kumlevî
Mevlânâ Abdûlbakî bin Feyzullah el-İstanbulî
Mevlânâ Mahmud bin İbrahîm el-Kastamonî
Mevlânâ Ali bin Mehmed es-Saruhânî
Mevlânâ el-Hâcc Osman ibn-i el-Hâcc Ferhad el-Bosnevî
Mevlânâ el-Hâcc Mahmud bin Mehmed el Karamânî
Mevlânâ Abdurrahman bin İbrahîm el-Bosnevî
Mevlânâ Ali bin Mehmed eş-Şâmî,
Mevlânâ Abdullah bin Mehmed el-İstanbulî,
Mevlânâ Yusuf bin Abdülvehhâb el-Adanavî,
Mevlânâ AbdülKadir ibn-i el-Hâcc Mehmed el-Barî,
Mevlânâ Mahmud bin Mustafa el-İstanbulî,
Mevlânâ Ömer bin Mustafa el-Gedegravî,
Mevlânâ Abdi ibn-i eş-Şeyh Abdülkadir el-Halebî,
Mühür
Mevlânâ Mehmed bin İbrahîm el-Çorumî,

Mevlânâ-yı merkum hâlâ Şâm-ı şerîf Kazâsı'ndan munfasıl mu'îd-zâde Efendi'den irtibât idüp ol zamânda hâzır olmamak ile kayd olunmamış hâlâ Mu'îd-zâde Efendi ve ba'zı şuhûd-ı ulvî şehâdetinden mâ'adâ Şeyhüislâm hazretleri dahî bizzât ma'lûmumdur kayd olunsun deyu buyurmağın kayd olundu¹. Mühür

Mevlânâ Mehmed bin Cafer et-Tekevî Seyyid Ebi Bekr bin Seyyid Hasan es-Sirozî,

Şâm-ı Şerîfde Medrese-i Süleymâniye'de müderris ve müftî olan Hüsâm Efendi'nin beratlı mu'îdi olup Efendisi vefât etdikde kânûn üzere mülâzemet kabûl buyuruldu. Mühür

Merkum Mehmed bin Cafer merhûm mezbûrun beratlı mu'îdi olup vefâtına değın hizmetinde olduğunu ahâlî-i Şâm'da sikât ihbâr idüp mersûm Ebu Bekir'in kaydı bî-vech olmağın darb-ı kalem olup şerh virildi².

Mevlânâ Mehmed bin Bünyad el-Amasî,

Sâbıkâ Bağdad Kadısı iken vefât eden Muharrem Efendi'nin Medrese-i Merceniye'de beratlı mu'îdi olup merhûm merkûmun vefâtında kânûn üzere mülâzemet kabûl buyuruldu.

Mühür

Mevlânâ es-Seyyid Mehmed bin Ali en-Niğdevî,

Merhûm Abdülaziz Efendi'nin dânişmendi olup tezkire-i mahdûmesinde mülâzemet ta'yîn olunduğu mestûr olduğundan mâ'adâ sikât şehâdet idüp lâkin zamân-ı vefâtında maraz-ı müzmin-i mübtelâ olmağla gelmeğe iktidârı olmamağın hâlâ mülâzemet kabûl buyuruldu.

[107] Mevlânâ Halîl bin Mahmud el-Burusevî,

Mevlânâ Şeyh Mehmed bin Sinân İnebolî,

¹“Mevlânâ Mehmed bin İbrahim el-Çorumî... kayd olundu” kısmı derkenardır.

²“Merkum Mehmed bin Cafer... şerh virildi” kısmı derkenardır.

Zikr olunan iki nefer İznik'de Süleymân Şah Medresesi'nde müderris iken sâhibi'd-defter Yahyâ Efendi hazretleri zamânında fevt olan Hasan Efendi'nin beratlı mu'îdi ve muzâfi olup sehven kayd olunmamağın bu mahalle kayd olundu.

Mühür

Mevlânâ Kasım bin Abdullah el-Burusevî,

Mezbûr Bursa'da Yıldırım Hân Müderrisi Mûsâb-zâde Mevlânâ İbrahîm'in beratlı mu'îdi olup Kayseriye Kazâsı'na hareket etdikde mülâzemet kabûl buyurulduğu sehven kayd olunmamağın bu mahalle kayd olundu.

Mühür

[114] Bi-ismihi sübhânehu

Bu mahalden sonra vefât eden ulemânın talebesinden müncezen mülâzım olmayıp inşâallâhu te'âlâ gelecek nevbetlere kalanların mümeyyiz defterleri tertîbi üzere isimleri kayd olunur.

Fî evâil-i Recebi'l-mürecceb li-seneti sitte ve işrîn ve elf¹.

Mevlânâ Mustafa bin Ahmed el-Bolevî,

Mevlânâ Mahmûd bin Bâyezid el-Bolevî,

Zikr olunan iki nefer Mevlânâ Mekke-i Mükerrreme Kadısı iken vefât eyleyen merhûm Celeb Mustafa Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete kalanlardır vaktinde kayd oluna

Mevlânâ Receb bin Rıdvan el-Bolevî,

Mevlânâ Ali bin Cafer el-Bolevî,

Mevlânâ Mustafa bin Hıdır el-Üskübî,

Zikr olunan üç nefer mevlânâ merhûm Niksarî-zâde Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbette kalanlardır ki inşâallahu te'âlâ vaktinde kayd oluna.

Mevlânâ Mahmud bin Süleymân el-Karamânî,

¹ Receb 1026= Temmuz-Ağstos 1617

Mevlânâ Süleymân bin Mehmed el-Karamânî,

Mevlânâ Veli bin Mehmed el-Mağnisevî,

Zikr olunan üç nefer mevlânân merhûm İzmir Kazâsı'ndan munfasıl iken vefât eden tâlib hasmi dimekle ma'rûf Sinân Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbette kalanlardır.

Mevlânâ el-Hâcc Hüseyin bin Süleymân el-Köstendilî,

Mevlânâ Mehmed ibn-i Nuh Halife el-Vardarî,

Mevlânâ Şaban bin Murteza es-Sinobî

Zikr olunan üç nefer mevlânâ Haleb Kazâsı'ndan mütekâ'id iken vefât eden Kara Mu'îd dimekle ma'rûf merhûm Hüseyin Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete kalanlardır ki vaktinde inşâallahu te'âlâ kayd olunalar.

Mevlânâ Mustafa bin Hasan el-Günânî,

Mevlânâ Osman ibn-i eş-Şeyh Mûsâ el-Balıkesrî,

Mevlânâ Mehmed bin İsa el-Ankaravî,

Mevlânâ Ahmed bin Mehmed an Kasaba-i Kankırî,

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa es-Saruhânî,

Zikr olunan beş nefer mevlânâ Mahmiye-i Ankara Kazâsı'ndan ma'zûl iken vefât eden Abdullah Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete kalanlardır. Fî sâmine aşere min Şevvâli'l-mükerrem li's-seneti'l-mezbûre.

Mevlânâ Ebu Bekir bin Ahmed el-Karahîsârî,

Mevlânâ Süleymân bin İvaz el-Bolevî,

Mevlânâ Abdülaziz bin Bayram Efendi el-Kesriyevî,

Mevlânâ Hüseyin bin Nasûh el-Bosnevî,

Zikr olunan dört nefer mevlânâ devletlü ve sa'âdetlü Pâdişâh zillullâh hazretlerinin

[115] muktedâları olup Kadıaskerlik pâyesiyle mütekâ'id iken bin yigirmi beş Zi'l-hiccesinde vefât eden Mustafa Efendi merhûmun mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete te'hîr olunmuşlardır.

Mevlânâ Seyfullah bin Mûsâ el-Kastamonî,

Mevlânâ Mehmed bin Mirza el-Kocavî,

Mevlânâ Halîl bin Mehmed el-Bolevî,

Mevlânâ İsmail bin Uğurlu es-Samsûnî,

Zikr olunan dört nefer mevlânâ Kayseriye Kazâsı'ndan munfasıl iken bin yigirmi altı Muharreminde vefât eden Hakimi Mehmed Efendi merhûmun mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete te'hîr olunmuşlardır.

Mevlânâ Müstakîm bin Danyal el-Bolevî,

Mezbûr nakîbü'l-eşrâf iken vefât eden merhûm es-Seyyid Ali Efendi'nin talebesinden olup sâyirleri gelüp görüldükde bu kalup lâkin Kemal Efendi defterinde mukayyed olmamağın nevbet-i âtiyede kayd olunmak için bu mahalle işâret olunmuşdur.

Fî evâyil-i Muharremi'l-harâm li-seneti seb'a ve işrîn ve elf¹.

Mevlânâ Mehmed bin Durmuş el-Kankırî,

Mevlânâ Ali bin Mahmûd el-Alâî,

Mevlânâ Ahmed bin Nurullah el-Karamânî,

Zikr olunan üç nefer mevlânâ Edirne'de Dârü'l-Hadîs Müderrisi iken vefât eden Medîne-i Münevvere'den mütekâ'id Balî Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete te'hîr olup isimleri bu mahalle kayd olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâmis aşere fî şehri Rebî'i'l-evvel sene 27²

Mevlânâ Ali bin Mustafa el-Kastamonî,

¹ Muharrem 1027= Aralık-Ocak 1617-18

² 15 Rabiulevvel 1027= 12 Mart 1618

Mevlânâ Hüseyin bin Mustafa el-Edremidî,

Mevlânâ Hüseyin bin Mustafa es-Saruhânî,

Mevlânâ Ahmed bin Lütfullah es-Samsûnî,

Zikr olunan dört nefer mevlânâ Medîne-i Münevvere'den mütekâ'id olup bin yigirmi altı Şa'bânında vefât eyleyen Sun'î-zâde Mustafa Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbete te'hîr olunanlardır.

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed el-Kocavî,

Mevlânâ Ömer bin Pervâne el-Ustrumçevî,

Mevlânâ Abdurrahman bin Osman en-Niksarî,

Mevlânâ Abdurrahman bin Kasım el-Kocavî,

Mevlânâ Hüseyin bin Mustafa es-Samsûnî,

Mevlânâ Hüseyin Müstecâb el-Kastamonî,

Mevlânâ Mehmed bin el-Hâc Ahmed el-Karahîsarî,

Zikr olunan yedi nefer mevlânâ bin yigirmi altı Ramazân-ı şerîfinde vefât eden merhûm Şemsi Efendi-zâde Şeyh Mehmed Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup nevbette kalanlardır.

Fî evâhir-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti seb' ve işrîn ve elf¹.

[116] Mevlânâ Ahmed Fazlullah el- Gelibolî,

Mevlânâ Salih bin Mehmed el- Kastamonî,

Mevlânâ İbrahim bin Gazi el-Kastamonî,

Mevlânâ Veli bin Hıdır el- Beyşehirli,

Mevlânâ Mustafa bin Abdullah el- Aydinî,

Mevlânâ Hasan bin Murat el- Toyrani,

Mevlânâ Ebu Bekir bin Abdllah el-Menteşavî,

¹ Şaban 1027= Ağustos 1618

Mevlânâ İlyas bin Mahmud el- Bolevî,

Mevlânâ Ahmed bin Eş-Şeyh Sinân el-Geğbuzevî,

Mevlânâ İsmail bin Durmuş el- Bolevî,

Zikr olunan on nefer Mevlânâ İstanbul Kadısı iken vefât eden merhûm Nehâlî Efendinin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayıp inşâi tealâ gelecek nevbete tehir olunan kimesnelerdir ki bu mahalle isimleri kayd olundu.

Mevlânâ Mehmed bin Veli el-Germiyani,

Mevlânâ Ahmed bin Habîb Karamâni,

Mevlânâ Hüseyin bin Mehmed el-Eyyûbî,

Mevlânâ Süleymân bin Hüseyin el-Aydinî,

Mevlânâ Abdurrahîm bin Abdullah el-Kayserî,

Mevlânâ Ali bin Mehmed el-İskilibî,

Mevlânâ Osman bin Tebrik el-Bolevî,

Mevlânâ Ahmed bin İsmail el-Kumlavî,

Mevlânâ Abdûlbaki bin Mehmed el-Germiyânî,

Mevlânâ Mustafa bin Şaban el-Bolevî,

Mevlânâ Şaban bin Bahadır el-Karahisârî

Mevlânâ Abdullah bin Musa الاوكشي

Mevlânâ Mustafa bin el-Hac Mahmud es-Sinobî,

Mevlânâ Mahmud bin Mehmed el- Kayserî,

Zikr olunan on dört nefer Mevlânâ İstanbul Kazâsı'ndan munfasıl iken 1027 muharreminde vefât eyleyen merhûm Mustafa Efendinin mümeyyiz defteri üzerine mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayıp nevbete kalanlardır ki kayd olundu.

Fi muharremil haram li seneti Semân ve ‘ışrin ve elf¹ el hicri ve’ n-nebevî.

Mevlânâ Sefer Bin Ali eş-şehîr bi-yörük el-Aydinî,

Mevlânâ Abdullah bin Hüsrev et-Tirevî,

Mevlânâ Mustafa bin Mehmed Badırcağî,

Zikr olunan üç nefer mevlânâ bin yirmi yedi rebi’ul evvelinde mahmiye-i Tire kadısı iken vefât eyleyen Zünnun Efendinin mümeyyiz defteri üzre mevcûd olan talebesinden nevbete kalanlardır ki kayd olundu.

Mevlânâ Derviş bin Mehmed el-Akçaşehri

Mevlânâ Eyüb İbn-i el-Hac Resul an Kazâ-i Konrapa

Zikr olunan iki nefer Mevlânâ Ankara Kadısı iken vefât eden merhûm Abdurrahman Efendinin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden olup müncezen mülâzım olmayıp nevbete kalanlardır.

Mevlânâ Mahmud bin Siyami es-Samsunî,

Mevlânâ Abdurrahaman bin Receb es-Samsunî,

Mevlânâ Ömer bin Osman el- Kastamonî,

Mevlânâ Resul bin Kasım el-Bolevî,

Zikr olunan dört nefer Mevlânâ Sofya [117] Kadısı iken vefât eden merhûm Mehmed Sadık Efendi nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olamayıp nevbet kalmak üzere kayd olundu.

Mevlânâ Abdülkerîm bin Mehmed eş-Şuhûdî,

Mevlânâ Mehmed bin Mustafa es-Saruhânî,

Mevlânâ Hacı bin Cafer el-Karahisarî,

Zikr olunan üç nefer Mevlânâ Mağnisa Kadısı iken vefât eden merhûm Burhan Efendinin mümeyyiz defteri üzere Mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayıp nevbet-i atiyeye kalmak üzere kayd olunmuşlardır.

¹ Muharrem 1028= Aralık- Ocak 1618/1619

Mevlânâ Yahyâ bin Hüseyin el Benderekli,

Mevlânâ Mehmed İbni Kadı İbrahim eş-şehîr Pazarî-zâde,

Mevlânâ Receb bin Şaban es-Samsunî,

Zıkr olunan üç nefer Mevlânâ Kayseriye Kazâsı'ndan ma'zûl iken vefât eden merhûm Cevanî Efendinin mümeyyiz defteri üzre mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olamayıp nevbete kalmışlardır.

Mevlânâ Mehmed bin Pîrî es-Samsûnî,

Mevlânâ Mehmed bin Bali es-Samsûnî,

Zıkr olunan iki nefer mevlânâ bin yirmi altı Zilkâdesi'nde Amasya müftüsü iken vefât eyleyen merhûm Mehmed Efendinin mümeyyiz defteri üzre mevcûd olan dânişmendi olup gelecek nevbette mülâzım olmaları üzre kayd olundu.

Mevlânâ Gazanfer bin Abdünnebi el-Bolevî,

Mezbûr Sahn medarisinden birinde müderris iken vefât eden Hidayetullah Efendi merhûmun mümeyyiz defteri üzre mevcûd olan talebesinden neveti atiyede mülâzım olması üzre kayd olundu. fî recebi'l-müreceb el-seneti'l mezbûre.

Mevlânâ Hasan bin Mehmed el-Asonyadan,

Mevlânâ Mustafa bin Yusuf el Alaî,

Mevlânâ Abdülkerîm bin Abdülaziz el Kastamonî,

Mevlânâ Hüseyin bin Ahmed el-Cânikî ,

Mevlânâ Bayram bin Ebûzer el-Bolevî,

Mevlânâ Fazlullah bin Müstekim el Kastamonî,

Mevlânâ Ataullah bin Süleymân el-Kadi Ebûhu el-Kastamonî,

Mevlânâ Bayram bin Ali es-Samsunî,

Mevlânâ Abdurrahman bin Musa el-Bolevî

Mevlânâ Abdurrahman bin Abdurrahman el-Mar'aşî,

Zikr olunan on nefer Mevlânâ sabıkâ Medine-i Münevvere Kadısı olup Burusa'dan ma'zûl iken vefât eden Merhûm Râzi Efendinin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olamayup gelecek nevbetbetlere kalmışlardır.

Mevlânâ Kemal bin Cihân el Bolevî,

Mevlânâ Halîl bin Kemal el Bolevî,

Mevlânâ Şaban bin Ali el Menteşâvî,

Mevlânâ Hasan bin Bâli el Kangırî,

[118]Mevlânâ Abdullah bin Ahmed el-Bolevî,

Mevlânâ Yusuf bin Mehmed et-Tokatî,

Mevlânâ Mehmed bin Abdurrahman el-Kocavî,

Mevlânâ Murteza ibn-i el-Hâcc Sinân el-Karasî,

Mevlânâ İsa bin Mûsâ el-Kastamonî,

Zikrolunan dokuz nefer mevlânâ sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kadısı olup Galata Kadısı iken vefât eden merhûm Sinân-zâde Mehmed Efendi'nin mümeyyiz defteri üzere mevcûd olan talebesinden müncezen mülâzım olmayup inşaallahu te'âlâ gelecek nevbetlere kalmışlardır.

Mevlânâ Receb bin Bayram es-Samsûnî,

Mevlânâ Şaban bin Mustafa es-Samsûnî,

Mevlânâ Abdülaziz bin Ali es-Samsûnî,

Mevlânâ İsa bin Mûsâ el-Kastamonî,

Mevlânâ Mûsâ bin Muharrem es-Samsûnî,

Mevlânâ Ali bin Abdurrahman es-Samsûnî,

Zikr olunan altı nefer Mevlânâ sâbıkâ Mar'aş Kadısı olup vefât eden merhûm Ömer Efendi'nin mümeyyiz defteri mücebince mevcûd olan talebesinden gelecek nevbetlere kalmışlardır. Mühür

SONUÇ

Yazma eserler bırakmak daha sonra gelecek nesiller için büyük bir miras. Osmanlı büyük bir Devlet olmayı başarmış. Bıraktığı zengin yazma arşivleriyle de büyüklüğünü bir kez daha göstermiş. Bu zengin mirası değerlendirmek her halde bizim vefa borcumuz.

Tezimin birinci bölümünde mülâzemet gelmeden önce dânişmendin hangi yollardan geçtiğini anlatmak için kısaca 16. ve 17. asırda Osmanlı Devleti'nin 'ilmiye teşkilatını anlattım. Daha sonra mülâzemet nedir? Kimler mülâzım olur? Hangi usullerle mülâzım alınır? Kimler mülâzım verir? Mülâzemet sisteminin devlet teşkilatında yeri nedir? Bu sistem ne kadar devam etmiştir? Eksi ve artıları nelerdi? Sorularına cevap bulmaya çalıştım. Bu defterleri kimler tutmuş? Sayısı ne kadardır? Bugün biz bu defterlere nasıl ulaşabiliriz? Sorularına cevap bulmaya çalıştım.

Tezimin ikinci bölümünde okuduğum yazmanın değerlendirme ve tahlilini yapmaya çalıştım. Yazmada bulunan Şeyhülislâm, kadıasker, nakîbü'l eşraf, padişah imamı, müftü, kadı ve müderris isimlerini, adı geçen medreseleri, Dârü'l- hadisleri tesbit ettim. Medreselerden ve Dârü'l- Hadislerden hangi medreseye ve ya hangi kazaya tayinler yapılmış tesbit etmeye çalıştım. Yazmada geçen mülâzımların sayısını, hangi bölgelerden geldiklerini ve en çok hangi illerden mülâzım çıkmış tesbit ettim.

Üçüncü bölümde okuduğum yazmanın özelliklerini ve bulunduğu yeri tarif ettikten sonra metinde en çok geçen terimleri kısaca açıkladım. Daha sonra metnin Yeni Türk Alfabesine çevirisini ve orijinalini verdim.

Genel olarak yazmayı okumam ve anlamaya çalışmam esnasında her bir kelimenin asırlarca süren bir medeniyetin yapı taşlarını ifade ettiğini anladım. Özelde ise mülâzımlar müdler arasından seçiliyordu. Müdler ise Osmanlı medreselerinin en son derecesine ulaşmış dânişmendlerin en liyakatlılarıydı. Devlet tarafından verilmiş

beratları ve kendilerine tahsis edilmiş oda ve ulufeleri vardı. Muîdler ulemadan sayılıp içlerinde eser sahibi olanları vardı. En yüksek dereceli medrese müderrisleri, mevleviyet kadıları, kadıasker, Şeyhüislâm, nakibü'l eşraf gibi en üst dereceli ulema tarafından muidler belli zamanlarda mülâzemet arz ediliyordu. Mülâzemet defterine kaydedilenlerin en düşük dereceli kadı, müftü ve ya müderris olarak atamaları yapılıyor ve zaman içinde belli usullerle yükselerek kadıasker, Şeyhüislâm gibi yüksek derecelere ulaşip Osmanlı Devleti'nin divan üyelerinin çoğunluğunu oluşturuyorlardı.

Mülâzemet Osmanlı Devlet Teşkilatını oluşturan basamakların belki ilkiydi. Onun sağlam olması devleti ayakta tutan kadronun sağlam olması demektir. Mülâzemet defterlerinin okunmasının Cihân Devletini anlamada bize ışık tutacağına inanıyorum. Bu konuyla ilgili acilen yeni çalışmaların yapılmasını önemli buluyorum.

KAYNAK ESERLER

- Akgündüz, Ahmet, "Ebüssuûd Efendi", *DİA*, X, 365- 371.
- Ahmet Cevdet Paşa, *Târih-İ Cevdet*, I, XII. İstanbul 1309.
- Akgündüz, Murat, *XIX. Asır Başlarına Kadar Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislamlık*, 1999. (Doktora tezi)
- Akgündüz, Murat, *Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislamlık*, BeyanYayımları, Ankara 2001.
- Akgündüz, Hasan, *Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi: Amaç, Yapı, İşleyiş*. İstanbul 1997.
- Atar, Fahrettin; "Kadı", *DİA*, İstanbul 2001, XVI, 66–69.
- Atay, Hüseyin, *Osmanlılarda Yüksek Din Eğitimi: Medrese Programları-İcazetnameler Islahat Hareketleri*, İstanbul 1983.
- Aydın, Bilgin, "Meşihat Arşivi'nde Şeyhülislamlık Merkez Kalemlerine Ait Bazı Defterler", *Arşiv Araştırmaları Dergisi*, 2000, sy. 2, S. 117–119.
- Ayverdi, Ekrem H, *İlk İki Yüz Elli Senenin Osmanlı Mimarisi*, İstanbul 1976
- Baltacı, Cahid, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri: Teşkilat, Târih*, İstanbul 1976.
- _____, *XV. XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri*, I, II, İFAV yayımları, İstanbul 2005.
- _____, "Arpalık", *DİA*, III, 392–393.
- _____, "Kadı'asker Rûznâmçelerinin Târihi Ve Kültürel Ehemmiyeti", *İslâm Medeniyeti Mecmuası*, Temmuz 1979, IV, sy. 1, 64, s. 55–100.
- _____, "Tarik Defterleri", *V. Milli Türkoloji Kongresi*, 23–26 Eylül 1983, s. 1–3

- Bilge, Mustafa, *İlk Osmanlı Medreseleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1984.
- Bursalı Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri*, (Hazırlayanlar A. Fikri Yavuz, İsmail Özen) , İstanbul. [t. y.]
- Danişmend, İ. Hami, *İzahlı Osmanlı Târih Kronolojisi*, IV, İstanbul 1972.
- Demiralp, Yekta, *Erken Dönem Osmanlı Medreseleri (1300–1500)* Ankara 1999.
- Erünsal, İsmail, "Nuruosmâniye Kütüphanesinde Bulunan Bazı Kadı'asker Rûznâmçeleri", *İslam Medeniyeti Mecmuası*, İstanbul 1980, IV, sy. 3, s. 19–31.
- Gökbilgin, M. Tayyib; "Arpalık", *İA*, I, 592–595.
- _____, *Osmanlı Müesseseleri Teşkilat*, İstanbul 1977
- İpşirli, Mehmet, "Osmanlı İlmiye Teşkilatında Mülâzemet Sisteminin Önemi Ve Rumeli Kadıaskeri Mehmet Efendi Zamanına Ait Mülâzemet Kayıtları", *Güney-Doğu Avrupa Araştırma Dergisi*, sy. 10, 11, s. 231–232, İstanbul 1981–1982.
- _____, "Devhatü'l-Meşâyih", *DİA*, İstanbul 1994, IX, 229–230.
- _____, "Devhatü'n-Nükabâ", *DİA*, İstanbul 1994, IX, 230–231.
- _____, "İstanbul Kadılığı" *DİA*, İstanbul 2001, XXIII, 305–307.
- _____, "Kadıaskerlik", *DİA*, İstanbul 2001, XXV, 140–143.
- _____, "Osmanlı Devletinde Kadıaskerlik (17. yy a Kadar) ", *Bellekten*, sy. 232, s. 597–700, Ankara 1998
- _____, "Çivicizâde Muhyiddin Mehmed Efendi", *DİA*, VIII, 348- 49
- _____, Mehmet, *XVII. Yüzyıl Başlarına Kadar Osmanlı İmparatorluğunda Kadıaskerlik Müessesesi*, Basılmamış Doçentlik Tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Osmanlı Müesseseleri Ve Medeniyeti Târihi Anabilim Dalı, İstanbul 1982.
- Kazıcı, Ziya, *Osmanlı'da Eğitim Öğretim*, İstanbul, 2004.
- _____, *İslâm Medeniyeti Ve Müesseseleri Târihi*, İstanbul 1999.
- _____, *Ana Hatları İle İslam Eğitim Târihi*, İstanbul 1983.

- _____, *İslâm Medeniyeti Ve Müesseseleri Târîhi*, İFAV, İstanbul 2003.
- Kramers, J. H, "Şeyhülislâm", *İA*, İstanbul 1979, M, 485–489.
- Kunt, Metin, *Sancaktan Eyalete*, İstanbul 1978.
- Kütükoğlu, Mübühat S, *XX. Asra Erişen İstanbul Medreseleri*, TTK Yayınlan, Ankara 2000.
- _____, "Defterdar", *DİA*, IX, 94–96.
- Rumeli Kadıaskeri Ruznamçeleri(RKR)* , nr. 1. 2. 3. 4. 9. 12
- Ortaylı, İlber, *Osmanlı Devletinde Kadı*, Ankara 1994
- _____, "Kadı", *DİA*, İstanbul 2001, XIV, 69–73.
- Öztuna, Yılmaz, *Devletler Ve Hanedanlar*, (Türkiye: 1074–1990) Ankara 1969.
- Süreyya, Mehmed, *Sicill-i 'Osmânî Yahud Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye*, (Yayına Hazırlayanlar Ali Aktan, Abdülkadir Yuvak, Mustafa Keskin) , Sebil Yayınevi, İstanbul 1995.
- Şeyhi Mehmed Efendi, *Şakaik-ı Nu'mâniyye Ve Zeyleri, Vekayü'l-Fudalâ*, (nşr, Abdülkadir Özcan) , İstanbul 1989.
- Taşköprülü-Zâde, *Eş-Şekâ'ikun'n Nu'mâniyye fî 'Ulemâi-d Devleti'l 'Osmâniyye* (nşr, Ahmed Subhi Fırat) , İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınlan, İstanbul 1985.
- Tayyib Gökbilgin, "Nişancı", *İA*, IX, 299- 302.
- Unan, Fahri; "Osmanlı İlmiye Tarîkinde Pâyeli Tâ'yinler Yahut Devlette Kazanç Kapısı", *Belleten*, TTK, Ankara 1998, LXII, sy. 233, s. 41–64. Uludağ, O. Şevki, *Beş Buçuk Asırlık Türk Tababet Târîhi*, (1384/1964) Ankara 1991.
- Unan, M.Fahri, "Mevleviyyet", *DİA*, XXX, 467.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, 3. Baskı, TTK Yayınları, Ankara 1998.
- Yılmaz, Ziya, *Vak'anüvis Es'ad Efendi Târîhi (Bahir Efendi'nin Zeyl Ve İlaveleriyle)* , 1237–1241/1821–1826, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2000.

Zerdeci, Hümeýra, *Osmanlı Ulema Biyografilerinin Arşiv Kaynakları (Şer'iyce Sicilleri)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arşivcilik Anabilim Dalı, İstanbul 1998.

MÜRACAAT ESERLERİ

Akbayar, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, İstanbul 2001.

Aktan, Ali, *Osmanlı Paleografyası Ve Siyasi Yazışmalar*, İstanbul 1995

Develliođlu, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklodedik Lügat*, Ankara 2000.

Gökbilgin, M. Tayyib, *Osmanlı Paleografya Ve Diplomatik İlmi*, İstanbul 1979

Kanar, Mehmet, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü (Örneklı Etimolojik)*, İstanbul 2003.

Kırlangıç, Hicabi, *Osmanlıca Türkçe Sözlük*, Ankara, 2004

Kütükoğlu, Mübühat S, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatika)*, Kubbealtı nşr, İstanbul 1998.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Târih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü*, c. III, İstanbul 1971.

Sâmî, Şemseddîn, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 1989.

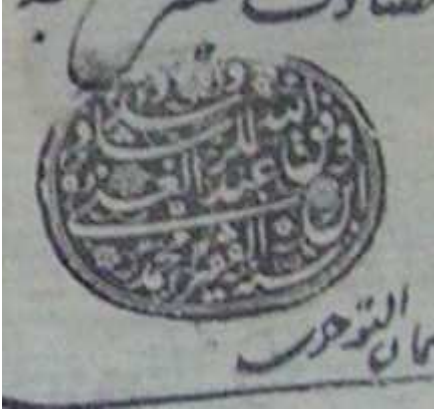
Sertođlu, Mithat, *Osmanlı Târih Lügatı*, İstanbul 1986.

Faroğlı, Suraya, *Osmanlıda Kentler ve Kentliler*, İstanbul 2004.

Unat, Faik Reşit, *Hicri Târihleri Milâdi Târihe Çevirme Kılavuzu*, Ankara 1974.

EKLER

Yazmada Geçen Mühürlerden Bazıları;

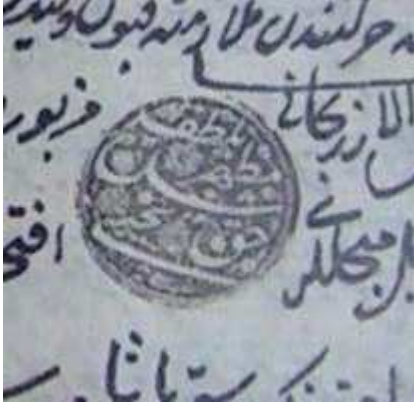

s.34

s.34

Veffekallah abdü'l ganî ibn-i fakîr Mehmed sene 1011

s.119, 14, 23, 33
Yahyâ Efendiye ait bir mühür

s.25 Kemâl bin Ahmed Efendi

s.33

DEFTERİN ORJİNALİNDEN BAZI SAYFALAR

Derterin Kapak İçi;

بسم الله الرحمن الرحيم

المهارة والعلامة والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله
واصحابه الملائكة والنفوس الطيبة في كل يوم وليلة
بوراى بجهت من غيا بعلية بايه تهور المير من فان طيب طيبان
انا طوطى فاقى حكر الكندر روم الى فاقى حكر الكواكبان من لادن
فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

طالب علم درك ذكر او نوز

مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

بوريلان دردت فاق طالب علم ليرمكه ذكر او نوز

مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس

مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس
مولانا محمد حسن مدرس

شاد اليم محمد افضى القبل شيخ الاسلام مفتي الانام اولان اعلم العلماء
الاعلام مولانا فاضل اعلم افاضى خضر نيك خدرت خيرا شيم اولان حرم
سلطان ايزيد خان مدرس طيليردن برات اوشاخ اوجر شاعره اولان
اهل علم ومولى عظام اولاد كرتن اولمعه فانون اوزره ملا زنده قبول
عرض اولنقدن بعد القبول قدا اولدى **مولانا محمد حسن مدرس**

سنة ثلث عشرة والف تحرى خلا لادن رجوع خلد لانه كلفه بوليا
واندره سبوسن ربيع عشر والف تحرى خلا لانه كلفه بوليا
فوقى لاقى خضر دن اولمعه نفا فانون اوزره ملا زنده قبول بوريلون

عرض اولنقدن بعد القبول قدا اولدى **مولانا محمد حسن مدرس**

اكرم العلماء مولانا حسين افنديك خجامة سانبولان مرحوم مفتي اعلم السلطان
والدهى سلطان خضر نيك مدرس شريف ليردن مدرس كين ايشاق
معيذ يئيب اولان مولانا محمد حسن مدرس
فانون اوزره ملا زنده قبول بوريلون بعد القبول قدا اولدى

سابقا **مولانا محمد حسن مدرس** اولان مولانا محمد حسن مدرس
افنديك برات اوشاخ اوجر شاعره اولان حرم
مدرس زنده قبول بوريلون نفا فانون اوزره ملا زنده قبول بوريلون
سابقا **مولانا محمد حسن مدرس** اولان مولانا محمد حسن مدرس
افنديك برات اوشاخ اوجر شاعره اولان حرم
مدرس زنده قبول بوريلون نفا فانون اوزره ملا زنده قبول بوريلون

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

فانون بيم عثماني اوزره تبه نفا ملا زنده قبول بوريلون طيليردن

s. 102, 103